

Kıbrıs Basınına Yansıyan Berlin Zirvesi Haberlerinin Eleştirel Söylem Analizi

Sonay Orbay

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne İletişim ve Medya
Çalışmaları Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Şubat, 2021
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin İletişim ve Medya Çalışmaları Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Senih Çavuşoğlu
İletişim Fakültesi Dekanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından İletişim ve Medya Çalışmaları Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. Tutku Akter Gökaşan
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Tutku Akter Gökaşan

---

2. Doç. Dr. Metin Ersoy

---

3. Yrd. Doç. Dr. Heycan Erhürman Uğur

ÖZ

Kıbrıs adası üzerinde yüzyıllardır aynı toprakları ve kültürü paylaşan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları, adanın 1974’te gerçekleşen hareket ile tamamen bölünmesiyle yaşamlarını ayrı biçimde sürdürmeye başlamıştır. İki toplum arasındaki kırılmalar ve çatışmalar sonucunda ortaya çıkan ve Kıbrıs sorunu olarak adlandırılan bu sürecin bir çözüme ulaşması için adanın resmen bölünmesinden bu yana gerçekleştirilen görüşmeler ve müzakereler ise günümüze dek bir sonuç getirmemiştir. Dolayısıyla bu çalışma, Kıbrıs sorununa çözüm bulmak amacıyla 25 Kasım 2019’da gerçekleştirilen Berlin zirvesi ile medyada kullanılan söylem ve temsil pratikleri üzerine yoğunlaşarak, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının kendi gerçekliklerini kendi ulusal gazetelerinde nasıl inşa ettikleri ve Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununu nasıl tanımladıkları konusunu ele almaktadır. Bu sorunsalı ele alan bu çalışmada, Teun Van Dijk’in eleştirel söylem analizi kullanılarak Kıbrıs Türk ulusal gazetelerinden Kıbrıs ve Yenidüzen ile Kıbrıs Rum ulusal gazetesi Politis’te Berlin zirvesine ilişkin yayımlanan haberler analiz edilmiştir. Gazetelerdeki haberlerin analiz sürecinde devletin ideolojik aygıtları ve medyanın ekonomi politiği kuramları baz alınmıştır. Çalışmanın analiz sürecinde, toplumların kendi ulusal gazetelerinde yayımladıkları haberlerin gerçekliklerini hangi söylemlere dayandırarak kurguladıkları ve haberlerde kullanılan gösellerin nasıl bir ideoloji barındırdığı sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Yenidüzen ve Politis gazetesinin haberlerde kullandığı söylem ve fotoğraflar bakımından Berlin zirvesiyle ilişkili olarak Kıbrıs sorunu konusunda barış ve çözümü destekler nitelikte bir ideoloji benimsediği ortaya çıkmıştır. Buna karşın Kıbrıs gazetesinin ise Berlin zirvesi ve dolayısıyla Kıbrıs

sorununa ilişkin barış ve çözümün karşısında yer alan bir ideoloji benimsemekte olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basın, S öylem, Temsil, Gerçeklik, Berlin

ABSTRACT

Turkish and Green Cypriots who has been sharing the same lands and culture on the Cyprus island for centuries started to carry on their livings separately following the operation made in 1974 which resulted the division of the island. The meetings and the negotiations that have been continuously made following the separation of the island in order to solve the Cyprus conflict which emerged by the rupture and the disagreements between two communities has not brought any results ever since. Therefore, concentrating on the Berlin Summit which was made on November 25, 2019; and the discourse and representative practices used in media, this study discusses how Turkish Cypriot and Greek Cypriot communities construct their own realities in their national newspapers and how both communities describe the Cyprus conflict within the context of Berlin Summit. In this study which concentrates on this problematic, critical discourse analysis of Teun Van Dijk is used for the analysis of the news released for Berlin Summit in Turkish Cypriot national press KIBRIS and Yenid zen and Greek Cypriot national press Politis. The analysis process of the news released on the newspapers, are based on ideological devices and media economy politics theories. In the analysis process of the study, it is researched which discourses are used to depend the realities of the news that have been released in the national newspapers of the communities as well as the ideology that the visuals covers. The study finds out that the discourse and the photographs used in Yenid zen and Politis embeds a peace and solution supporting ideology in terms of Berlin Summit. However, KIBRIS approached the Berlin Summit, thus Cyprus conflict, with an opposing ideology.

Keywords: Press, Discourse, Representation, Reality, Berlin

TEŞEKKÜR

Tez hazırlığım sürecinde benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve her zaman yanımda olan çok değerli aileme, her konuda desteğini ve güzel enerjisini bir dayanak olarak gördüğüm sevgili tez danıŐmanım Doç. Dr. Tutku Akter Gökaşan'a, bu sürecin tüm zorluklarını benimle birlikte üstlenen çok değerli Arif Soykk'e ve son olarak, bana bu aŐamada her türlü yardımda bulunan ve beni motive eden tüm arkadaŐ ve dostlarıma teŐekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vii
GÖRSEL LİSTESİ.....	xiii
1 GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Konusu	1
1.2 Çalışmanın Amacı	3
1.2.1 Araştırma Sorusu	3
1.2.2 Açıklama Soruları	4
1.2.3 Çalışmanın Sınırlılıkları.....	4
1.3 Çalışmanın Önemi	5
2 LİTERATÜR TARAMASI.....	7
2.1 İletişimin Tanımı, Farklı Alanlardaki Yeri ve Önemi	7
2.1.1 İletişim Türlerinden Kitle İletişimi	8
2.1.2 Bir İletişim Türü Olarak Kitle İletişimin Tarihsel Değişimi	10
2.1.2.1 İknaya Yönelik Doğrusal İletişim: Anaakım Yaklaşımı	12
2.1.2.2 Alıcının Önem Kazandığı Döngüsel İletişim: Eleştirel Yaklaşım. 13	
2.1.3 Medya (KİA) ve İdeoloji	15
2.1.3.1 İdeoloji Kavramının Dünü ve Bugünü	17
2.1.3.2 İdeoloji ve İdeolojinin Dil Aracılığı ile Yeniden Yapılanması	19
2.1.3.3 Althusser ve İdeoloji: İdeolojik Devlet Aygıtı Olarak “Medya” ...	21
2.1.4 Medya ve Dil İlişkisi.....	24
2.1.4.1 Medya ve Söylem	26

2.1.4.2 Medya, Dil ve İdeoloji.....	28
2.1.5 Medya ve Temsil: Medyadaki Temsil Üzerinden Gerçekliğin Yeniden Yapılandırılması.....	30
2.1.5.1 Medyadaki Gerçekliğin Temsil ile Sunumu.....	32
2.2 Medyanın Ekonomi Politikası	34
2.2.1 Medya ve Sahiplik	37
2.2.1.1 Kıbrıs Medyası ve Sahiplik Yapısı.....	39
2.2.2 Kıbrıs Sorunu.....	43
2.2.2.1 Berlin Zirvesi	46
2.3 Kitle İletişim Aracı Olarak Basın ve Basında Söylemin Önemi	47
3 YÖNTEM.....	50
3.1 Durum Çalışması.....	50
3.2 Ölçek	50
3.3 Veri Toplama.....	53
3.4 Veri Analiz	53
4 BULGULAR VE DEĞERLENDİRME.....	55
4.1 Bulgular	55
4.1.1 Kıbrıs Gazetesinden Makro ve Mikro Düzeyde Elde Edilen Bulgular	55
4.1.1.1 Makro Yapı Bulguları.....	55
4.1.1.1.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Kıbrıs Gazetesi.....	55
4.1.1.1.2 23 Kasım 2019 Cumartesi tarihli Kıbrıs Gazetesi	57
4.1.1.1.3 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Kıbrıs Gazetesi	59
4.1.1.1.4 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Kıbrıs Gazetesi.....	60
4.1.1.1.5 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Kıbrıs Gazetesi	62
4.1.1.2 Mikro Yapı Bulguları	65

4.1.1.2.1	22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Kıbrıs Gazetesi.....	65
4.1.1.2.2	25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Kıbrıs Gazetesi.....	67
4.1.1.2.3	26 Kasım 2019 Salı Tarihli Kıbrıs Gazetesi.....	68
4.1.2	Yenidüzen Gazetesinden Makro ve Mikro Düzeyde Elde Edilen Bulgular	70
4.1.2.1	Makro Yapı Bulguları.....	70
4.1.2.1.1	22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Yenidüzen Gazetesi	70
4.1.2.1.2	23 Kasım Cumartesi 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi .	72
4.1.2.1.2.1	23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	72
4.1.2.1.2.2	23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber.....	76
4.1.2.1.2.3	23 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber.....	79
4.1.2.1.3	25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi ...	80
4.1.2.1.3.1	25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	80
4.1.2.1.3.2	25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber.....	82
4.1.2.1.4	26 Kasım 2019 Salı Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	83
4.1.2.1.5	27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Yenidüzen Gazetesi ..	86
4.1.2.1.5.1	27 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	86
4.1.2.1.5.2	27 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber.....	88
4.1.2.1.5.3	27 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber.....	89
4.1.2.2	Mikro Yapı Bulguları	90
4.1.2.2.1	23 Kasım 2019 Cumartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi .	90
4.1.2.2.1.1	23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	90
4.1.2.2.1.2	23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber.....	92
4.1.2.2.2	25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi ...	93
4.1.2.2.2.1	25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	93

4.1.2.2.2 25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber	93
4.1.2.2.3 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	95
4.1.3 Politis Gazetesinin Makro ve Mikro Yapıya Göre Çözümlemesi	98
4.1.3.1 Makro Yapıya Göre Analiz	98
4.1.3.1.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Politis Gazetesi	98
4.1.3.1.2 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Politis Gazetesi	100
4.1.3.1.3 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Politis Gazetesi.....	101
4.1.3.1.4 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Politis Gazetesi.....	103
4.1.3.1.5 27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Politis Gazetesi	105
4.1.3.2 Mikro Yapıya Göre Analiz	107
4.1.3.2.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Politis Gazetesi	107
4.1.3.2.2 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Politis Gazetesi	107
4.1.3.2.3 25 Kasım Pazartesi Tarihli Politis Gazetesi.....	108
4.1.3.2.4 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Politis Gazetesi.....	110
4.1.3.2.5 27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Politis Gazetesi	111
4.2 Değerlendirme	112
4.2.1 Kıbrıs Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi	112
4.2.1.1 22 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi	112
4.2.1.2 23 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi	114
4.2.1.3 24 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi	115
4.2.1.4 25 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi	115
4.2.1.5 26 Kasım Tarihli 2019 Kıbrıs Gazetesi	117
4.2.2 Yenidüzen Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi.....	118
4.2.2.1 22 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	118
4.2.2.2 23 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	119

4.2.2.2.1 23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	119
4.2.2.2.2 23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber	120
4.2.2.2.3 23 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber	121
4.2.2.3 25 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	122
4.2.2.3.1 25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	122
4.2.2.3.2 25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber	122
4.2.2.4 26 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	123
4.2.2.5 27 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi.....	125
4.2.2.5.1 27 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber	125
4.2.2.5.2 27 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber.....	125
4.2.2.5.3 27 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber.....	126
4.2.3 Politis Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi.....	126
4.2.3.1 22 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi.....	127
4.2.3.2 24 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi.....	127
4.2.3.3 25 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi.....	128
4.2.3.4 26 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi.....	129
4.2.3.5 27 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi.....	130
5 SONUÇ VE ÖNERİLER	131
5.1 Sonuç.....	131
5.2 Öneriler.....	137
KAYNAKLAR	139
EKLER	150
Ek 1: Haber Görselleri.....	151
Ek 2: Mütercim Tercümanlar.....	152

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1: 23 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi.....	58
Görsel 2: 25 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi.....	61
Görsel 3: 26 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi.....	64
Görsel 4: 22 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	71
Görsel 5: 23 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	75
Görsel 6: 23 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	78
Görsel 7: 25 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	81
Görsel 8: 25 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	83
Görsel 9: 26 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	85
Görsel 10: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	87
Görsel 11: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	88
Görsel 12: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi	89
Görsel 13: 22 Kasım 2019 Politis Gazetesi	99
Görsel 14: 24 Kasım 2019 Politis Gazetesi	101
Görsel 15: 25 Kasım 2019 Politis Gazetesi	102
Görsel 16: 27 Kasım 2019 Politis Gazetesi	106

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Konusu

İletişim kavramı, bireylerin yaşamında önemli ve etkili bir role sahiptir. İletişimin birey için önem ve etkisi, iletişim kurmadan yaşam sürmenin olanaksız oluşuyla ortaya koymaktadır (İplikçi, 2015). İletişimin bireyin hayatında oldukça önemli bir yere sahip oluşu, ideolojik bir yapıya sahip olmasından da kaynaklanmaktadır. Çakmak ve Bilişli (2019) de, iletişim ve ideoloji kavramlarının birbiriye olan ilişkisine dikkat çekmektedir. En kısa tanımıyla, güç ve egemenliğin kurulması ve sürdürülmesini amaç edinen dünya gerçekleri olarak ifade edilen ideoloji kavramı, iletişimin işlevsel yapısının oluşumunda önemli rol oynayan yapı taşlardan birtanesidir. İdeolojinin egemen olan ile ilişki halinde olduğu söylenmektedir. Bu bağlamda, toplumdaki pek çok bireyin benzer ideolojiyi benimseyebileceği üzerinde durulmaktadır (Çakmak ve Bilişli, 2019). Bunun yanı sıra Sucu (2012) ise, ideolojinin toplum üzerindeki etkinliğinin sürdürülmesinde kitle iletişim araçlarının rolünün önemli olduğuna değinmektedir (Sucu, 2012).

İletişimin bağlantılı olduğu bir diğer kavram da “temsil”dir. Polat (2018), temsil kavramının kısaca anlamlandırma süreci olduğunu belirtmektedir. Buna göre, bireyin etrafında gelişen olgu ve olaylara ilişkin birtakım kavramlar oluşturması ve bu kavramları dil aracılığı ile anlamlı hale getirerek etrafındakilere aktarmasıyla temsil kavramı ortaya çıkmaktadır. Hall (1997) ise temsil kavramını, bir şeyin başka bir şeyi

temsil etmesi veya onu simgelemesi şeklinde açıklanmaktadır (Hall, 1997 akt: Polat, 2018). Temsil kavramının medyanın olaylara anlam kazandırması ve olayları yansıtmaya biçimleriyle alakalı olduğu belirtilirken, medyanın kurguladığı temsiliyet biçimlerinde neyin nasıl ifade ediliyor olduğu çalışmanın problemi açısından da önem taşımaktadır (Polat, 2018).

Çalışmada temsilin yanı sıra değinilecek bir diğer kavram da “söylem” kavramıdır. İletişim ile bağlantılı olan söylem, iletiyi tüm yönleriyle ele alan bir dil pratiği olarak açıklanır. Bu dil pratiğine göre, iletiyi “kimin” dile getirdiği, “nereye” dayandırıldığı, “kime” aktarıldığı ve amacının “ne” olduğu soruları en az iletinin içeriği kadar önem taşımaktadır (Çelik ve Ekşi, 2008). Söylem ile medya arasında yakın ilişki bulunduğu değinen Özer (2015)’e göre, iktidar toplumların kontrolünü söylemler aracılığıyla sağlamaktadır (Özer, 2015 akt: Yardım ve Doğruel, 2019). Güngör (2020) ise söylemin ideolojik olduğunu aktarmaktadır.

Bu çalışma, medyada kullanılan söylemsel pratikler ve kurgulanan temsiliyet biçimleri üzerinde durmaktadır. Buradan yola çıkarak, aynı topraklar üzerinde yaşayan, aynı toplumsal ve kültürel pratikleri paylaşan toplumların medya üzerinden kendi gerçekliklerini hangi söylemler ile inşa ettikleri bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışma, aynı topraklarda yaşayan ve ortak geçmişe sahip olan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının kendi ulusal gazetelerinde Berlin zirvesini ve dolayısı ile de Kıbrıs sorununu nasıl tanımladığı ve temsil ettiğini, kendi gerçekliklerini nasıl yeniden inşa ettiklerini irdelemek problemi üzerine kurulmuştur.

1.2 Çalışmanın Amacı

Söylem kavramı, anlamın inşa edilmesine ve dolayısıyla da gerçekliğin kurulmasına zemin hazırlayan dilsel pratiklerin bir aracı olarak gösterilmektedir (Çelik ve Ekşi, 2008). Sosyal bir olgu olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, kültürel ve toplumsal pratiklerden bağımsız düşünülememesinin yanı sıra, aslında bu pratiklerin kurgulanması ve üretilmesinde oldukça etkili bir rol oynamaktadır (Beşe ve Baykara, 2019). İktidar ve güç ilişkileri ilişkilerinin inşa edilmesinde etkili olan söylem pratikleri, kitle iletişim araçları tarafından yeniden ve yeniden üretilmekte, toplumsal düzenin devamlılığının sağlanması bakımından kitlelere sunulmaktadır (Çaba, 2017).

Medyanun sunduğu tüm haber ve bilgilerde temsiller yer almaktadır. Buna göre, bir konunun medyada nasıl ele alındığı, gerçekliğinin nasıl kurulduğu ve bunun topluma nasıl sunulduğu temsil ile ilişkilendiren durumlardır (Polat, 2019). Temsil kavramı, gerçekliğin tüm yanlarıyla gösterilmesini değil, belirli kısımlarının yeniden inşa edilerek sunulmasıyla gerçekleşmektedir (Şen, 2017). İnşa edilen temsillerle birlikte, kitle iletişim araçlarının iktidar ve egemen ideolojilerin görünürlüğü artırarak, söylemlerini yeniden ürettiği üzerinde durulmaktadır (Söğüt 2019).

Anlatılanlar ışığında, aynı topraklar üzerinde yaşayan ve aynı kültürel ve toplumsal pratikleri paylaşan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının 25 Kasım 2019 Berlin zirvesi bağlamında hangi söylemler üzerinden kendi gerçekliklerini kurguladığı ve Berlin zirvesi üzerinden Kıbrıs sorununu kendi ulusal gazetelerinde nasıl temsil ettiklerinin irdelenmesi amaçlanmaktadır.

1.2.1 Araştırma Sorusu

Çalışmanın konusuna bağlı olarak cevaplandırılması amaçlanan araştırma soruları;

1. Yüzyıllardır aynı topraklar üzerinde yaşıyan ve ortak geçmişe sahip Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplımları “25 Kasım 2019 Berlin zirvesi”ne dair “gerçekliklerini” kendi ulusal gazetelerinde hangi söylemler ile inşa etmektedirler?
2. 25 Kasım 2019 Berlin zirvesine dair gerçeklikler inşa edilirken kullanılan görsellerin barındırdığı ideolojiler nelerdir?

1.2.2 Açıklama Soruları

Çalışmanın sorunsalına ek olarak birtakım açıklama sorularına yanıt aranmaya çalışılacaktır. Bu sorulardan başlıcaları:

1. Kıbrıs Türk gazetelerinin sahiplik yapıları göz önüne alındığında, benimsedikleri politik görüşler ile kullanılan söylemler ve temsil biçimleri uyumlu mudur?
2. Kıbrıs Rum gazetelerinin sahiplik yapıları göz önüne alındığında, benimsedikleri politik görüşleri ile kullanılan söylemler ve temsil biçimleri uyumlu mudur?
3. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum basınında kullanılan söylemler arasındaki benzerlik ve/veya farklılıklar nelerdir?

1.2.3 Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışma kapsamında, 25 Kasım 2019’da Berlin’de gerçekleşen 3’lü zirveye ilişkin haberleri aktaran 3 gazete belirlenmiştir. Bu gazetelerin ikisi Kıbrıs Türk, biri de Kıbrıs Rum medyasına aittir. Kıbrıs Türk medyasından Kıbrıs ve Yenidüzen gazetesi seçilirken, Kıbrıs Rum medyasından da Politis gazetesi seçilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılacak Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin seçilme nedeni, bu gazetelerin her iki toplum medyasında tirajı yüksek gazeteler olmasına ve geniş bir okuyucu kitlesine sahip olmasına dayanmaktadır. Yenidüzen ve Politis gazeteleri sol

görüşü benimseyen gazeteler iken, Kıbrıs gazetesi ise sağ görüşü benimseyen bir gazetedir. Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin sadece ön sayfaları çalışma kapsamında ele alınacaktır. Çalışma analizi için belirlenen tarih aralığı 20-30 Kasım 2019 şeklindedir. Bu tarih aralığı, 25 Kasım 2019'da gerçekleşen zirve günüyle birlikte 5 gün öncesini ve 5 gün sonrasını kapsamaktadır.

Tüm dünyayı etkisi altında alan koronavirüs pandemisi sebebiyle ülkemizde aylarca elzem yerler dışındaki her yerin kapatılması ve ülke toplumunun da karantina altına alınması çalışmanın ilerleyişini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu yüzden, elde edilmesi gereken arşivler ve ihtiyaç duyulan tercüme çalışmaları ülkemizdeki karantina sürecinin bitmesinin ardından devam eden süreçte yapılabilmıştır. Çalışmanın kısıtlayıcı yönlerinden bir diğeri ise, çevrimiçi ortamdan elde edilmek istenen bazı gazetelerin istenen tarihlerdeki arşiv yayınlarının tümünün bulunamamasıdır. Özellikle Kıbrıs Rum basınında yayın yapan bazı gazetelerin arşiv yayınlarına bu sebeple ulaşılamamıştır. Bu yüzden çalışmada ele alınacak gazeteler sayı bakımından azaltılmıştır.

1.3 Çalışmanın Önemi

Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları arasında hala geçerliliğini koruyan Kıbrıs Sorunu, önemini ve güncelliğini yitirmeyen, uluslararası düzeyde politik bir sorun olarak kabul edilmektedir (Özkoyuncu ve Asit, 2020). Türkiye'nin 1974 yılında gerçekleştirdiği hareket sonucunda Kıbrıs adasının ikiye bölünmesiyle birlikte Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları 1974'ten itibaren aynı topraklar üzerinde iki ayrı toplum olarak yaşam sürmeye başlamıştır (Taş, 2020). Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum medyası ise bu süreçte iki taraf arasında devam eden çözüm arayışlarını ve bu uğurda

yapılan görüşmeleri kendi toplumlarına yansıtmakta, yansıtırken de birtakım söylemsel ve temsil pratikleriyle kendi gerçekliklerini toplumlara aktarmaktadır.

Bu çalışma, medyada kullanılan temsil ve söylem pratikleri bağlamında toplumların kendi gerçekliklerini nasıl inşa ettiğini ortaya koymak bakımından önem taşımaktadır.

Bu sebep ile aynı topraklar üzerinde yaşayan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının hangi söylemler vasıtasıyla kendi gerçekliklerini inşa ettikleri ve Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununu kendi ulusal gazetelerinde nasıl tanımladıkları ve nasıl temsil ettiklerini irdelemek çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Bölüm 2

LİTERATÜR TARAMASI

2.1 İletişimin Tanımı, Farklı Alanlardaki Yeri ve Önemi

Yaşamı süresince bireyin kullandığı en temel becerilerden bir tanesi iletişimdir (Utma, 2019). İplikçi (2015) ise, iletişimin, bireyin kendini ifade edebilmesi ve duygularını yansıtabilmesi için kullanabileceği önemli bir araç olduğuna değinerek, iletişimin insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğunu söylemektedir (İplikçi, 2015).

Köken olarak iletişim sözcüğünün Latince “communicationem” ve “communicare” sözcüklerine dayandığına işaret edilerek, Türkçe’deki karşılığının “çoğunluğu genellemek” anlamına geldiği ifade edilmektedir (Zıllıoğlu, 2010 akt: Demir, 2018).

Karaca (2016), iletişimin işleyişini açıklamaya yönelik bazı modellerin varlığına dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda, her bir modelde iletişimin farklı bir işlevine açıklık getirilmek istendiği üzerinde durulmaktadır. Buna göre, iletişimin “çizgisel” veya “döngüsel” olduğuna dair yaklaşımların ortaya atıldığından bahsedilmektedir. Karaca (2016)’nın aktardığına göre, iletişim, bazı araştırmacılar tarafından “tek yönlü doğrusal bir süreç” olarak kabul edilmektedir. Bu çizgisel süreçte, gönderici iletişimi alıcıya gönderir, alıcı da bu iletiyi algılar. Ancak buna karşın, iletişimin “etkileşim” anlamına geldiğini ortaya koyan ve bu sebeple çizgisel bir süreç olmadığını ifade eden araştırmacılar olduğuna da dikkat çekilmektedir. Bu yaklaşıma göre ise, iletişimin

gönderici ve alıcı arasında karşılıklı olarak gelişen döngüsel bir yapıya sahip olduğu kabul etmektedir (Karaca, 2016).

İplikçi (2015)'ye göre ise, iletişim, temelinde insanın yer aldığı tüm prensiplerle yakından ilişkilidir. Bu nedenle, iletişim kavramını diğer prensiplerden bağımsız olarak tek başına ele almanın iletişimin eksik tanımlanmasına yol açacağına değinilmektedir. Sonuç olarak, tarih, siyaset, psikoloji, sosyoloji, antropoloji gibi birçok bilim dalını etkileyen ve kendisi de bu alanlardan etkilenen bir alan olarak iletişim, disiplinler arası bir yapıya sahiptir (İplikçi, 2015).

Bunların yanı sıra, iletişimin genel olarak dört farklı türe ayrıldığından bahsetmektedir. Bunlar sırasıyla; kişinin kendi kendisi ile kurduğu öz iletişim, en az iki kişinin bir araya gelmesiyle kurulan kişilerarası iletişim, grup iletişimi ve kitle iletişimidir (Karaca, 2016).

2.1.1 İletişim Türlerinden Kitle İletişimi

Kitle iletişiminden bahsedebilmek için öncelikle “kitle” sözcüğünün ne anlama geldiği anlaşılmalıdır. Ayhan (2003), kitle sözcüğünü, ırk, cinsiyet ya da köken gibi unsurlara bakılmaksızın pek çok bireyin tek bir varlık biçiminde bir arada yaşayabilmesi şeklinde açıklamaktadır. Bu anlamda, kitleyi oluşturan her bir bireyin bir araya gelerek tek bir insan vücudu haline geldiğine işaret edilmektedir (Ayhan, 2003).

Gelişen teknolojinin de etkisiyle iletişimin kitlesel bir boyuta ulaşması 20. yüzyıla kadar uzanmaktadır. İletişimin kitlesel yönünün ön plana çıkmaya başlaması “kitle iletişimi” kavramını literatüre kazandırmıştır (Yurdakul, 2018).

Karaca (2016), genel bir ifadeyle kitle iletişimini, herhangi bir kişi ya da kaynağın bazı araçlar vasıtasıyla çok geniş kitlelere bilgi yayması olarak açıklamaktadır. Filiz (2020) ise kitle iletişimini; kitle iletişim araçlarının kullanılmasıyla kitlelerle kurulan tek yönlü bir iletişim türü olarak belirtmektedir. Yurdakul (2018)'a göre ise, geniş kitlelere bilgi ve haber dağıtımını yapabilen kitle iletişim araçlarının önemli bir işlevi kitleleri etkileyebilecek güce sahip olmasıdır. Böylelikle, toplumları etkileyebilme ve yönlendirebilme işlevine sahip bu araçlar, içerinde siyasi sistemlerin değişmesine de neden olabilecek bir güç barındırmaktadır (Yurdakul, 2018).

İletişimin etkileşim ortamı yarattığı söylenmektedir. Arklan ve Taşdemir (2018), bu etkileşim ortamının dayanağının iletişimin kurulması esnasında iletilerin taraflar arasında karşılıklı olarak paylaşılması olduğuna değinmektedir. Buna göre, bireyin kendisine gönderilen bir iletiye karşılık verme eylemi “feedback” ya da “geri besleme” olarak ifade edilmektedir. Bir iletiye geri besleme yapılmasıyla iletiyi alan kişinin alıcı konumundayken gönderici haline geldiği, iletiyi gönderekn kişinin de geri besleme karşısında gönderici konumundan çıkarak alıcıya dönüştüğüne işaret edilmektedir. Ancak, kitle iletişimi esnasında geri beslemenin gerçekleşemeyeceğinin altı çizilmektedir. Arklan ve Taşdemir'in (2018) ifadesine göre, geleneksel kitle iletişim araçlarıyla aktarılan iletiler çok geniş alanlara yayılmakta ve gönderici ile alıcı arasındaki mesafe artmaktadır. Bu durum ise alıcı konumundaki bireyin iletiye geri besleme yapmasını zorlaştırmaktadır (Arklan ve Taşdemir, 2018).

Medya; yazılı, işitsel ve görsel iletilerin dağıtılmasını sağlayan kitle iletişim araçlarının tümünün oluşturduğu bir iletişim ortamı olarak kabul görmektedir. Basın, radyo ve televizyon yayınları gibi tüm kitle iletişim araçları da bu ortam i çerisine dahil edilmektedir (Yücel, 2019).

Bu bağlamda, kitle iletişim araçlarının çok çeşitli olması ve bireylerin bu araçlardan sıkça faydalanması, iletilerin toplumda çok daha hızlı ve kolay bir şekilde yayılmasını sağlamaktadır (Arklan ve Taşdemir, 2018).

Filiz (2020)'in aktardığına göre, kitle iletişim araçları, toplumları etkileme ve yönlendirme olanağı sağlaması bakımından önem taşımaktadır. Özellikle kamuoyu oluşumu ve toplumsallaşma açısından kitle iletişim araçlarının önemli bir etki gücüne sahip olduğu söylenmektedir (Filiz, 2020).

Işık (2013), kitle iletişim araçlarının yerel, ulusal ya da uluslararası arenada medyana gelen olayları kendi politik duruşu doğrultusunda kurgulayarak aktardığını ifade etmektedir. Haliyle de bu araçlarla vasıtasıyla iletilen mesajların objektif olamayacağına da dikkat çekilmektedir. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla aktarılan bir olayın yeniden kurgulamak suretiyle topluma sunulduğunu söyleyen ışık (2013), bu iletilerin doğru ve tarafsız olduğu ileri sürülse de öyle olmadıklarına ve bireyleri yönlendirebilecek bir güce sahip olduklarına değinmektedir (Işık, 2013).

2.1.2 Bir İletişim Türü Olarak Kitle İletişimin Tarihsel Değişimi

İletişimin tarihsel bakımdan gelişimi en eski çağlara kadar dayanmaktadır. Bu sebeple de temelinde insanın yer aldığı iletişim kavramı, insanlığın tarihsel süreçteki gelişmesine bağlı olarak gelişmekte ve gelişmeye de devam etmektedir (Yücel, 2019).

Filiz (2020)'nin aktardığına göre, tarihsel süreçteki teknolojik ilerlemeye bağlı olarak, insan kaynaklı bazı iletişim araçlarının keşfedilmesiyle iletişimin kitlesel boyutu yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlamaktadır.

Tarihsel süreç içerisinde iletişimin yazılı bir araç olarak kullanılmaya başlanması, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurulmasına ve yaşanmışlıkların gelecek nesillere aktarılmasına olanak sağlayan önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir. Bazı teknolojik gelişmeler de bu yazılı metinlerin dağıtımında ve geniş kitlelere yayılmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Bu gelişmelerin başında ise matbaanın icadı gelmektedir. Johann Gutenberg'in 1440 yılında matbaayı icat etmesiyle birlikte iletişim yeni bir boyut kazanmaya başlamıştır (Çayır, 2008 akt: Yücel, 2019).

Matbaanın icadı sayesinde bilginin akışı hızlanmış, artmış, ucuzlamış ve geniş kitlelere yayılmaya başlamıştır. Matbaanın icadı ile pek çok duygu, düşünce ve fikrin çoğaltılması mümkün hale gelmiştir. Matbaanın icadını ise diğer teknolojik gelişmeler ile keşfedilen kitle iletişim araçları izlemiştir (Duran ve Yeniciler, 2019).

Duran (2019)'ın ifadesine göre, gazete, radyo ve televizyon gibi iletişim araçları da kitle iletişimin tarihsel sürecinde görünür olmaya başlamıştır. Bu kitle iletişim araçları günümüzde “geleneksel” kitle iletişim araçları olarak kabul edilmektedir. Geleneksel olarak kabul görmelerindeki sebep ise internetin insan hayatına ve dolayısıyla da kitle iletişim sürecine dahil olmasıyla ilgilidir. İnternetin iletişim sürecine dahil olması ile kitle iletişim araçlarının işlevi değişim ve dönüşüme uğramaya başlamıştır. Bu değişim ve dönüşüm ile “yeni medya” kavramı ortaya çıkmıştır. Yeni medya ortamı ise geleneksel kitle iletişim araçlarının tek yönlü iletişim sürecini temelinden değiştirerek, alıcı konumundaki bireylerin kendi duygu ve düşüncelerini geri besleme yoluyla ifade edebilmesi olanağı tanımaktadır. Bu doğrultuda, iletiyi gönderen gönderici geri besleme yoluyla alıcı konumuna gelirken, iletiyi alan alıcı ise iletiye yönelik duygu ve düşüncelerini aktarmasıyla gönderi halini almaktadır. Bu olanak ise yeni medya ortamını geleneksel kitle iletişim sürecinden ayırmaktadır (Duran, 2019).

2.1.2.1 İknaya Yönelik Doğrusal İletişim: Anaakım Yaklaşımı

İplikçi (2015), kitle iletişim araçları ile birey ve toplum arasında gerçekleşen iletişimin etkisini ölçebilmek için ortaya atılan birtakım iletişim modelleri olduğundan bahsetmektedir. Buna göre, iletişimi tek yönlü, basit ve doğrusal bir süreç olarak tanımlayan Shannon ve Weaver modelinden bahsedilmektedir. Bu model, iletiyi gönderen bir “kaynak”, iletinin gönderilmesinde kullanılan bir “kanal” ve iletinin ulaştığı bir “hedef kitle”yi kapsamaktadır. Matematiksel bir düzlem şeklinde ele alınan bu modelde “alıcı” rolünü üstlenen hedef kitlenin duygu durumu ve iletiyi anlamlandırma biçimi ise göz ardı edilmektedir. Bu modele göre anlam iletinin içinde yer almaktadır. İletişim kavramına doğrusal bir süreç olarak yaklaşan bir diğer model ise Gerbner modelidir. İplikçi (2015), Gerbner modelinin iletiyi gerçeklik ile ilişkilendirdiği ve algılama üzerine yoğunlaştığı üzerinde durmaktadır. Değinilmesi gereken bir diğer model ise Laswell’in modelidir. Bu modelde iletişim kavramının açıklanabilmesi için “kim, kime, hangi kanalı kullanarak, nasıl bir etkiyle, ne söylemektedir?” soruları sorulmaktadır. Bu modelde iletişimin hedef kitleyi etkilemek için yapıldığı düşüncesi savunulmaktadır (İplikçi, 2015).

Bir iletişim türü olarak kitle iletişimi, iletilerin çok geniş alanlara eş zamanlı şekilde yayılmasında önemli bir işlevi bulunmaktadır. Bu sebeple kitle iletişiminin aslında bir kamu yayıncılığı görevi yürüttüğünü söylemek mümkündür (Arklan ve Taşdemir, 2018).

Kitle iletişim araçları vasıtasıyla ortaya çıkan iletişim ortamı medya olarak adlandırılmaktadır. Geniş kitlelerin kültürel, ekonomik, politik, ekonomik vb. konular hakkında hızlı ve eş zamanlı olarak bilgi edinmesi için olanak sağlayan medyanın etkili bir iletişim ağı olduğundan söz edilmektedir. Bu sebeple medya, kamuoyu oluşumu

konusunda etkin bir görev üstlenmekte ve bireylerin aktarılan haberler ve bilgiler üzerinden bir karar verme süreci yaşamalarına imkan tanımaktadır (Ünlüer, 2016).

Ünlüer (2016), medyanın kamuoyu oluşumunda etkili olması bakımından dördüncü güç olarak kabul edildiğini aktarmaktadır. Genel bir ifadeyle dördüncü güç; devlet düzeni içerisinde yer almakta olan yasama, yargı ve yürütmeden sonra gelen en güçlü organ anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, medyanın sadece haber ve bilgi dağıtıcılığı ile ilgilenen kurumsal bir yapı olmadığına ışık tutulmaktadır (Ünlüer, 2016).

Kurumsal bir yapı olarak medyanın endüstriyel yapılanma içerisinde konumlandığı ve bilgi ve haber üretimini de bu sanayi kompleksi içerisinde sürdürmeye başladığı ifade edilmektedir. Bu duruma göre, medyanın kendi üretim alanı dışında kalan diğer sektörlerle de iş birliği içerisinde girdiği ve kendi üretim sürecine yeni kurallar ve sınırlamalar getirdiğine dikkat çekilmektedir. Bunun bir sonucu olarak, medya sektörü çalışanlarının bu kurallara uyarak, üretimlerini bu şekilde devam ettirmeleri, aksi halde sektörü terk etmelerinin beklendiği söylenmektedir. Bu bakımdan, medyanın belirli şirketlerin ya da holding kuruluşlarının egemenliğine girerek, ticari kaygılar doğrultusunda haber üretimini sınırladığı ve söylemlerini belirli kalıplar içerisinde şekillendirdiğine dikkat çekilmektedir. Böylelikle endüstrileşen medya kuruluşlarının topluma tarafsız bilgi aktarma görevini yürütememeye başladığı üzerinde durulmaktadır (Taylan ve Ünal, 2017).

2.1.2.2 Alıcının Önem Kazandığı Döngüsel İletişim: Eleştirel Yaklaşım

Temizel (2008)'in aktardığına göre, bireyler, kitle iletişim araçlarını kullanarak edindikleri bilgi ve haberler sayesinde toplumsal konular ile ilgili bilinç geliştirmekte ve toplumu yakından ilgilendiren kültürel, siyasi veya ekonomik konularla ilgili inanç

ve değer yargıları edinmektedir. Bireylerin edindikleri inanç, tutum ve değer yargılarının oluşumunda ise kitle iletişim araçlarının etkili olduğu söylenmektedir. Bunun yanı sıra bireyler halihazırda benimsemiş oldukları inanç, tutum ve değer yargılarını da kitle iletişim araçlarının etkisinde kalarak değiştirebilmektedir (Temizel, 2008).

Karaca (2016), iletişimin tek yönlü bir çizgide ilerlediğinin aksine döngüsel bir süreç olduğunu ortaya koyan ve alıcıyı ön plana çıkararak iletişim modelleri olduğunu ifade etmektedir. Bu modellerde üzerinde durulan nokta ileti değil, alıcının iletiden ne anladığıdır. İletişimi döngüsel boyutta ele alan modellerde iletinin her alıcı tarafından aynı şekilde anlaşılmadığına dikkat çekilmektedir. İletişimin döngüsel bir süreç olduğunu ortaya koyan modellerden biri Osgood ve Schramm modelidir. Esasen, bu modelin kişilerarası iletişimi açıklamakla ilgilendiği ve doğrusal düzlemde gönderici ve alıcı olarak adlandırılan aktörlerin hareketleri üzerinde çalıştığından bahsedilmektedir. Buna göre, gönderici ve alıcılar sabit değil, değişkindir. Göndericinin alıcıya gönderdiği bir ileti, alıcı tarafından algılanarak değerlendirilmekte ve bu değerlendirmenin bir sonucu olarak göndericiye yeni bir ileti aktarılmaktadır. Bu yaklaşıma göre, gönderici aynı zamanda alıcı, alıcı da göndericidir (Karaca, 2016).

Tek yönlü ilerleyen ve geri beslemeye imkan tanımayan geleneksel kitle iletişimi vasıtasıyla aktarılan iletiler edilgen bir yapı haline gelmektedir. Bu süreçte geleneksel kitle iletişiminin tek yönlü süreci devam ederken, internetin iletişim sürecine etki edebilmesi, bu iletişim sürecinin farklı bir boyut daha kazanmasına olanak tanımıştır. Bu bağlamda “yeni medya” olarak kabul edilen yeni bir iletişim ortamı yaratılmıştır (Duran, 2019).

Çambay (2015), geleneksel medyaya bir alternatif olarak ortaya çıkan yeni medya ortamının bireyin günlük yaşamında önemli bir yer kapladığını ve bireyin bu ortamda “aktif” olduğunu söylemektedir. Yeni medya ortamının geleneksel kitle iletişiminin aksine, “ana akım” enformasyonunun dışında farklı gerçekliklere de yer verdiğine değinilmektedir (Çambay, 2015).

2.1.3 Medya (KİA) ve İdeoloji

Medya, genel olarak kitle iletişim araçlarının tümünü içine alan bir mecra olarak ifade edilmektedir. Esas olarak medyanın en temel işlevi ise, kitle iletişim araçları vasıtasıyla bilgi ve haberlerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktır (Çiçek ve Uysal, 2019).

Şimşek (2009)’e göre ise, medyanın bilgi ve haber dağıtımının yanı sıra bireylerin eğlenceli vakit geçirmesini sağlamak gibi bir özelliği daha bulunmaktadır. Buna göre, bireyler medyayı haber edinmenin yanı sıra boş vakitlerini eğlendirici içerikler izlemek/okumak için de kullanmaktadır.

Çiçek ve Uysal (2019), medyanın aktardığı bilgi ve haberler ile kitleleri etkileme gücü bulunduğu değinmektedir. Bu güç ise medyayı yasama, yürütme ve yargı organlarından sonra gelen “dördüncü güç” yapmaktadır.

Atik ve Bilginer (2014)’in ifadelerine göre, medya pek çok farklı kültürün ve dünya görüşünün ifade edilmesinde sonsuz ve özgür bir ortam sunmaktadır. Ancak, her ne kadar özgür bir ortamdan bahsedilse de medyanın gerçekliği kendi dili ve ideolojisi üzerinden aktardığı belirtilmektedir. Bu anlamda medya gerçekliği, kurgulanmış bir gerçekliktir. Medyanın kullandığı dil ve söylem pratikleri ise, içinde bulunulan koşullar ve buna bağlı gelişen sosyo-ekonomik, kültürel ve politik etkenlere göre

farklılıklar göstermektedir. Bu sebeple de medyanın belirli bir güç ya da güç topluluğunun bir temsilcisi haline gelebildiğine ışık tutulmaktadır. Ancak, bir güç temsilcisi olsa da dahi, medyanın yapısı ve işlevi bakımından temelde bir güç olduğunun göz ardı edilmemesi gerektiği de söylenmektedir (Atik ve Bilginer, 2014).

Bu bağlamda, medyanın bir başka işlevinin de ideoloji taşıyıcılığı olduğu söylenmektedir. Herhangi bir ideolojiyi aktarma eyleminde bulunan kitle iletişim aracının, ideolojiyi aktarırken kendi pratiklerine başvurduğuna değinilmektedir. Bu da, kitle iletişim pratiğinin devam ettiği süre zarfında ideoloji aktarımının da aynı şekilde devam ettiği sonucunu ortaya koymaktadır (Sucu, 2012).

Durgun ve Yaman (2017)'in aktardığına göre, medya ve ideoloji ilişkisi, medyanın kitleleri fikir birliği etrafında toplayabilme ve yönlendirebilme gücüne dayanmaktadır. Medyanın toplumları etkileme ve yönlendirebilme gücü ise ideoloji taşıyıcılığı yapmasından ileri gelmektedir. Bu doğrultuda, medya-ideoloji ilişkisinin açıkça gözlemlenebileceği alanlardan bir tanesi siyasettir. Medya, bir ideoloji temsilcisi olarak siyasi aktörlerin ya da siyasi partilerin kendilerini en iyi ifade edebileceği alan olarak kabul edilmektedir. Medya, ayrıca, aktardığı haber ve bilgilerin içerisine de ideoloji yerleştirerek bireyleri bu yönde etkilemektedir. Bu açıdan, akla gelebilecek herhangi bir medya metninde, bir gazete ya da televizyon haberinde ideoloji aktarımının yapıldığına rastlamanın mümkün olduğu söylenmektedir (Durgun ve Yaman, 2017).

Buna göre, hangi ideoloji öne çıkarılmak isteniyorsa, medya metinleri de o amaçla kurgulanmaktadır. Buradaki esas hedef ise, haberin aktarıldığı biçimde anlaşılmasının sağlanmasıdır (Durgun ve Yaman, 2017).

2.1.3.1 İdeoloji Kavramının Dünü ve Bugünü

İdeoloji sözcüğünün köken olarak Fransızca “idee” kelimesinden türetildiği söylenmektedir. “İdee” kelimesinin Türkçe ’deki karşılığı ise “düşünce” anlamına gelmektedir (Uçan, 2007).

Uçan (2007), ideoloji sözcüğünün; öğreti veya bilgiyi meydana getiren temel düşünceler kümesi anlamına geldiğinden bahsetmektedir. Düşünebilme yetisine sahip bir varlık olarak insan, çevresindeki olgulara açıklık getirebilmek için düşünmekte ve fikirler üretmektedir. Bireyin düşünce ve fikirlerini sistemli bir hale getirmesi ise ideoloji kavramını ortaya çıkarmaktadır.

İdeoloji sözcüğünün işlevsel boyutu göz önüne alınarak ilk kez dile getirilişi 1789 Fransız Devrimi sonrasındaki süreçte gerçekleşmiştir (Williams, 2012 akt: Şubaşı, 2018). Kavramın ilk kez kullanılmaya başlanması ise 1797 yılına dayanmaktadır. Buna göre, Fransız Devrimi sonrasında kurularak, topluma aydınlanma düşüncesini aşlamayı görev edinen Institut de France’ın başındaki filozof Antoine Desttut de Tracy, ideoloji kavramını ilk kez kullanan kişi olarak ön plana çıkmaktadır (McLellan, 2005: 6 akt: Şubaşı, 2018). Tracy, terimi açıklarken aynı zamanda terimi işlevsel yanına da vurguda bulunmaktadır. Tracy açısından ideoloji; bireyin dış dünyasına dair duyumsal ve psikolojik özelliklerin öne çıktığı, bireylerin denetim ve kontrolünü sağlayan araçların bir karşılığı anlamını taşıyan bir kavram olarak belirtilmektedir (Şubaşı, 2018). Fairclough (2015) ise, Tracy’nin ilk kez dile getirdiği ideoloji sözcüğünün politika ve ekonomi gibi alanları da kapsayacak şekilde bireylerin tüm entelektüel dünyasına hükmedebilecek bir tasarı anlamını taşıdığını söylemektedir (Fairclough, 2015 akt: Karaçay Arın, 2020).

Kazancı (2006)'nın tanımına göre ideoloji kavramı; bireylerin içinde buldukları yaşam alanına hangi pencereden bakmaları gerektiğini gösteren bir düşünce sistemidir. Bir dünya görüşü olarak belirtilen ideoloji, kendini diğerlerinin gözü önünde haklı konumuna getirmek isteyen egemen düşüncenin oluşmasında ve devamlı hale gelmesinde önemli rol oynamaktadır (Kazancı, 2006 akt: Oçak, 2018).

Sayın (1999) ise, ideolojinin insan yaşamını anlamlandıran bir simgeler sistemi olduğuna dikkat çekilmektedir. İdeoloji, bireyin hayata karşı bakış açısının oluşmasında gerekli ortamı sağlayarak ortaya çıkan fikirler ve düşünceler sistemi üzerinden bireye dünyayı görebileceği bir pencere oluşturmaktadır. Böylece ideoloji, insan davranışına bir anlam kazandırmış olmaktadır (Sayın, 1999).

Genel anlamda kabul gören tanıma göre ise, ideoloji insan, toplum ve evren ile ilgili inanç ve düşünceler sistemini ortaya çıkaran bir kavramdır (Ergil, 2015 akt: Oçak, 2018).

Macit (2016), bireyin hangi şart ve koşullar altında yaşadığı farketmeksizin her daim “bilinmezlik kaygısı” çektiğine değinmektedir. Bilinmezlik kaygısı ise bireyin çevresindeki tüm olguları anlamlandırabilmesi için iti bir güç oluşturmaktadır. İdeoloji kavramının da bu noktada insanı belirsizliğe iten durumlar karşısında mevcut belirsizliği yıkma görevini üstlendiği söylenmektedir.

Ancak, belirsizliği yıkma amacına karşın Macit (2016), dünyanın tasvir biçimi bakımından ideolojinin hem olumlu hem de olumsuz şekilde anlaşılabilirdiğinden bahsedilmektedir. Buna göre, ideoloji kavramı bir yandan kültür, siyaset, medya gibi herhangi bir konuya açıklık getirmek için kullanılabilir iken, bir diğer yandan da tüm

sorunların başlıca kaynağı olarak gösterilebilmektedir. Bu yaklaşıma göre ideoloji, sistematik bir düşünce sistemi veya gerçek bilginin önündeki bir engel olarak da görülebilir. (Macit, 2016).

İdeoloji kavramına yönelik Marx'ın kullandığı “camera obscura” metaforuna göre ise, ideoloji yanlış bilinç olarak yorumlanmıştır. Marx, ideolojinin gerçekliğin tersine dönmüş bir hali olduğunu söylemektedir (Sancar, 2014 akt: Karaçay Arın, 2020).

Bunun yanı sıra, ideolojinin toplumsal bir yönü olduğuna vurgu yapılmaktadır. İdeolojinin bireyi olduğu kadar toplumsal eylemleri de düzenlediği ve toplumların görüşlerini biçimlendirdiği üzerinde durulmaktadır. Buna göre, ideoloji, toplum içerisinde uzlaş ve dayanışma ortamı yaratmaktadır (Sayın, 1999).

Özelikle toplumsal yaşamın dengelerini belirleyen iktidar ilişkilerine bakıldığında, toplumların benimseyebilecekleri ideolojiler iktidar tarafından kabul ettirilen unsurlardır (Karakoç ve Mert, 2016).

İdeolojinin işlevselliği bakımından toplumlar üzerinde gözlemlenebilecek en önemli unsur, iktidarın tüm eylemlerinin toplumun gözünde meşrulaştırılması, olağan ve doğru kabul edilmesidir. Toplumların hangi dünya görüşünü benimseyeceği ve toplumsal pratiklerini nasıl düzenleyeceği ideolojinin işlevselliğine dayanmaktadır (Kazaz ve Çoban, 2013).

2.1.3.2 İdeoloji ve İdeolojinin Dil Aracılığı ile Yeniden Yapılanması

Uçan (2007), ideoloji kavramının dilden bağımsız şekilde ele alınamayacağına değinmektedir. Bunun nedeni ise anlamlandırma sürecindeki birinci koşulun dilin gerekliliği olmasıdır. Anlam, dil ile oluşmaktadır; ancak dilin farklı biçim ve

koşullardaki kullanımı ise daha başka anlamların oluşmasına neden olmaktadır. Böylece, anlamın inşası dilin nasıl kullanıldığı ile yakından ilişkilidir (Uçan, 2007).

Bir gerçeklik tasviri olarak ideoloji, dilde hayat bulmakta ve dil aracılığıyla aktarılmaktadır. Bu nedenle, dilin sadece bireyler arasındaki iletişimi sağlamakla yükümlü basit bir iletişim aracı olduğunu söylemek dil kavramının eksik tanımlanması anlamına gelecektir. Dil, iletişim aracı olmasının yanı sıra sosyal bir eylem olarak da tanımlanmaktadır (Beşe ve Baykara, 2019).

Sosyal yaşamda ideolojilerin inşa edilebilmesi, söylem ve dil kavramlarıyla bütünleşmesi sonucunda gerçekleşebilmektedir. Bu anlamda, ideoloji barındıran söylemin bireyler tarafından benimsenebilmesi için öncelikle ikna edici olması gerekmektedir (Çoban, 2015 akt: Çakmak, 2019).

Hall (2005), ideolojinin pratikte var olabilmesindeki koşulun dil ve bilinç olduğundan söz etmektedir. Dil yoluyla aktarılan ideolojinin temelde bireyin tüm sosyal ve yaşamsal pratiklerini etkilediği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, bireyin yaşadığı sosyal ilişkilerin, tecrübelerin ve yaşam sürdüğü ortamın önceden belirlenmiş ideolojik dilin söylemleri ve pratikleri vasıtasıyla biçimlendirildiği söylenmektedir (Hall, 2005 akt: Tuğcu, 2016).

Althusser (2010) ise, yapı ve işlevselliği bakımından ideoloji kavramının işleyişi ile ilgili birbiri ile bağlantılı üç temel tez ortaya koymaktadır. Althusser, ilk olarak ideoloji kavramının gerçekliği temsil etmediği üzerinde durmaktadır. Bunun aksine, ideoloji bireylerin gerçek yaşam koşulları ile aralarında bulunan ilişkinin hayali bir tasviridir ve gerçekliğin sınırlı bir boyutunu ortaya koymaktadır. Bu teze göre, bireylerin kendi

yaşamlarıyla ilgili hayal ettikleri ilişkiler yaşam pratiklerine yansımakta, davranışlarını etkilemektedir. İkinci tez, ideoloji kavramına maddesel bir varlık yüklemektedir. Buradan çıkacak anlama göre, birey, inandığı ve benimsediği ideolojik temsiller ve pratikleri kendi yaşamına dahil ederek içselleştirmekte ve eyleme dönüştürmektedir. Üçüncü ve son teze göre ise, Althusser, ideolojinin bireyi özne haline getirdiğinden bahsetmektedir. Burada, ideolojik temsiller ve pratikler bireyi özneleştirerek çağırmaktadır. Althusser'in çağırılma ifadesinde ortaya koymak istediği anlam, bireyin yaşam pratiklerine dahil olan ideolojik sisteme dahil olmasıdır (Althusser, 2010 akt: Şimşek ve Geçer, 2020).

Bir diğer yandan Uçan (2007), ideolojinin mutlaklığından söz edilmemesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Dil ve anlamın, değişen zaman ve koşullara göre değişiklik göstererek ideoloji pratiklerini de değiştirebileceğine işaret edilmektedir.

2.1.3.3 Althusser ve İdeoloji: İdeolojik Devlet Aygıtı Olarak “Medya”

İdeoloji kavramı konusunda Marx'ın ortaya attığı yaklaşımlar, Gramsci ve Althusser gibi düşünürler tarafından kabul görmemiş ve değişikliğe uğratılmıştır. Gramsci ve Althusser, Marx'ın düşüncelerine getirdikleri eleştiriler nedeniyle post-marksist olarak anılmaya başlanmış ve ayrıca, post-marksizm akımının ortaya çıkmasında da öncü olarak kabul edilmişlerdir. Gramsci ve Althusser'in Marx'tan ayıran önemli bir detay ise ideoloji eleştirilerinde yer verdikleri kültür unsurudur (Zengin, 2018).

Althusser, Marksizmin ideoloji konusunda ortaya koyduğu yaklaşımı yeniden kurgulamıştır. Bu bağlamda ideoloji, bireyin sosyal ve toplumsal ilişkilerinin yeniden üretilmesini sağlayan bir pratik olarak gösterilerek, Marx'ın savunduğu gibi, ideolojinin “yanlış bilinç” olduğu düşüncesi kabul edilmemektedir (Althusser, 2010 akt: Şimşek ve Geçer, 2020). Althusser, “yanlış bilinç” ve “meta fetişizmi”

kavramlarını yeniden kurgulayarak, ideolojiyi kendi görüşlerine göre açıklayacak farklı yaklaşımlar ortaya atmıştır (Zengin, 2018).

Althusser'in yanı sıra diğer düşünür Gramsci de, ideoloji konusunda ortaya attığı hegemonya çalışmalarıyla bilinen bir isimdir. Gramsci (2016)'nin ideolojinin bireyler üzerinde psikolojik bir geçerlik ürettiğini ve bu bağlamda bireyin kendi durumunun farkına varmasını sağlayarak, bireyi harekete geçiren ve savaştıran bir mücadele alanı oluşturduğuna işaret etmektedir (Gramsci, 2016 akt: Şimşek ve Geçer, 2020).

İdeolojik temsil ve pratikleri üreten ve bu üretimi, yeniden ve yeniden tekrar ederek sürekli ve kalıcı hale gelmesini sağlayan en etkili araçlardan biri basın olarak ifade edilmektedir (Tuğcu, 2016). Tuğcu (2016), Althusser'in, ideolojinin bireylerin yaşamsal ve zihinsel pratikleri üzerinde hakimiyet kurduğu ifadesine dikkat çekmektedir. Basın organlarının da bu hakimiyetin pekiştirilmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır.

Kazancı (2002), Althusser'in ideolojinin bireylerin yaşantısı üzerinde etkili olduğundan ve bireyleri her zaman ve her koşulda etkilediği üzerinde durduğundan bahsetmektedir (Althusser, 1970 akt: Kazancı, 2002). Buna göre, ideoloji, siyaset ve medya gibi tüm kamusal pratiklerin görüldüğü her alana yayılmakta ve bu pratiklerle iç içe geçmektedir (Kazancı, 2002).

İdeoloji kavramını oluşturan ana unsurlara çalışmalarında yer veren Althusser, ideolojinin gerçekliğin bir temsiliyeti olmadığına işaret etmektedir. Aksine, ideoloji, bireyin gerçekteki yaşam pratikleriyle arasında kurduğu ilişkinin hayali bir üründür. Althusser, ideolojinin tarihi olmadığı üzerinde durmaktadır. Bir diğer

unsura göre ise, ideoloji bireyleri öznele haline getirerek, çağırılmaktadır. Bu üç unsurun birbiriyle etkileşimi bulunmaktadır (Althusser, 1970 akt: Kazancı, 2002).

Basının, ideolojinin temel pratiklerinin üretildiği önemli bir alan olmasından hareketle, haber ve ideoloji arasında güçlü bir bağ olduğuna değinilmektedir. Buna göre, ideolojiyi taşıyan söylemsel pratikler, bir olayın haber haline getirilmesi aşamasında haberin çerçevesini belirleyen bir güç konumuna gelmektedir (Arık, 2014).

İdeolojinin haber ile olan ilişkisi düşünüldüğünde, bilginin nasıl dağıtıldığı, dağıtılan bilginin kimin amacına hizmet ettiği ve bireylerin bu bilgileri hangi şart ve koşullar altında edindiği şeklinde detayların üzerinde durulması gereken önemli konular olduğundan bahsedilmektedir (Oçak, 2018).

Althusser, toplumun tüm pratiklerine işleyen egemen ideolojinin toplumdaki belirli kesimler tarafından üretilip kalıcı hale getirildiğini aktarmaktadır. Buna göre, Althusser, devlete ait araçları “Devletin İdeolojik ve Baskı Aygıtları” kuramı ile ideolojiyi iki farklı kategori içerisinde ele almaktadır (Karaçay Arın, 2020).

İdeolojinin yaşam pratikleri içerisinde yer aldığını ifade eden Althusser, okul, ibadethane hukuk, aile siyaset, medya gibi kurumların devletin ideolojik aygıtları olduğunu söylemekte iken, hükümet, ordu, polis, asker, hapisane gibi kurumları da devletin baskı aygıtları olduğuna değinmektedir (Karakoç ve Mert, 2016).

İdeolojinin varlık ve sürekliliğini devam ettirmesindeki önemli bir dayanak da kitle iletişim araçları ve medyadır. Medya aracılığıyla, ideolojileri taşıyan söylemsel pratikler toplum bireyelerine aktarılmakta ve hatta yeniden üretilmektedir (Sucu, 2012).

Medya aracılığıyla toplumlara ulaştırılan ideolojik söylemsel pratikler, bireylerin yönlendirilmesinde ve ikna edilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. İktidarın bireyler üzerindeki gücünün bir uzantısı haline gelen medya, bu bağlamda aktardığı ideolojilerle bireyleri kontrol eden, şekillendiren, yöneten ve hatta infaz edebilen bir meta olarak ifade edilmektedir (Karakoç ve Mert, 2016).

Medyanın aktardığı iletilerde egemen ideolojinin söylem pratiklerini gözlemleyebilmek mümkündür. Althusser'in düşüncesinden hareketle ideolojinin işlevsel boyutu, bireyin yaratılan toplum düzenine uyum sağlamasının ve bunun sürekli bir duruma getirilmesinin sağlanması sürecinde görünür olmaktadır. O halde, medya aktardığı iletilerle egemen ideolojinin devamını sağlayan hiyerarşik bir düzenin parçası olarak kabul edilmektedir (Sucu, 2012).

2.1.4 Medya ve Dil İlişkisi

Bireyin çevresinde gelişen her türlü durum ve varlığı anlamlandırma çabasının, insan yaşamının ayrılmaz parçası olduğuna değinilmektedir. Birey, dili kullanarak yaşamına anlam kazandırmaya çalışmaktadır. Bu durum dil ve anlamın birbiriyle kopmaz bir bağlantı içerisinde olduğunu göstermektedir (Uçan, 2007).

Dil felsefesi ile ilgili ortaya koyduğu yaklaşımlarla 20. yüzyıldaki felsefe çalışmalarını önemli ölçüde etkileyen Ludwig Wittgenstein, dilin sınırları üzerine çalışmalar yapmıştır. Wittgenstein, "anlamın resim kuramı" adıyla ortaya attığı yaklaşımında bireyin düşünsel pratiğini olanaklı hale getiren ve bir düşünce nesnesi olan resimlerin, olgusal ilişkileri yansıtan sözcüklerin bir araya gelmesiyle oluştuğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla, resmin temsil ettiği olgu ile dilin arasında aynılık olduğu ve bu bağlamda resmin dilin olgu aktarımına olanak verdiğini söyler. Wittgenstein'e göre, dilin sınırları dış dünya tarafından çizilmiştir (Pears, 1985 akt: Özsoy, 2015).

Beşe ve Baykara (2019), anlam kavramı ile kopmaz bağlara sahip olan dil dilin toplumsal bir olgu olduğunu söylemektedir. Dolayısıyla, dil, toplumsal yaşamı etkilediği gibi, değişen toplumsal pratikler içerisinde kendisi de değişmekte ve dönüşmektedir. Buna göre, dilin sosyal ve kültürel bir yapıya sahip olduğu ve toplumda sosyo-politik bir rol üstlendiğine de değinilmektedir (Beşe ve Baykara, 2019).

Birey, inşa ettiği anlamı kendi görüşlerinden, düşüncelerinden, akıl süzgecinden geçirerek yaratmaktadır; bu nedenle anlamın öznel olduğu vurgulanmaktadır. Anlam ile ilişkili olan dil de bu sebeple öznel bir yapıya sahiptir. Dilin öznel ve yanlı yapısı, günümüzdeki en etkili kiitle iletişim aracı olan medyanın da iletilerini yanlı bir dil ile kullandığı sonucunu ortaya koymaktadır (Yağlı, 2007).

Dilin öznel ve taraflı olmasının yanı sıra medyanın iktidar ile ilişkileri ve sahiplik yapısı, haberlerin ve iletilerin bireylere onjektif bir şekilde sunulmasının önünde bir engel oluşturmaktadır (Girgin, 2014 akt: Uysal, 2020).

Dilin iktidar ile olan ilişkisine bakıldığında, bireylere bilgi ve haber iletileri aktarmak için kullanılan dilin ilgili medya kuruluşunun inanç, tutum ve değer yargılarını pekiştirdiğinden bahsedilmektedir. Egemen ideolojinin dil aracılığıyla yeniden ve yeniden üretilerek kalıcı hale getirilmesi, toplum bireylerinin bu söylemsel pratikler karşısında rıza göstermeleri sonucunu ortaya koymaktadır. Buna göre, ideoloji taşıyıcılığı yapan söylemsel pratikler, gerçekliği şekillendirecek ve sınırlayacaktır. Tüm bu anlatılanlar ışığında, dilin medya ile ilişkisinde egemen ideolojinin inşa ettiği düzeni devam ettirmede kullanılan bir araç olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. (Uysal, 2020).

2.1.4.1 Medya ve Söylem

Dil ve medya arasındaki ilişkiden hareketle neyin söylendiği değil de nasıl söylendiğine vurgu yapılmaktadır. Dil yoluyla anlamın nasıl ifade edileceği konusu söylem kavramına işaret etmektedir. Böylelikle, söylemin bireyler üzerindeki etkileyici gücüne işaret edilmiş olmaktadır. Söylem, en kısa tabirle bir düşünceyi ifade etme biçimi olarak tanımlanmaktadır (Karaduman ve Akbulutgiller, 2018).

Çelik ve Ekşi (2008) ise, söylem kavramını bireylerin anlamı inşa etme sürecinde gerekli zemini yaratan dilsel malzemenin bir aracı olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda dil, hem toplumsal hem de uzlaşımsal bir kavram olarak varlık göstermektedir (Çelik ve Ekşi, 2008).

Dil toplumsal bir olgu olarak kabul edilmektedir. Ancak, dilin kullanım biçimi her bireye göre farklılık gösterebilmektedir. Dilin, farklı bireyler tarafından farklı biçimde ele alınarak kullanılması anlamı değişikliğe uğratmaktadır. Anlamın ifade ediliş biçimi olarak söylemler de farklı ifade biçimleri karşısında başka anlamları çağrıştıracak şekilde dile getirilebilirler (Karaduman ve Akbulutgiller, 2018).

Söyleme kavramının kullanılmasıyla sözlü ve yazınsal olarak aktarılabilecek düz ve yan anlam şeklinde iki farklı anlam türü olduğuna değinilmektedir. Düz anlam “dil içi” ve yan anlam ise “dil dışı” olarak ifade edilmektedir. Bireyde yarattığı çağrışımlar bakımından düz anlam ve yan anlam farklılıklar göstermektedir. Buna göre, düz anlam; söylemsel pratiğin bireyin kafasında canlandığı ilk çağrışım olarak belirtilmektedir. Bu açıdan, düz anlamın toplumu oluşturan her bir bireyin zihninde aynı düşünceyi uyandırdığına işaret edilmektedir. Buna karşın yan anlam ise düz anlamın göre daha komplike bir yapıya sahiptir; çünkü görünenin arkasındaki görünmeyen ile

ilgilenmektedir. Bu sebeple yan anlamın her bir birey tarafından aynı şekilde anlaşılabilir ilk çağrışımlardan ziyade söylemin içerisinde gizlenmiş duygusal, toplumsal, kültürel ya da siyasi anlamlar ve yönlendirmeler taşıyabildiğine dikkat çekilmektedir (Doyuran, 2018).

Böylelikle, söylemin sosyal ve kültürel pratiklerin bağımsız bir yapıda düşünülmediği ve söylenenlerin aksine söylenmeyelerin neler olduğuna ışık tutan önemli bir kavram olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Beşe ve Baykara, 2019).

Kitle iletişim aracı olarak medyanın söylemsel pratiklerin üretilmesinde önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir (Çaba, 2017). Bilhassa haber metinleri ve haber başlıklarının farklı anlamları çağrıştıracak şekilde söylemsel pratiklerle kurgulandığına dikkat çekilmektedir (Karaduman ve Akbulutgiller, 2018). Bu ifadeye göre, söylem kavramının da tıpkı dil kavramında olduğu gibi bir fikrin, bir ideolojinin gizlenmiş olduğuna ışık tutulmaktadır. Söylem pratiği işlev bakımından taşıyıcılığını yaptığı ideolojiyi bireylere aktararak iktidarın ve egemen gücün sesini ve etkisini artırmayı amaç edinmektedir (Doyuran, 2018).

İktidar ya da egemen sınıfa hizmet eden ideolojik yapıların daima statükodan yana olduğunu ve statükonun devamı için üretildiğini söyleyen Kazaz ve Çoban (2013), egemen gücün yalnızca maddesel anlamdaki gücü değil, aynı zamanda anlam ve fikirlerin gücünü de elinde bulundurduğuna işaret etmektedir (Kazaz ve Çoban 2013).

Bu sonuca göre ise söylemsel pratikler, iktidar ve güç ilişkilerinin inşa edilmesi ve yeniden üretilmesi için olanak sağlayan bir ifade sistemi olarak kabul edilmektedir.

Medya ortamı da bu anlamda egemen gücün sesinin yansıtılması ve devamlı surette üretilmesi için uygun bir zemin oluşturmaktadır (Çaba, 2017).

Stuart Hall'un (1997) medyayı toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel alanda üretimler yapan bir alan olarak görmek gerektiğinden bahsetmektedir. Medyanın durum ve olayları haberleştirme sürecinin egemen ideolojinin gereklerini yerine getirme doğrultusunda gerçekleştirdiğine değinilmekte ve hangi haberlerin ön plana alınacağını belirleme gücünün önemli olduğuna değinilmektedir (Hall, 1997 akt: Çaba, 2017).

2.1.4.2 Medya, Dil ve İdeoloji

Dağtaş (1999), kitle iletişim araçlarıyla sunulan ileti ve haberlerdeki ideolojinin varlığına ve işlevine yönelik çalışmaların İngiliz Kültürel Çalışmaları ile başladığından bahsetmektedir. İngiliz Kültürel Çalışmaları'nın kitle iletişim araçlarını bütün toplumsal pratiklere yansıyan egemen ideolojiyi ve bu ideolojinin değer yargılarını üreten kurumsal bir yapı olarak gördüğü söylenmektedir (Dağtaş, 1999).

İngiliz Kültürel Çalışmaları kapsamında önemli bir isim olarak öne çıkan Stuart Hall, özellikle medya-ideoloji ilişkisi ve hegemonya gibi konularda çalışmalar yapmıştır (Özçetin, 2010). Özçetin (2010)'in aktardığına göre, Hall (1996)'un bakış açısından ideoloji kavramı; hem toplumu hem de toplumsal pratik ve süreçleri inşa eden bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Hall, 1996 akt: Özçetin, 2010).

Hall'a göre ideoloji, anlamın içerisinde yer alan mücadele alanıdır. Bu bağlamda, Gramsci'nin hegemonya yaklaşımından etkilenen Hall, ideolojiyi, bireylerin kendi konumlarının ayırdına vararak mücadele ettikleri bir ortam olarak kabul etmektedir. (Dağtaş, 1999).

Dolayısıyla, toplumsal yönüyle ortaya çıkan ve sosyal bir eylem olarak kabul edilen dil kavramı ile ideolojinin doğrudan bir bağlantısı olduğu sonucuna ulaşmak mümkündür. Bu iki kavramın döngüsel bir yapı içerisine girerek birbirlerinin oluşum sürecinde yer aldığı ifade edilmektedir. Dilin ifade edilme biçimi olarak gösterilen söylemin kullanılması dolayısıyla ideolojiler bireylere aktarılmakta ve yeniden üretilmektedir. Bu durum, toplumdaki hakim egemen ideolojinin yerini kalıcılaştırmasına zemin hazırlayan önemli bir pratiktir (Karaduman, 2017).

Medya ve medyanın işleyişi, Hall'un üzerinde durduğu alanlardan biri olarak gösterilmektedir. Medya konusunda yapılan çalışmaların temeli toplumsal yapılar ile bu yapılar ile kitle iletişim araçları arasında kurulan bağlantıya dayanmaktadır. Buna göre, kitle iletişim araçlarının aktardığı iletilerin üretimi ve tüketiminin “yeniden tüketim” anlamına geldiğine işaret edilmektedir (Hall, 1980 akt: Dağtaş, 1999).

Kodlama-kodaçıklama yaklaşımını ortaya koyan Hall, iletilerin anlamlı sembolik mesajlar halinde aktarılabilmesi için dilin kullanılması gerektiğini vurgular. Bu bağlamda, iletilerin dil vasıtasıyla anlaşılabilir şekilde sembolik birer mesaja dönüştürülmesi kodlama eylemi ile mümkündür. İdeolojiyi bir göstergeler sistemi olarak betimleyen Hall, bireyin kodaçıklama sürecinde ise yan anlam türünün daha açık olduğundan bahsetmektedir (Hall, 1994 akt: Dağtaş, 1999).

Toplumsal düzeyde bir pratik olarak medya bu sayede toplumsal düzenin işleyişi ve yeniden üretilmesinde büyük rol oynayan söylemsel pratiklerinin bireylere aktarılmasında görev almaktadır. Söylemim kullanılması bağlamında ideolojilerin bireyleri yönlendirme ve etkileme gücü, medya ve ideoloji ilişkisinin ortaya koyduğu

bir uzantı olarak görülmektedir. Medya ortamındaki iktidar mücadelesi de iki kavram arasındaki gücün işlevsel boyutunu artırmaktadır (Durgun ve Yaman, 2017).

Anlatılanlar ışığında, medyanın yalnızca toplumu bilgilendirmek ve haberdar etmek amacıyla değil, aynı zamanda bireyleri yönlendirmek ve bilinçaltlarına etki etmek için de birtakım iletiler sunmaktadır. Medyanın kitleleri yönlendirme gücünün farkında olan kesimlerin ise daima bu olanaktan yararlanmak istedikleri ifade edilmektedir (Çakmak, 2019).

2.1.5 Medya ve Temsil: Medyadaki Temsil Üzerinden Gerçekliğin Yeniden Yapılandırılması

Temsil sözcüğü ile ilgili Hall (1997) tarafından yapılan tanımlaya göre, temsil; göstermek, tasvir etmek ve başka bir şeyin tasvirini sunmak olarak ifade edilmektedir (Hall, 1997 akt: Polat, 2018). Çelenk (2005) ise, temsili bir sunma biçimi olarak göstermekte ve anlamlandırma sürecinin de temel koşulu olarak belirtmektedir (Çelenk, 2005 akt: Polat, 2019). Hall'a (2003) göre temsil, anlamı inşa eden temel yapılardan biri olarak belirtilmektedir. Hall, temsil kavramını belirli bir kültür seviyesine ulaşmış bireyler arasındaki ortak anlamların, bu anlamların üretiminin ve değiş tokuş sürecinin temel noktası olarak görmektedir (Hall, 2003 akt: Söğüt, 2019). Polat (2019)'ın aktardığına göre ise Hall (1997), temsil kavramını bir durumun anlamlandırılmasındaki başlıca öge olarak açıklamaktadır (Hall, 1997 akt: Polat, 2019).

Temsil kavramını iletişim çalışmaları kapsamında açıklayabilmek önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, Price'ın (1998) ifadesiyle, temsil kavramı bazı sosyal grupların, farklı alt kültürlerin, farklı meslek, yaş, sosyal sınıf ve mekanların medyadaki gösterilme şekli ve bu gösterilenlerin okurlar tarafından nasıl anlaşıldığına ilişkin bir tanım olarak gösterilmektedir. İletişim çalışmaları kapsamında bireylerin kitle iletişim araçları

vasıtasıyla başkalarına nasıl sunulduğu konusu, temsil kavramının temel sorunsalını oluşturmaktadır (Price, 198 akt: Söğüt, 2019).

Tüm bu tanımlamalara göre, temsilin, dil ve kavram arasındaki ilişkinin bir uzantısı olduğu ve aynı zamanda bir anlamlandırma süreci olduğundan bahsedilmektedir. Buna göre temsil kavramı, bireyin zihnindeki düşünce ve kavramların dil yoluyla anlamlı hale gelmesi şeklinde kabul edilmektedir. Bireyler, etraflarında gelişen durum ve olaylara ilişkin zihinlerinde birtakım düşünceler ve kavramlar üretmektedir. Bu düşünce ve kavramların dilin kullanılmasıyla anlamlı hale getirilmesi süreci ise temsil kavramını ortaya çıkarmaktadır. Bireyler, bu sayede temsil yoluyla kendi dünya görüşlerini de şekillendirmektedir (Polat, 2018).

Medya aracılığıyla aktarılan tüm iletilerde temsiller yer almaktadır. Temsilin medyadaki kullanım biçimi göz önüne alındığında, hangi konuların ele alınacağı ve bireylere nasıl sunulacağına temsil ile yakından ilişkili olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, bazı konuların ve kişilerin medyadaki ele alınış biçimi, onların toplum gözünde nasıl konumlandırılacağını belirlemektedir (Polat, 2019).

Bu anlamıyla temsil kavramı, gerçekliğin birebir yansıtılmasından ziyade inşa edilmesinde rol oynayan bir yapıya sahiptir. Şen (2017), temsil kavramının gerçeklik öğelerinin tanımlanması, bu tanımında dışındaki kalan ötekileştirilerek dışlanması ve anlamların üretilmesi ile bir seçim sürecine bağlı olarak işlediğinden bahsetmektedir. Bu sonuca göre, toplumsal pratiklerin geliştirilmesi, üretilmesi ve sürdürülmesinde medya yoluyla ortaya konulan temsillerin önemli bir işlevi olduğu söylenmektedir (Şen, 2017).

Dursun (2004)'un da belirttiği üzere, medyada ele alınacak bir kişinin, konunun olayın ya da durumun hangi ideolojilerin benimsenerek ele alındığı ve hangi temsiller üzerinden bireye aktarıldığı toplumsal pratikleri düzenlenmesinde etkilidir. Bu yüzden de medyanın aktardığı haber metinleri, toplumsal düzen ve ilişkilerin sağlanmasında etkili olan sembolik biçimlerin inşasında ve iktidar ilişkilerinin devamının sağlanmasında büyük bir rol oynamaktadır. Bu anlamda, hangi anlam ve sembolik biçimlerin toplumsal düzeyde normalleştirildiğini, meşrulaştırıldığını, rasyonelleştirildiğini görebilmek için haber metinlerinde kullanılan temsillere ve ideolojik söylemlere bakmak önemlidir. Medya kuruluşlarının sunduğu gerçeklik ve bu gerçekliği temsil edecek sembolik biçimler ile bireylerin birebir deneyimlediği gerçeklik arasında çelişkiler olabileceği üzerinde durulmaktadır. Medya metinlerinin benimsenen ideolojik yapılar doğrultusunda gerçekliği doğru ya da yanlış biçimlerde temsil edebileceğine işaret edilmektedir (Dursun, 2004).

Bu anlamda medya kuruluşları, bir yandan topluma bilgi ve haber aktarırken bir yandan da haber metinlerinin içerisine egemen ideolojinin temsillerini de ekleyebilmektedir. Egemen ideolojinin devamını ve üretimini sağlayacak söylem ve temsilleri haber metinlerinin içerisine ekleyen medya, gerçekliği medyatik bir gerçeklik haline dönüştürmüştür (Şen, 2017).

2.1.5.1 Medyadaki Gerçekliğin Temsil ile Sunumu

Medya tarafından bireylere sunulan haber metinlerinde üzerinde durulan ana problem, iletilerde topluma ne söylendiğinden ziyade nasıl söylendiğidir. Bu ifadeden yola çıkarak, medya kurumlarının yalnızca haber ve bilgi aktarımı yapmadığı, aynı zamanda bireyleri yönlendirdiği ve etkilediğine işaret edilmektedir. Bu bağlamda,

gerçeklik kavramı ise bilinçten bağımsız şekilde varlık gösteren somut şeyler olarak açıklanmaktadır (Karaduman, 2007).

Temsil ve medya üzerine yapılan çalışmalara ilk kez 1970'li yıllarda başlanğı ifade edilmektedir. İletişim çalışmaları kapsamında bir haber metnine nasıl yaklaşılacağı konusunda süregelen tartışmalar ideoloji kavramı hakkında yaşanan benzer gelişmelerle örtüşerek temsil kavramını ortaya çıkarmış, bu kavramın kullanılacağı bir zemin ortaya koymuştur (Turner, 2016 akt: Artar, 2019). Bu çalışmalarla birlikte medyada inşa edilen temsillerin egemen grup ve ideolojilerin görünürlüğünü artırdığı ortaya atılmıştır (Söğüt 2019).

Medyanın genel olarak ideolojik bir pozisyona sahip olduğunun pek anlaşılır olmadığına dikkat çekilmektedir. Bunun nedeni ise medyanın çoğu kez genel geçer kabul edilen değerler ve kalıp yargıları aktarmasıdır (Croteau, Hoynes ve Milan, 2012 akt: Artar, 2019).

Hall (2005), ideolojinin sembolik biçim ve söylemlerinin derin anlamlarının nadiren görünür olabildiğinden bahsetmektedir (Hall, 2005 akt: Artar, 2019). Bu derin anlamlar okurun dikkatine takılmadığı sürece hem haber dilini kurgulayan hem de okuyan için tüm o genel geçer değer ve yargılar gerçeğin yerine geçmektedir. Sonuç olarak, medyanın belirli tekrarlar üzerinden yansıttığı genel geçer değerler ve kalıp yargılar bir nevi normal olanın medyadaki temsiliyeti olarak kabul edilmeye başlanır (Croteau, Hoynes ve Milan, 2012 akt: Artar, 2019).

Bireylerin dış dünyalarına dair gerçekleştirdikleri anlamlandırma süreci kendi gözlemlerinden ileri gelse de medyanın da bu gerçeklik algısında bir payı olduğun

s öylemek mümkündür. Bu da gerçekliğin sadece bireye ait bir olgu olmadığını ortaya koymaktadır (Karaduman, 2007).

Medya, kurgulayıp yeniden inşa ettiği gerçeklerle toplumun genel geçer değerlerini ve kalıp yargılarını belirlemekte ve yönlendirmektedir. Genel geçer değer ve kalıp yargılar, toplumsal pratikleri düzenleyen düşünceleri, davranışları ve tutumları belirlemektedir. Bu sayede, hangi düşünce ve davranış biçimin doğru ve yanlış kabul edildiğinin bilinmesi, bireyin hem kendi kimliğini hem de ötekisini belirlemesi anlamını taşımaktadır (Söğüt, 2019).

Bireyin medya aracılığıyla edindiği bilgi ve haberler, iletişim alanında uzmanlaşmış kişilerce kurgulanarak sunulmaktadır. Haberleştirilen bir durum ya da olayın kurgulanması ise gerçekliğin tüm ana hatlarıyla bir bütün olarak değil de gerçekliği kısıtlanmış şekilde okura sunulması anlamı taşıdığı söylenmektedir. Ne var ki okurların habere dair bakış açısı da medyatik haberin inandırıcılığını artıran faktörlerden biridir. Medya kuruluşlarının haberlerini “tarafsız, doğru habercilik” anlayışıyla sundukları iddiasında bulunmaları, televizyonda gösterilen haberlerde “kameranın gerçeği olduğu gibi kayda alması” yanılgısı ya da gazete haberlerinde yorumuna başvuru olan kişilerin tüm söylediklerinin “olduğu gibi aktarılması” düşüncesi haberin gerçeği aktardığı düşüncesini güçlendirmektedir (Karaduman, 2007).

2.2 Medyanın Ekonomi Politikliği

Ekonomi-politik kavramı en genel tabiriyle, bireylerin maddesel yaşama araçlarının üretimi ve değişimini yöneten yasalar bilimi olarak açıklanmaktadır. Bu bağlamda, ekonomi-politik temel olarak maddi malların üretimi ve bu üretimin biçimine

odaklanmakta ve üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki etkileşim üzerine yoğunlaşmaktadır (Çetin, 2019).

Medyayı da ekonomi-politik perspektif üzerinden okumak mümkündür. Buna göre, medyanın kapitalist bir düzen içerisinde kapitalist kurallara bağlı olarak görev alması, medyanın iktidar ilişkileri içerisinde bir yer edinmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda, medya haber dağıtımını görevini üstlenirken aynı zamanda hem siyasi hem de ekonomik bir erk haline de gelmektedir (Durmuşahmet, 2019).

Yaylagül (2018), iletişimde ekonomi-politik yaklaşımın, kitle iletişim araçlarını kontrol eden şirketlerin yapısı ve sahipliği ile medyada üretilen metinlerin üretim ve dağıtım süreci üzerine yoğunlaştığından bahsetmektedir. Bu bağlamda, medya ekonomi-politiğin en kısa tabir ile medya metinlerinin üretim, dağıtım ve tüketim sürecinin temellerini oluşturan mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin analiz edilmesi anlamına geldiğine değinilmektedir. Mosco (1996)'ya göre, medya, kapitalist sistemin kendini yeniden üretmesine olanak tanıyan temel kurumlardan biranesi olarak kabul edilmektedir (Mosco, 1996 akt: Yaylagül, 2018).

İletişimin ekonomi-politiği çalışmalarında öne çıkan isimlerden biri de Dallas Walker Smythe'dir. Smythe'in ekonomi-politik yaklaşımına göre, kapitalizm ideolojik olarak kendisini destekleyecek bireyleri üretmektedir ve kitle iletişim araçları ise bu amaca hizmet etmek için kullanılmaktadır (Fuchs, 2016 Babe, 2000 akt: Kocabay Şener, 2020).

Buna ilaveten, Murdock ve Golding (1973)'in, iletişimin ekonomi-politiğini siyasetin elinde Şekillenen ve kar sistemine dayalı bir işletme olarak nitelendirdiği söylenebilir (Murdock ve Golding, 1973 akt: Kazaz ve Acar, 2020).

Klasik ekonomi-politiğe getirilen eleştirel ekonomi-politik yaklaşımı, klasik ekonomi-politiğin göz ardı ettiği sorunları ele almaya yoğunlaşarak, bilhassa iletişim etkinliklerinin maddi ve simgesel kaynaklarının eşit olmayan paylaşım tarzına bakmaktadır (Erdoğan ve Alemdar, 2005, Golding ve Murdock, 2002 akt: etin, 2019).

Symthe (1960)'e göre iletişimin ekonomi-politiğinin temel amacı, medya kuruluşlarının gç ve etkilerinin, içerisinde işledikleri ve örgütlendikleri politikalar bağlamında ortaya konması Şeklinde ifade edilmektedir. Yaylagül (2018), Symthe'in iletişim sürecindeki temel politika alanlarını, "retilen mal ve/veya hizmetlerin miktarı ve kalitesi, hizmetlerin dağılımındaki eşitlik ve eşitsizlik, sermaye yapıları, mülkiyet ve kontrol" Şeklinde ortaya koyduğundan bahsetmektedir (Symthe, 1960 akt: Yaylagül, 2018).

Eleştirel ekonomi-politik yaklaşıma göre ekonomik tarafın daha baskın olduğu medya kedi başına kapitalist bir düzen oluşurmaktadır. Kapitalizm sistemini oluşturan mülkiyet sahipleri ve işçi sınıfı medya ortamında farklı Őekillerde görülmektedir. Buna göre, sermaye medyanın sahip olduğu bilgi ve haberler olarak kabul edilmektedir. Siyasi ve büyük ekonomik sınıflar ise hem sermayeyi hem de işçi denilen, yani bilgiye ihtiyaç duyan kesimi oluşurmaktadır. Siyasi ve ekonomik glerin hem haberin kaynağı hem de takipçisi olarak her iki kesimi de oluşturmasının altındaki sebep ise,

medyanın elindeki gücü sayesinde bireyleri kendisine mecbur etmesine dayanmaktadır (Durmuşahmet, 2019).

İletişimin eleştirel ekonomi-politiği bağlamında medya kuruluşlarının kitlelere karşı birtakım sorumlulukları olduğu belirtilmektedir. Bunlar; bilginin kim tarafından, nerede, ne zaman, nasıl, neden ve niçin üretildiğini ortaya koymaya yönelik maddelerdir. Medya kuruluşlarının bireylere aktardığı bilgi ve haberlerin bu maddeler üzerinden aktarılmasının demokrasi ile yönetilen ülkelerdeki siyasi süreci etkilediği üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda, medya kuruluşlarının mülkiyetini, sahipliğini elinde bulunduran “medya patronlarının” haberin üretimi, dağıtımı ve tüketilmesinde iktidara bağlılık gösterebildiğine açıklık getirilmektedir. İktidara bağlı olarak gelişen haber sürecinin ise “ana akım” medya kavramını ortaya çıkardığı söylenmektedir (Telwa ve Githiora, 2015, Karppinen ve Moe, 2016 akt: Kazaz ve Acar, 2020).

Baker (2007), pek çok ülkede medya kuruluşlarının doğrudan ya da dolaylı biçimlerde devlet eliyle kontrol edildiğine değinmektedir. Bilhassa demokrasi düzenin sürdüğü ülkelerde medya kuruluşlarının bireyleri ve seçmenleri sadece bilgilendirme görevini yürütmekte olduğunu ifade eden Baker (2007), hükümetlerin ise bazı yasal kısıtlamalar ve düzenlemeler ile medyayı kontrol altında tuttuğundan bahseder (Baker, 2007 akt: Yaylagül, 2019).

2.2.1 Medya ve Sahiplik

Esasen basın kuruluşlarının işleyiş bakımının iki önemli görevi bulunduğu belirtilmektedir. Bunlardan biri doğru ve tarafsız bilgilerle toplumunu aydınlatmak iken, bir diğeri de sermaye sahiplerinin ticari çıkarlarını gözetmek ve kar oranlarını yükseltmektedir (Atabek, 2005 akt: Gürel ve Çetin, 2020).

Yaylagül (2019), medya kuruluşlarının 1980’li yıllarla birlikte kurumsallaşma yoluna gittiğini belirterek, büyük sermaye kaynaklarının medya sektörüne yatırım yapmaya başlamasıyla medyanın kar odaklı bir anlayış kazanmaya başladığına dikkat çekmektedir. Medya ürünlerinin tüketim, dağıtım ve kontrol mekanizmasının büyük sermaye sahiplerinin eline geçtiğini ifade eden Yaylagül (2019), medya ürünlerinin de bu sebeple sermaye kaynaklarını temsil edecek biçimde ticari kaygı ile üretilir hale geldiğini söylemektedir.

Basının ortaya çıkışından bu yana sermaye ve iktidar güçleriyle ilişki içerisinde olduğuna değinen Topçuoğlu (1996), basının konumun iktidar ve sermaye gücüyle kurduğu ilişkiye göre belirlendiğini ifade etmektedir. Buna göre, basın ya sermaye ve iktidar yanlısı olarak egemen gücün sesini aktarmakta ya da iktidar ve sermayenin karşısında yer alarak baskı ve sansüre karşı mücadele vermektedir (Topçuoğlu,1996 akt: Gürel ve Çetin, 2020).

Buna bağlı olarak Atılğan (1999), sahiplik yapıları bağlamında medya kuruluşlarının üç farklı gruba ayrılabilirliğini aktarmaktadır. Bu doğrultuda, sermayesinin tamamı ya da büyük bölümü tüzel kişiler tarafından belirlenen medya kuruluşları “kamu kuruluşu” olarak kabul edilirken, sermayesinin tamamı ya da büyük bölümü özel kişiler tarafından karşılanan medya kuruluşları ise “özel kuruluşlar” olarak gösterilmektedir. Bunun yanı sıra, sermayesinin bir bölümünün özel bir bölümünün de tüzel kişilere ait olduğu medya kuruluşları ise “karma kuruluşlar” olarak kabul edilmektedir (Atılğan, 1999 akt: Kuyucu, 2013).

Kuyucu (2013)'nin aktardığına göre, medya dışında faaliyet gösteren sermaye kaynaklarının medya sektörüne de dahil olmasının yalnızca sahiplik konusu değil aynı zamanda bir “kontrol sorunu” da ortaya çıkarmaktadır. Böylelikle, medya sektöründe ağırlıklı olarak özel şirketlerin elinde bulundurduğu bir sahiplik yapısı oluşmaktadır.

Medya, siyaset ve sermaye dengesine değinen Erdoğan ve Alemdar (2010)'a göre, güç ve zenginlik ile kaynaklara sahiplik ve kaynakları yönetmede büyük bir eşitsizlik olduğu ve bu eşitsizliğin medya çıkarları ve tercihlerine yansıdığına işaret edilmektedir. Bu bağlamda, şirket çıkarları ile devlet çıkarlarının birbiri ile örtüştüğü ve bu sayede de medya ve devletin bir propaganda aracı haline dönüşerek toplumsal rızayı ürettikleri üzerinde durulmaktadır. Medya ve devletin örtüşen çıkarlarının bir sonucu olarak yaratılan bu propaganda sistemi içerisinde karşıt fikir ve düşüncelerin önünün kesildiği ve iktidarın kendi hegemonyasını sürdürmek için medya ürünlerine müdahale edebildiği söylenmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2010 akt: Değer, 2020).

2.2.1.1 Kıbrıs Medyası ve Sahiplik Yapısı

Kıbrıs'ta bilinen ilk basın çalışmalarının adanın İngiliz yönetiminin kontrolüne girdiği 1878 yılında başladığı ifade edilmektedir. Mert (2003), Kıbrıs'ta nüfus bakımından adanın en büyük toplumlarını oluşturan Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumların, adada İngiliz yönetiminin hüküm sürmesiyle başlayan basın çalışmalarından etkilenerek kendi gazetelerini çıkardıklarından bahsetmektedir.

Kıbrıslı Rumlar basın hayatına Helenizm, Megali İdea ve Enosis gibi emellerini geniş kesimlere ulaştırarak gerçekleştirmek için kullanmışlar ve bu bağlamda Kıbrıslı Türklerden önce basın çalışmalarını hayata geçirmişlerdir. Kıbrıslı Rumların kendi emellerini gerçekleştirmek adına yaptıkları bu girişim, Kıbrıslı Türkleri de bu girişime

tepki vermek ve kendi emellerini topluma yaymak konusunda harekete geçirmiştir. Bu bağlamda, Kıbrıslı Türklerin basın hayatına ilişkin ilk çalışmaları Kıbrıslı Rumların Enosis ve Megali İdea emellerine karşı kendi siyasi görüşlerini ve isteklerini ortaya koydukları bir tepki gösterisi olarak başlamıştır (Mert, 2003).

Ercan (2019b)'ın ifadesine göre ise, Kıbrıs Rum toplumunun emellerine karşı bir tepki gösterisi olarak kendini göstermeye başlayan Kıbrıs Türk basınının ortaya çıkışındaki en büyük etken Kıbrıs Rum toplumdur. Bir diğer deyişle, Kıbrıs Rum toplumunun siyasi istek ve söylemleri Kıbrıs Türk toplumunun da kendi söylemlerini ortaya koymasında itici bir güç unsuru haline gelmiş ve bu da Kıbrıs Türk basınının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Ancak, Kıbrıs Türk basını her ne kadar Kıbrıs Rum toplumunun söylemlerine karşı bir tavır ortaya koyma amacıyla varlık göstermeye başlasa da, mücadele edilen tek toplum Kıbrıslı Rumlar değildir. Ercan (2019b) bu konuya ilişkin aktardıklarında, Kıbrıs Türk basınının Kıbrıs Rum toplumunun yanı sıra İngiliz yönetimine karşı bir mücadele verme niteliği taşıdığına da dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Kıbrıs Türk basınının ortaya çıkmasındaki esas amaç Türk milliyetçiliğini körüklemek ve karşıt siyasi söylem ve duruşlara karşı kendi söylemini ve duruşunu sergilemektir (Ercan 2019b). Buna ek olarak ise Hançer (2006), varolma mücadelesi ile iç içe geçmiş Kıbrıs Türk basınının ortaya çıkışından bu yana farklı siyasi mücadeleler için kullanıldığını söylemektedir.

Kıbrıs Türk siyaseti ile Kıbrıs Türk basını arasında net bir ayrımın yapılamayacağını ifade eden Ercan (2019a), bunun nedenini gazetelerin direkt olarak Kıbrıs adasının içerisinde bulunduğu siyasi çıkmazın bir sonucu olarak ortaya çıkmasına ya da basın vasıtasıyla bu siyasi çıkmaza ilişkin yürütülen mücadele anlayışına bağlamaktadır.

İrvan (2006)'ın aktardığına göre, Kıbrıs Türk basınının temelini oluşturan en önemli etken “milli dava”dır. Milli dava ya da diğer bir deyişle dava siyasetinin basındaki yansımaları dava gazeteciliği olarak belirten İrvan (2006), Kıbrıs Türk basınındaki bu gazetecilik anlayışını 1889'dan beri basın yoluna ortaya çıkan mücadele tavrını hem üreten hem de bu kapsam içerisinde kendisi var eden bir pratik olarak aktarmaktadır (İrvan, 2006 akt: Ercan, 2019a).

Bu bağlamda, Kıbrıs Türk basınının tarafsızlık duygusuyla olayları olduğu gibi aktarma yerine belirli bir açıdan aktardığını dile getiren Ercan (2019a), gazetelerin savunduğu politik görüşün mücadele ruhunu ortaya koyan milli dava ile bu davanın karşısında duran barış siyaseti olduğunu söylemektedir (Ercan, 2019a).

Basındaki milli dava anlayışına bağlı olarak parti gazeteciliğinin öne çıktığından bahsedilmektedir (Ercan, 2019a). Buna bağlı olarak Hançer (2006), Kıbrıs Türk basınında gazetelerin Kıbrıs'ın içerisinde bulunduğu siyasi çıkmaz açısından topluma aktardığı politik söylemlerin üç farklı kategori üzerinden değerlendirilebileceğini söylemektedir. Bunlar; Kıbrıs Türk toplumun bağımsız bir düzen içerisinde KKTC altında yaşam sürmesini destekleyen “sağ” görüşlü gazeteler, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının bir arada yaşam sürdürmesi gerektiğini benimseyen “sol” görüşlü gazeteler ve her iki politik söyleme de kendini yakın görmeyen ne sağ ne de sol görüşlü gazetelerdir (Hançer, 2006).

Çatal (2006) ise, Kıbrıs'ta bulunan gerek kamusal gerekse de özel medya kuruluşlarının bu ideolojik temelli yapı doğrultusunda doğrudan ya da dolaylı biçimlerde baskı ve denetime maruz kaldığına da işaret etmektedir. Buna göre, özel

sektördeki basın organlarının sahiplik yapısından kaynaklı patron baskısı ve denetimi yaşadığı, bununla birlikte kamu yayıncılığı yapan basın organlarının ise değişen hükümetlere göre şekillenen bir kontrol mekanizması altında olduğu ifade edilmektedir (Çatal, 2020).

Bu doğrultuda, Kıbrıs Türk basınında özel kuruluşların yayın politikası, kuruluşun sahipleri tarafından belirlenmektedir. Basın-yayın kuruluşları sahiplerinin ideolojik duruş bakımından kendilerini yakın hissettikleri ya da çıkar amacı güttükleri politik partiler ya da görüşler ile ilgili haberler özel basın kuruluşlarının yayın politikasına da yansımaktadır. Basın kuruluşlarının işleyişine yönelik her zaman açık bir müdahalenin söz konusu olmadığı belirtilmekle birlikte, çoğu zaman basın çalışanlarının çalıştıkları kuruluş adına kendi oto-kontrollerini sağlayarak kuruluşun ideolojik çizgilerinin dışına çıkmayan kapsamda haberler ve içerikler ürettiğine dikkat çekilmektedir (Çatal, 2006).

Bu kapsamda çalışmada analiz edilecek gazetelerin sahiplik yapılarına da değinmek yerinde olacaktır. Çalışmada yer verilecek Kıbrıs gazetesinin 1989 yılında Asil Nadir tarafından kurulan özel bir basın organı olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, Kıbrıs gazetesinin, gazetenin kurucusu Asil Nadir'in ticari amaçlarının da göz önünde tutulacağı biçimde belirli ideolojik söylemleri savunduğu söylenmektedir. Kıbrıs siyasetinde sol görüşü benimseyen Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP)'nin kurduğu Yenidüzen gazetesi ise 1975 yılında yayın hayatına başlayan bir basın organı olarak ifade edilmektedir. Gazetenin politik açıdan Kıbrıslı Türk ve Kıbrıs Rumların birlikte barış içinde yaşamasını savunduğu belirtilmektedir. Çalışma kapsamında ele alınan ve Rumca yayın yapan Politis gazetesi ise 1999 yılında Arktinos Ltd tarafından

kurulduğu ve özel bir basın organı olduğu belirtilmektedir. Gazete politik duruş bakımından liberal olmasının yanı sıra Kıbrıslı Türk gazeteci Şener Levent'in yazılarına da yer vermektedir.

2.2.2 Kıbrıs Sorunu

Yıllardan beridir güncelliğini ve önemini kaybetmeyen Kıbrıs sorunu, uluslararası boyut kazanmış politik bir sorun olarak kabul edilmektedir. Bu sorunun uluslararası bir boyut kazanmasında ve çözüme ulaşılmasının zor olmasındaki esas etkenin ise adanın stratejik boyuttaki öneminden kaynaklandığı ifade edilmektedir (Tekin, 2020). Günar (2020), Kıbrıs'ın sahip olduğu stratejik konumu dolayısıyla doğu ve batı arasındaki coğrafi konumunun önemli bir boyutta olduğundan bahsetmektedir.

Taş (2020)'in aktardığına göre, Kıbrıs sorunu, esasen Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumu arasında yaşanan etnik bir sorun olarak kabul edilse de, adanın stratejik bakımdan sahip olduğu önem dolayısıyla farklı ülkeler de bu sürece dahil olmuştur. Bu bağlamda, Taş (2020), yerel boyutta Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının; ulusal boyutta garantör devletler olarak kabul edilen Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin; uluslararası boyutta Amerika Birleşik Devletleri, Rusya ve Avrupa Birliği ile küresel boyutta da Birleşmiş Milletler'in sürece dahil olduğundan bahsetmektedir.

Kıbrıs sorununun etnik boyutunun yanı sıra uluslararası arenaya da taşınmış politik bir sorun haline gelmesinde, bu sorunun ortaya çıkışındaki varlık nedenlerinin irdelenmesi gerekliliğine dikkati çeken Salman Günalp (2011), bu doğrultuda yüzyıllar boyunca aynı toprakları paylaşan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının tarihsel gerçeklerine bakılması gerektiğine değinmektedir.

Kıbrıs sorununun çıkış noktasını oluşturan tarihsel sürece bakıldığında, Kıbrıs adasının 1571 yılında Osmanlı Devleti tarafından fethedilmesinin bir başlangıç noktası olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre, Osmanlı Devleti'nin 1571 yılındaki fethi ile Kıbrıs'ta Türk egemenliği resmen başlamış ve 307 yıl boyunca da devam etmiştir. 18. yüzyılının ikinci yarısına denk gelen süreçte ise "Yunan Megali İdeası" düşüncesinin ortaya çıktığı ve bu düşüncenin Kıbrıs'ta da görünür olmaya başladığı söylenmektedir. Bu düşüncenin Kıbrıs'taki toplumsal yaşamı da etkilemesinin altındaki sebep ise, Megali İdea'nın sadece Yunanistan Krallığı toplumunu değil, dünya üzerindeki tüm Yunan toplumlarını kapsamı olarak açıklanmaktadır (Vatansever, 2010 Kalelioğlu, 2008 akt: Özkoyuncu ve Asit, 2020).

İlerleyen dönemlerde Kıbrıs adası yönetiminin el değiştirdiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, 1878 yılında fiili ve 1923 yılında ise resmi olarak Kıbrıs'ın İngiliz idaresinin yönetimi altına girdiğine işaret edilmektedir. Megali İdea düşünce akımının da etkisiyle bu süre zarfında Kıbrıs'taki toplumsal kırılmaların devam ettiği ve tarih 1950'li yıllara denk geldiğinde Kıbrıslı Rumların Kıbrıs adasının statüsünü değiştirmek için bazı faaliyetler yürüttüğünden bahsedilmektedir. Ancak, tüm bu çatışma ortamı içerisinde Kıbrıs Türk toplumunun Kıbrıslı Rumların "Enosis" emellerine karşı verdiği mücadele ile Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması engellenmiştir. Enosis düşüncesinin hayata geçmesini engelleme adına ise gerekli ortam ve koşullar sağlandığı ve 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulduğu aktarılmaktadır (Kalelioğlu, 2008 Vatansever, 2010 akt: Özkoyuncu ve Asit, 2020). Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların, 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin iki eşit kurucu ortağı olduğuna dikkat çeken Salman Günalp (2011), toplumsal

kırılmaların devam etmesi ve çatışmaların önemli ölçüde artmasıyla birlikte bu yapısal düzenin 1963 yılında son bulduğunu söylemektedir.

Kıbrıs Cumhuriyeti ortaklığının kurulduktan üç yıl sonra neden bozulduğuna ilişkin olarak ise Salman Günalp (2011) üniter devlet yapısının bir sonucu olarak sayıca çoğunluğa sahip Kıbrıslı Rumların sayıca az olan Kıbrıslı Türkler üzerindeki kültürel ve siyasi boyuttaki belirleyici rolünün, yüzyıllardır aynı topraklar üzerinde yaşayan, aynı kültürel ve toplumsal pratikleri benimseyen iki toplumun birbiri ile ters düşmesine neden olduğuna değinmektedir.

Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasında 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti ortaklığının birtakım şiddet olaylarının artması sonucunda bozulduğunu ifade eden Günar (2020) ise, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin garantörü konumunda bulunan Türkiye'nin bu hakkından yararlanarak adadaki kırılma ve şiddet olaylarının önünü kesmek için müdahale bulunduğunu aktarmaktadır. Buna göre, Türkiye, 1974 yılında düzenlediği hareket ile adada yaşanan sorunların son bulması için müdahalede bulunmuştur (Günar, 2020).

Tekin (2020)'in aktardığına göre ise, Türkiye 1974 yılında düzenlediği hareket ile Kıbrıslı Türkleri Kıbrıs Rum toplumunun tehditlerine karşı koruyabilmek amacıyla belirli bir coğrafi alanı kontrol altında tutmaya başlamıştır. Bunun akabinde gelişen süreçte, ada bir tarafta Kıbrıslı Türkler, diğer tarafta da Kıbrıslı Rumlar olacak şekilde ikiye bölünmüştür. Bu bölünme sürecinde taraflar arasında görüşmeler devam etmiş, ancak Kıbrıslı Türklerin 1975'te kendi siyasal yapılanmasını kurarak Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni ilan etmesiyle ada içerisindeki bölünme resmi bir duruma gelmiştir

(Tekin, 2020). Günar (2020), iki toplumun resmi olarak bölünmesiyle gelişen yapılanma sürecinin, tarih 15 Kasım 1983'ü gösterdiğinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile sonuçlandığını söylemektedir.

Kıbrıs sorunu ile ilgili olarak 2000'li yılların dönüm noktası olduğuna değinmekte olan Tekin (2020), adanın yeniden birleşmesini öngören bazı adımların atıldığına işaret etmektedir. Buna göre Annan Planı, adanın federal bir devlet olarak birleşmesini amaç edinen bir referandum ile 24 Nisan 2004 yılında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum halklarına sunulmuştur. Referanduma yönelik, Kıbrıs Türk halkının yüzde 64,91 ile "evet" oyuna karşın Kıbrıs Rum halkının yüzde 75,83 "hayır" oyu kullanması sebebiyle adanın federal yapı içerisindeki birleşimi hayata geçirilememiştir (Tekin, 2020).

Annan Planı'nın hayata geçememesine ek olarak Kıbrıs Rum tarafının 2004 yılında tek taraflı olarak adanın tümünü temsil eder pozisyonda Avrupa Birliği üyeliğine alınması durumu, Kıbrıs Sorununun hem yerel, hem ulusal hem de uluslararası boyutta bir çıkmaz olarak günümü dek ulaşmasında etkili olan bir diğer unsur olarak gösterilmektedir (Günar, 2020). Günümüze dek taraflar arasında çözüm ve barışa ulaşma amacıyla pek çok görüşme gerçekleşse de hala bu sorun güncelliğini korumaktadır.

2.2.2.1 Berlin Zirvesi

Kıbrıs sorununa kapsamlı bir çözüm bulunması yönündeki çabalara ilişkin durum değerlendirmesi yapılması amacını taşıyan Berlin zirvesi, Kıbrıslı Eski Türk Lider Mustafa Akıncı, Kıbrıslı Rum Lider Nikos Anastasiadis ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'in katılımıyla 25 Kasım 2019'da Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlenin gayri resmi bir görüşmedir.

2.3 Kitle İletişim Aracı Olarak Basın ve Basında Söylemin Önemi

Kitle iletişim araçları ile pek çok bilgiyi ve haber yazılı, görsel ve işitsel biçimlerde sunulmaktadır. Bu yayınların geneli medya olarak tanımlanmaktadır. Basın kavramı ise medya kollarından biri olarak kabul görmektedir (Yanardağ, 2020). Basın sözcüğünü, gazete, dergi gibi yazılı ürün niteliği taşıyan yayınların genel bir tanımı olarak ifade etmek mümkündür. Yazılı basında haberler görselliğe hitap etmektedir. Ancak, haberleri daha uzun süreye yayarak ve çok daha ayrıntılı şekilde ele alıp aktarması basını diğer kitle iletişim araçlarından ayırmaktadır. Basının bir diğer öne çıkan özelliği ise arşivlenebilmesi, kayıt altında tutulabilmesi ve saklanabilmesidir (Tokgöz, 1991 akt: Yurdakul, 2018).

En kısa tabirle yaşanan tüm olayları en doğru ve en hızlı şekilde topluma aktarabilmek, basının temel görevidir. Basın organları, tüm toplumu gelişen olaylar hakkında bilgilendirmek, haberdar etmek için vardır (Kılıç, 2005).

Basın, gazete ve dergi olmak üzere iki türe ayrılmaktadır. Gazeteler, kamuoyunun ilgilendiği güncel, siyasi, ekonomik, kültürel vb. gelişmeleri aktarmaya yarayan bir basın organıdır. (Aydın ve Taş 2016 akt: Yanardağ, 2020). Gazeteler de içerikleri bakımından ikiye ayrılmaktadır. Buna göre, bazı gazetelerin bilhassa daha ciddi haberlere yer verdiği ve fikir haberciliği yaptığı ifade edilir iken, bazı gazetelerin ise soft da denen, magazinsel ve ciddi olmayan haberlere yer verdiği ifade edilmektedir. Sonuçta, fikir haberciliği yapan gazeteler bireyi düşünmeye ve sorgulamaya iterken, magazin haberciliği yapan gazeteler ise bireyi hoşça vakit geçirmeye itmektir (Yanardağ, 2020).

Toplum bireylerine güncel gelişmeleri ve haberleri yansıtan basın organları, kamuoyu oluşumunda da etkin bir rol almaktadır. Çevrelerinde yaşananlarla ilgili bilgi ve haber edinen bireyler, bahse konu gelişmeler ve durumlarla ilgili de birtakım kanaatler edinmeye başlamaktadır (Öksüz, 2007).

Basın, toplum bireylerine bilgi ve haber aktarımı yaptığı süreçte belirli bir dünya görüşü ile hareket etmektedir. Dolayısıyla, basın aracılığıyla haberin yanı sıra bireylerin benimsemesi amaçlanan belirli ideolojiler de aktarılmıştır. Haber içerisine yerleştirilmiş ideolojiler, söylemler vasıtasıyla bireylere sunulmaktadır. Buna göre, söylemin ideoloji taşıyıcısı olduğu ifadesini kullanmak mümkündür (İşliyen, 2019).

Taşıdığı ideoloji bakımından söylem, toplum bireylerini etkileme ve belirli kanaatleri edinmelerini sağlama açısından büyük bir güce sahiptir ve basında da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Söylemin içerisinde barındırdığı ideolojiler, toplumdaki temsiliyet ve iktidar ilişkilerinin üretilmesinde ya da yeniden üretilerek devamını sağlanmasında rol oynamaktadır. İdeolojinin söylem içerisinde örtük bir biçimde yer aldığı ifade edilmektedir (Fairclough ve Wodak, 1997 akt: Çakmak ve Bilişli, 2019).

İdeolojinin söylemler vasıtasıyla bireylere aktarıldığı ve yine söylemler vasıtasıyla devamlılığının sağlandığı üzerinde duran Wodak ve Van Dijk, birbirinden bağımsız düşünülemeyen bu iki kavram arasındaki bağlantıya yoğunlaşmaktadır (Yağcıoğlu ve Değer, 2002 akt: Çakmak ve Bilişli, 2019).

Tüm bu anlatılanlar ışığında, basında yayımlanan haberlerin gerçekliğin sadece kurgulanmış bir halini yansıttığını söylemek mümkündür. Haberlerde yer alan

söylemler belirli ideolojilerin bireylere aktarılmasında rol oynamakta ve bu ideolojiler vasıtasıyla kısıtlı bir gerçekliğin ve dünya görüşünün toplum bireyleri tarafından kabul ederek benimsenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, haberlerin kimler tarafından yazıldığı ve hangi basın kuruluşları tarafından yayımlandığının büyük önemi bulunmaktadır. Çünkü haberler yayımlandıkları basın kuruluşlarının ideolojilerini yansıtmaktadır (Güneş, 2018).

Basın organı olarak gazetelerin haberi nasıl aktardığı ve haberde nasıl bir söylem kullanıldığı önem taşımaktadır. Buna göre, ülke gündeminin, yani kamuoyunun dikkatini çekmesi istenen en önemli haberlerin yer aldığı ön sayfa, okurla kurulan ilk temas bağlamında etkileyici bir nitelik taşımaktadır. Gazetenin ve dolayısıyla gazetenin taşıyıcılığını yaptığı ideolojik fikirlerin bireyleri etkileyici nitelikte olabilmesi için, ön sayfanın her zaman ikna edici şekilde tasarlanması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Toplum bireylerini etkileyebilecek düzeyde kullanılan söylem pratiklerinin, bireylerin ikna olması açısından önemli olduğu aktarılmaktadır (Passerat ve Beştaş, 2014).

Esasen toplum bireylerini ikna etme, inandırma amacı taşıyan yazılı basının kendi okur kitlesini belirlediği ve söz konusu kitlenin beklentilerini gözeterek, bağlılıklarını sürdürme gayreti içerisine girdiği söylenmektedir. Hedef kitlesinin beklentisi doğrultusunda davranan gazetelerin, bireylerin gözündeki güvenilirliğinin arttığına değinilmektedir. Güven geliştiren bireylerin ise gazete ile yakınlık kurmaya başladığı ve haberlerle kendini özdeşleştirdiğine dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda, haberlerde yer alan söylemler vasıtasıyla aktarılmaya çalışılan ideolojilerin bireyler tarafından daha kolay bir şekilde kabul edilip benimsendiği ifade edilmektedir (İşliyen, 2019).

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Durum Çalışması

Bu çalışmada, 25 Kasım 2019'da Berlin'de gerçekleşen zirveye ilişkin 20 – 30 Kasım 2019 tarihinde yayımlanan Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin ön sayfalarında yer alan haberlerde Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının kendi ulusal gazetelerinde kendi gerçekliklerini nasıl inşa ettiğine ve Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununu nasıl tanımladığına bakılacaktır.

3.2 Ölçek

Çalışma kapsamında Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinde yer alan haberler Teun Van Dijk'in geliştirdiği eleştirel söylem analizi kullanılarak incelenecektir. En genel tabiriyle, eleştirel söylem analizi, söylem analizini eleştirel boyutta ele alan ve bu yöndeki yaklaşımları içeren disiplinlerarası bir çalışma alanı olarak tanımlanmaktadır (Şah, 2020). Eleştirel söylem analizini detaylı şekilde aktarabilmek için kısaca söylem analizinin de ne anlama geldiğine değinmek faydalı olacaktır. Söylem analizi; bir metni oluşturan dilsel ve görsel kodlamaların deşifre edilerek öznel bir biçimde açıklanması için kullanılmaktadır (Güneş, 2018). Çelik ve Ekşi (2008) ise, söylem analizinin en basit tanımıyla dilin analiz edilmesi anlamını taşıdığını ifade etmektedir. Bu yöntemin, bilhassa sosyal ve kültürel çalışmalar gibi alanlarda kullanıldığı ve odağına hem konuşma yoluyla hem de metinler aracılığıyla oluşan anlam ürünlerini aldığı söylenmektedir. Bu bağlamda, söylem analizinin temelinde yapısalcılık, post-yapısalcılık, post-modernizm ve hermeneutik gibi teorilerin barındığı üzerinde

durulmaktadır (Elliot, 1996 akt: Çelik ve Ekşi, 2008). Brown ve Yule (1983) ise, mecburi olarak kullanılan dilin analiz edilmesinin, söylem analizinin çalışma alanına girdiğini söylemektedir (Brown ve Yule, 1983 akt: Güngör, 2020).

Söylem analizi farklı disiplinlerden beslendiğine değinilmektedir. Çelik ve Ekşi (2008), bunların bazılarını psikoloji, sosyoloji, dilbilim, antropoloji, felsefe, edebiyat ve iletişim çalışmaları olarak ortaya koymaktadır (Tonkiss, 2006 skt: Çelik ve Ekşi, 2008). Bir başka ifadeye göre ise, söylem analizinin medyadan edebiyata, ideoloji ve siyasete kadar çok çeşitli alanlarda kullanılabilen bir analiz yöntemi olduğuna işaret edilmektedir (Yıldırım, 2018 akt: Güngör, 2020). Bu bağlamda, söylem analizi dil üzerinde yoğunlaşarak, dilsel öğelerin sözdizimsel ve semantik sınırlarının ötesine geçmeyi ve ötedeki anlamın incelenmesini amaçlamaktadır (Çelik ve Ekşi, 2008).

Söylem analizinin eleştirel bir bakış açısı kazanması ise 1970'li yıllara uzanmaktadır (Ar, 2020). Bu anlamda, eleştirel söylem analizinin, söylem analizinin ötesine geçen farklı disiplinlerin yaklaşımıyla gelişerek, içerisinde pek çok ideoloji barındırabilen dilsel öğelerin dilbilimsel yöntemlerin de kullanılmasıyla sistematik bir biçimde analiz edilmesi amacını taşıdığı ifade edilmektedir (Büyükkantarcıoğlu, 2012 akt: Karaduman, 2017). Buna göre, eleştirel söylem analizi, eleştirel teorilerin ve pratikleriklerin bir arada kullanılabildiği geniş bir alanı kapsamına almaktadır (Van Dijk, 2001, Fairclough 2005 akt: Şah 2020). Dili sosyal bir eylem olarak kabul eden eleştirel söylem analizi, dil ve iktidar arasındaki bağlatıya dikkat çekmektedir (Wodak, 2001a, Weiss ve Wodak, 2003 akt: Şah, 2020).

Bu anlamda, eleştirel söylem analizinin, konuşma ve metin pratikleri aracılığı ile aktarılacak meşrur hale getirilmeye çalışılan iktidarın gücünü açıklığa kavuşturmakla

ilgilendiği s ̈ylenmektedir. Burada bahse konu olan g ̈c ̈ politik, sınıfsal, ekonomik, k ̈lt ̈rel, etnik k ̈ken, dil, din, ırk gibi değişiklik g ̈steren konuların egemen sınıf tarafından kendi çıkarları doğrultusunda defalarca yeniden ̈retilmesiyle varlık g ̈steren g ̈c ̈ t ̈r (̈zer, 2015 akt: Yardım ve Doğruel, 2019). Eleştirel s ̈ylem analizi kapsamında, iktidar ve ideoloji kavramları kavramları ̈ne çıkmaktadır. Bunun nedeni ise, s ̈ylem pratiklerinin toplumdaki gruplar arasında oluşan eşitsiz yapıların oluşmasında ve iktidar ilişkilerinin ̈retilip devam ettirilmesinde etkili olmasıdır (Jorgensen ve Phillips, 2002 akt: Ar, 2020). İşte bu açıdan eleştirel s ̈ylem analiziyle ilgilenen araştırmacılar, dili iktidar ilişkilerinin ve toplumsal g ̈c ̈n ̈retildiği bir alan olarak kabul ettikleri ifade edilmektedir (Karaduman, 2017).

Norman Fairclough, Ruth Wodak, Teun Van Dijk, Siegfried Jager ve Ron Scollon gibi d ̈ř ̈n ̈rl ̈r, eleştirel s ̈ylem analizinde yer alan temel yaklaşımları temsil etmektedirler (şah, 2020). Bu gibi d ̈ř ̈n ̈rl ̈rin geliştirdiği bir analiz y ̈ntemi olarak eleştirel s ̈ylem analizinin, bilhassa sosyal ve siyasal alanlarda etkin kuramsal bir bakış açısı olarak kabul edildiği ifade edilmektedir (Doyuran, 2018).

Bu analiz y ̈ntemine yaptđı katkılarla anılan Teun Van Dijk, eleştirel s ̈ylem analizi i çerisinde yer alan sosyo-bilişsel yaklaşımının kurucusudur. Van Dijk'in bu yaklaşım ile ele almak istediği ̈ ̈nemli unsur; s ̈ylem, biliş ve toplum olarak ifade edilmektedir. Van Dijk, ortaya koyduğu bu yaklaşımda bilişin de analize dahil edilmesi gerektiği hususuna dikkat çekmektedir (şah, 2020). Eleştirel s ̈ylem analizinin sosyo-psikolojik y ̈n ̈ne ait olmasının yanı sıra bu yaklaşımın sosyal temsil kuramına da dayandığı belirtilmektedir. Bu açıdan Van Dijk'in biliş, s ̈ylem ve toplum arasında bir etkileşim kurduğundan ve g ̈ce ulaşma kaynağı olarak g ̈rd ̈đ ̈ s ̈ylemin kontrol ̈ üzerinde çalıştığından bahsedilmektedir (Yardım ve Doğruel, 2019). B ̈ylece

eleştirel söylem analizinin sınıf farkı, güç, iktidar, hegemonya, ideoloji, çıkar ve sosyal düzen gibi alanların çalışma alanı olarak belirlendiği bir analiz yöntemi olduğu aktarılmaktadır (Van Dijk, 2003 akt: Doyuran, 2018).

3.3 Veri Toplama

Çalışma kapsamında analiz edilecek veriler Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin online ortamda yayınladığı gazete arşivlerinden elde edilmiştir. Gazetelerin 20 – 30 Kasım 2019 tarihli yayınlarına ilişkin sadece ön sayfaları kullanılmıştır. Berlin zirvesi hakkında her üç gazetede yayımlanan haberlerin toplamı 20'dir. Buna göre, Kıbrıs gazetesinde yayımlanan beş, Yenidüzen gazetesinde yayımlanan on ve Politis gazetesinde yayımlanan beş haber analiz edilecektir. Politis gazetesindeki haberlerin Rumca'dan Türkçe'ye tercümesini Bayrak Radyo Televizyon Kurumu'nda çalışmakta olan Gücem Sert ve Türk Ajansı Kıbrıs'ta çalışmakta olan Şifa Aslan gerçekleştirmiştir. Tercümelemler birbirinden bağımsız şekilde gerçekleştirilmiştir. Yapılan her iki tercümenin de birbiri ile örtüştüğü görülmüştür.

3.4 Veri Analiz

Çalışma kapsamında kullanılacak eleştirel söylem analizi, makro ve mikro olmak üzere iki yapı üzerinden şekillenmektedir. Makro yapı, genel çerçevede haberin başlığı, spotu, girişi ile haber fotoğrafı, haberin kaynağı ve bağlam bilgisi üzerinde durmaktadır. Mikro yapı ise haberde kullanılan sözcük ve cümle yapılarına bakmakta, haberin retoriğini incelemektedir (Özer, 2001 akt: Satır, 2020). Mikro yapıda cümlelerin aktif ya da pasif, basit ya da karmaşık olması ile cümleler arasındaki nedensel ve işlevsel ilişkiler analiz edilmektedir (Özer, 2015 akt: Yardım ve Doğruel, 2019).

Makro yapı içerisinde yer alan semantik söylem çözümlemesinde, haberin genel çerçevede taşıdığı anlama bakılmaktadır. Mikro yapı içerisinde yer alan sentaktik çözümleme ise haberin detayına inerek haberdeki cümle ve kelimelerin gramer yapıları incelenmektedir (Özer, 2001 akt: Satır, 2020).

Bölüm 4

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

4.1 Bulgular

4.1.1 Kıbrıs Gazetesinden Makro ve Mikro Düzeyde Elde Edilen Bulgular

4.1.1.1 Makro Yapı Bulguları

4.1.1.1.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Ana Başlık: “3 PARTİ UMUTSUZ, 3 PARTİ İLİMLİ”

Alt Başlık: “UBP, HP ve YDP’nin beklentisi yok...”

Haber Girişi: “Ersin Tatar, federal çözümün mümkün olamayacağını ortada olduğunu söyledi”

Spot: “Cumhurbaşkanı Akıncı, 25 Kasım’da Berlin’de yapılacak 3’lü görüşme öncesi siyasi parti başkanları ve temsilcileriyle görüştü”

Fotoğraf: Bu haberde fotoğrafa yer verilmemiştir.

Ana Olay Sunumu: Kıbrıs gazetesinin 22 Kasım tarihli haberi Berlin zirvesi öncesinde Akıncı’nın siyasi parti başkanları ve temsilcileriyle yapmış olduğu görüşmeyi aktarmaktadır. Akıncı ve parti başkanlarının Berlin zirvesini değerlendirdiği görüşmenin ardından çıkan sonuç ise haberin başlığında yer almıştır. Başlığa göre, üç partinin Berlin zirvesine umutsuz baktığı, üç partinin de zirveye karşı

ılımlı yaklaştığı belirtilmektedir. Zirveye umutsuz yaklaşan partilerin Ulusal Birlik Partisi (UBP), Halkın Partisi (HP) ve Yeniden Doğuş Partisi (YDP) olduğu görülmektedir. Zirveye karşı ılımlı bir tavır besleyen diğer üç parti ise Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP), Toplumcu Demokrasi Partisi (TDP) ve Demokrat Parti (DP)'dir. Gazetenin, Berlin zirvesi ile bağlantılı olarak Kıbrıs sorununa farklı yaklaşım gösteren siyasi partileri ortaya koydukları tutumlara göre bir kıyas içerisine soktuğu görülmektedir. Haberde yer alan alt başlıkta zirvenin başarı getirmeyeceğine kanaat getiren partilerin öne çıkarılmasıyla gazetenin Kıbrıs sorunu konusunda ortaya çıkarmak istediği politik duruş ve ideoloji ortaya çıkmaktadır. Haberin detayında zirvenin başarı getiremeyeceğine yönelik açıklamaların başa çekilmesi de gazetenin zirve bağlamında Kıbrıs sorunu konusunda hangi tutumu benimsediğini göstermektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisine bakıldığında, Mustafa Akıncı'nın parti temsilcileriyle görüşmesinden çıkan sonucun Berlin zirvesinin neden başarılı ya da neden başarısız olacağı ile ilgilidir. Zirvenin hangi gerekçe ile gerçekleştiriliyor oluşu açık biçimde verilmese de örtük anlamda iki toplum arasında çözüme ulaşılması amacını taşıdığı görülmektedir. Bu anlamda Berlin zirvesinin gerçekleşmesine yönelik bir gerekçe sunulmamıştır. Ancak, haberdeki bazı ifadeler Berlin zirvesini neden olumlu ya da olumsuz yönde gelişebileceğine dair görüş ve tutumlar içermektedir. Dolayısıyla, haberin genel çerçevesi Berlin zirvesinin neden yapıldığını örtük bir biçimde ortaya koyarken, zirvenin ne şekilde gelişeceğine ilişkin partilerin siyasi görüşü üzerinden bir mesaj vermektedir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberi oluşturan kaynak, haberde açıklamaları bulunan siyasi parti başkanları ve onların açıklamalarıdır.

Bu anlamda, haber resmi makam ve/veya kaynakların açıklamaları üzerinden kurgulanmaktadır.

4.1.1.1.2 23 Kasım 2019 Cumartesi tarihli Kıbrıs Gazetesi

Ana Başlık: “Barış Taraftarlarından Liderlere Mektup”

Alt Başlık: Haberin alt başlığı bulunmamaktadır.

Haber Girişi: Haberde haber girişi bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde kullanılan “görsel 1”in gazete logosunun yanında yer aldığı görülmektedir. Haberde birbirine zeytin dalı uzatan bireyler ve bu bireylerin arkasında da kalabalık bir grup olduğu görülmektedir. Fotoğrafta yer alan kişilerin gülümser bir ifade ile alkış tutuyor olması, Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununa çözüm bulunması için yeni bir müzakere süreci başlatılması ihtimalinin kutlanması gereken bir durum olduğu mesajını iletmektedir. Fotoğrafın odak noktasında yer alan zeytin dalı, haberin başlığı ile de ilişkili biçimde “barışın simgesi” olarak kullanılmaktadır. Ancak bunun yanında zeytin dalı Akdeniz ülkelerinin k ült ürünü yansıtan bir g östergedir. Bu anlamda, zeytinin iki toplum arasındaki barışı olduğu kadar Kıbrıs adasının “tümünü” yansıtan bir g österge de olduğu ve her iki toplumu da temsil ettiği görülmektedir. Dolayısıyla, fotoğrafta “Kıbrıslı” olmanın her iki toplumu da yansıtan bir olgu olduğu ve iki toplumun çözüme kavuşmasının bunun bir temsili olabileceği mesajı yer almaktadır.

Görsel 1: 23 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Kıbrıs gazetesinin 23 Kasım tarihli haberinin yalnızca bir fotoğraf ve başlık ile okura sunulduğu görülmektedir. Haberin içeriği ile ilgili herhangi bir detaya yer verilmemesi, yapılacak Berlin zirvesinin ve zirveyle ilgili gelişmelerin gündemde önemli bir yere sahip olmadığını ve haberin geri planda tutulduğunu göstermektedir. Bu durum, haberin içerik bazında detaylandırılmamasının gündemdeki yeri ve önemine ilişkin bir ışık tutmaktadır. Bunun yanı sıra, haberin başlığının sarı renk ile renklendirilmesi haber konusunun dikkat çekiciliğini artıran bir unsur olarak görülmektedir. Sarı rengin insanlar üzerindeki olumlu enerjiyi artıracak bir etkiye sahip olması bakımından, başlıkta kullanılan rengin haberin içeriği ile ortak bir anlam ortaya koyarak olumlu bir izlenim yarattığı görülmektedir. Bu ortak anlam ise fotoğrafta barış çağrısı yaparak gülümser şekilde alkış tutan kişilerin görünmesi ile ilişkilidir. Haberin görsel detayındaki bir başka unsur ise başlıkta kullanılan “barış taraftarları” ifadesidir. Bu ifadeye göre, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının çözüme ulaşmasını simgeleyen barış olgusu, birileri tarafından benimsenirken birileri tarafından benimsenmeyen bir tercih meselesi haline getirilmektedir. Barış sözcüğü genel olarak herkesin olumlu biçimde algıladığı bir kavram olarak düşünülse de, haber başlığında kullanılan barış ifadesinin “Kıbrıslı Rumlar ile çözümü destekleyen topluluğu” temsil ettiği görülmektedir. Bu sebeple, barış sözcüğü ve barışın simgesi

olan zeytin dalı ile dolaylı olarak ortaya konulan “Kıbrıslılık” kimliği, barış taraftarları olarak yansıtılan topluluğun içselleştirdiği göstergeler olarak sunulmaktadır. Haberin genel çerçevesi bu anlamda toplum bireylerini “barışı destekleyenler” ve “barışı desteklemeyenler” şeklinde bölmüş olmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Bu haberde ardalan ve bağlam bilgisinin görsellik bakımından sunulduğu görülmektedir. Zeytin dalının barışın simgesi olduğu ele alındığında, “barış taraftarları” yani, Kıbrıslı Rumlarla çözümü destekleyen topluluğun bu amaçla liderlere mektup yazarak çağrıda bulunduğu, seslendiği görülmektedir. Liderler sözcüğü üstü örtük vaziyette Akıncı ve Anastasiadis’i işaret etmektedir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Konu ile ilgili detaylar gazetenin iç sayfalarında aktarıldığından, haberin kaynağı net bilgi bulunmamaktadır. Ancak, fotoğrafın yansıttıkları üzerinden belirtilecek olursa, Berlin zirvesi öncesi liderlere çağrıda bulunmak üzere toplanan grubun haberin kaynağı olduğu söylenebilir.

4.1.1.1.3 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Ana Başlık: “3’lü görüşme yarın yapılıyor”

Alt Başlık: Haberin alt başlığı bulunmamaktadır.

Haber Girişi: Haberde haber girişi bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde fotoğrafa yer verilmemiştir.

Ana Olay Sunumu: 25 Kasım tarihli haber, sayfanın en alt kısmında yer alan ve fazla göze çarpmayan bir başlıktan oluşmaktadır. Bu sunuş biçimi, gazete açısından Berlin zirvesinin gündemde önemli bir konumda yer almadığını ortaya koymaktadır. Başlığın açık biçimde değil ancak örtük olarak Berlin zirvesine işaret etmektedir. Bu haber ile ilgili bir diğer unsur ise haberin sadece zirvenin yapılacağına işaret eden bir “hatırlatıcı” görevi görmesidir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haber sadece bir başlık ile aktarıldığından, haberin ardalan ve bağlam bilgisi incelenememiştir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin bütününü oluşturan başlık, Berlin zirvesinin 25 Kasım’da yapılacağını belirtmek dışında başka bir detaya ve dolayısıyla da haberin kaynağına ilişkin bilgiye yer vermemiştir. Fotoğraf bakımından da eksik olduğu görülen haberin detayı ve dolayısıyla da kaynağının gazetenin iç sayfalarında olduğu düşünülmektedir.

4.1.1.1.4 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Ana Başlık: “Akıncı: Berlin’de yol haritasını belirlemek üzere bulunuyoruz”

Alt Başlık: Haberin alt başlığı bulunmamaktadır.

Haber Girişi: “Kıbrıs sorunuyla ilgili üçlü görüşme bugün Berlin’de yapılıyor”

Fotoğraf: Haberde yer verilen “görsel 2”de Mustafa Akıncı ve Akıncı’nın hemen arkasında bulunan KKTC bayrağı görülmektedir. KKTC bayrağının fotoğraftaki kullanımı bağlamında, genel olarak bayrağın bir ulusun birlik ve bütünlüğünü simgelediği ifade edilmektedir. Buna göre, fotoğrafta yer alan KKTC bayrağı,

KKTC'nin birlik ve bütünü temsil eden bir mesaj ortaya koymaktadır. Bu noktada, Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasında barış ve çözüme yönelik atılabilecek adımların yanı sıra, KKTC'nin birlik ve bütünlüğü de haberde yansıtılmak istenen bir mesaj olarak kullanılmıştır. Fotoğraftaki bir diğer unsur ise, Berlin zirvesinin Akıncı ve Anastasiadis'in katılımıyla gerçekleşiyor olmasına karşın sadece Akıncı'nın görünür olmasıdır. Bu sebeple de, Kıbrıs Rum tarafının bir temsilcisi olarak Anastasiadis'in haberde göz ardı edildiği ya da geri plana atıldığı gözlemlenmiştir. Taraflardan sadece birinin görüntüsüne ve söylemlerine yer verilmesi diğerinin görünürlüğünü ortadan kaldırırken yanlı bir tutum da içermektedir.

Görsel 2: 25 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunuş biçimi, genel olarak Akıncı'nın Kıbrıs sorunu bağlamındaki söylemleri üzerinden kurgulanmıştır. Akıncı'nın arkasındaki KKTC bayrağı da Kıbrıs Türk tarafının Kıbrıs sorunu konusunda benimsemesi gerektiği ideolojinin ne olması gerektiği yönünde okura bir mesaj iletmektedir. Haber başlığındaki "yol haritası" sözcüğü, Akıncı'nın Anastasiadis ile Berlin zirvesinde yapacağı görüşmede nasıl bir süreç izlenmesi gerektiğine yönelik bir planlamaya işaret etmektedir. Haberin detayına göre ise, yol haritasının belirlenmesi, Berlin zirvesinde bulunan Akıncı'nın ve dolayısıyla da Akıncı'nın temsil ettiği Kıbrıs Türk tarafının çözüm ve barıştan yana hizmet eden davranışların karşılık bulabilmesiyle

gerçekleşebileceği söylenmektedir. Bunun yanı sıra, Kıbrıs Rum tarafının bu iyi niyetlere olumlu bir karşılık verip vermeyeceği yönünde bir beklenti de yaratılmaktadır. Akıncı'nın Kıbrıs Türk tarafı olarak halihazırda iyi ve yapıcı tavırlarla zirveye gittikleri açıklaması çözüm sürecinin yeniden başlatılması noktasında Kıbrıs Rum tarafını daha belirleyici bir pozisyona yerleştirmektedir. Akıncı'nın arkasında görünen KKTC bayrağı ise bu bağlamda, Kıbrıs Rum tarafının zirve sürecinde olumlu bir karşılık vermemesi halinde toplumun benimsemesi gereken politik görüş hakkında gazetenin ideolojisini yansıtan bir ayrıntıdır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Akıncı'nın ifadeleriyle kurgulanan habere göre, Berlin zirvesi, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum liderlerinin bir araya gelmesiyle Kıbrıs sorunu konusunda atılacak adımların belirlenmesi amacını taşımaktadır. Buna göre de Akıncı, Kıbrıs Türk tarafı olarak barışa ve çözüme hizmet eden tavırlarla Kıbrıs Rum tarafından karşılık beklediğini ortaya koymaktadır. Yol haritasının belirlenebilmesinin Kıbrıs Rum tarafını temsil eden Anastasiadis'in bu olumlu tavırlara aynı şekilde karşılık verebilmesiyle mümkün olduğu ortaya konmaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Bu haberin kaynağı Mustafa Akıncı'nın Berlin zirvesine dair açıklamalarıdır.

4.1.1.1.5 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Üst Başlık: “BM Genel Sekreteri Guterres, Akıncı ve Anastasiadis ile Berlin’de üçlü görüşme yaptı ve ardından önemli bir ayrıntıya dikkat çekti”

Ana Başlık: “Liderler, bu defaki sürecin farklı olması gerektiğini kabul etti”

Alt Başlık: “Aciliyet duygusuyla hareket edilecek”

Haber Giriş: “BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, liderlerin, siyasi eşitliğe sahip bir federasyona dayalı çözüme ulaşmadaki bağlılık ve kararlılıklarını yeniden teyit ettiğini, aciliyet duygusu ile hareket edeceklerini, statükonun sürdürülebilir olmadığı konusunda mutabık kaldıklarını ve bu defaki sürecin farklı olması gerektiğini kabul ettiklerini söyledi”

Fotoğraf: Haberde yer verilen “görsel 3” Berlin zirvesi amacıyla bir araya gelen Akıncı, Anastasiadis ve BM Genel Sekreteri Guterres’in yan yana oturarak verdikleri bir pozunu içermektedir. Ancak, liderlerin oturuş pozisyonlarında bazı farklılıklar gözlemlenmektedir. Buna göre, Anastasiadis ve Guterres’in beden dili ile Akıncı’nın beden dili arasında farklılıklar vardır. Anastasiadis ve Guterres, avuç içleri kapalı olacak şekilde elleri birbirine bağlı şekilde oturmaktadır. Bu bedene göre liderler güvensiz ve kendi içlerine dönük bir duruş sergilemektedir. Buna karşın Akıncı’nın avuç içleri ise yeri gösterecek biçimde dizlerinin üstünde konumlanmış şekildedir. Bu duruş biçimine göre ise Akıncı’nın otoriter, kendine güvenli ve kararlı bir duruş sergilediği görülmektedir. Liderlerin beden dillerine bakıldığında, Akıncı’nın zirvede Anastasiadis ve Guterres karşısında kararlı bir duruş sergilediği ve hakimiyetini sağladığı mesajı ortaya çıkmaktadır. Buna karşın Anastasiadis ve Guterres’in daha edilgen bir pozisyonda oturduğu görülmektedir.

Görsel 3: 26 Kasım 2019 Kıbrıs Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunuş biçimi, Berlin zirvesi hususunda bir araya gelen liderlerin üzerinde uzlaşmaya vardıkları kararları açıklar nitelikte kurgulanmıştır. Üst ve ana başlık, Berlin zirvesindeki dikkat çekici hususun “sürecin farklı olması gerektiği” olduğunu söylemektedir. Bunun yanı sıra, haber girişinde öne çıkan ilk ifadeler ise “liderlerin siyasi eşitliğe sahip bir federasyona dayalı çözüme ulaşmadaki bağlılık ve kararlılıklarını teyit ettikleri”dir. Buna göre, liderlerin federal çözüme olan bağlılık ve kararlılıklarını teyit etmeleri haber girişinde paylaşılan ilk detaylar olmasına karşın, asıl öne çekilmek istenen “sürecin farklı işlemesi gerektiği” olduğudur. Haberin anlam bütünlüğüne göre, sürecin farklı olması gerektiği ifadesindeki kasıt açık bir biçimde ortaya konmasa da Akıncı'nın fotoğraftaki beden dili açısından bunun Kıbrıs Türk tarafının lehine olabileceği mesajı gözlemlenmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberdeki ardalan ve bağlam bilgisi, sürecin bundan sonra farklı bir yol ile izlenmesi/sürdürülmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Bunun arkasında yatan sebep ise, şimdiye kadar izlenen yolların veya atılan adımların Kıbrıs sorunu bağlamında gerçek bir başarı getirmediği izlenimini ortaya koymaktadır. Bu nedenle gazete, sürecin farklı şekilde sürdürülmesinin başarıyı getireceği düşüncesi üzerinde liderlerin uzlaştığını ifade etmektedir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmesi: Haberi oluşturan kaynak BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in açıklamalarıdır. Berlin zirvesine ilişkin gelişmeler ve ortaya çıkan sonuç, Guterres'in açıklamaları baz alınarak aktarılmaktadır.

4.1.1.2 Mikro Yapı Bulguları

4.1.1.2.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Sentaktik: 22 Kasım tarihli haberin başlığı, Berlin zirvesi ile ilgili üç partinin umutsuz, üç partinin de ılımlı görüşlere sahip olduğu yönünde izleyiciye mesaj vermektedir. Buradaki umutsuzluğun ya da ılımlılığın ne olduğunu anlayabilmek için haberin iç detayına bakmak önem taşımaktadır. Berlin zirvesine yönelik olumsuz tutum sergileyen parti başkanlarından Ersin Tatar'ın "federal çözümün mümkün olamayacağına ortada olduğu" ifadesini kullandığı görülmektedir. Buradaki temel yaklaşım, Tatar'ın iki toplum arasındaki çözüm sürecine değil ama "federal çözüme" ilişkin olumsuz bir tavır beslediğini göstermektedir. Kudret Özersay, Berlin zirvesine yönelik sürecin anlamlı geçebilmesi için "iki taraf arasında ortak bir vizyon olmasının gerekliliğini" ortaya koymuş, ancak bu vizyonun olmayışını söylemiştir. Özersay'ın bu ifadeyle, iki taraf arasında çözüme dair ortak bir bakış açısı, ortak bir uzlaşma olmadığını ifade ettiği, bu nedenle de sürecin anlamlı olmayacağına vurgu yaptığı görülmektedir. Erhan Arıklı ise Berlin zirvesinden sonraki "5'li zirvenin zor görüldüğünü" söylemiştir. Arıklı'nın bu söyleminin altında yatan mesaj ise, Berlin zirvesinin bir sonraki beşli konferansın kapısını aralayacak kadar başarılı olamayacağını düşünmesidir. Tüm bu açıklamaların haber içerisinde kesin ve net ifadelerle ortaya konulduğu görülmektedir. Olumsuz tutum ve tavır takınan parti başkanlarının ifadelerinin yer aldığı cümle yapılarının "ortada olan bir durumu açıkça ifade etmek şeklinde yazıldığı" gözlemlenmiştir. Buna karşın, sol görüşü benimseyen parti

başkanları Erhürman ve Özyiğit'in ifadeleri ise “görüş belirtme” olarak dile getirilmiştir. Buna göre, Erhürman'ın “BM Genel Sekreteri'nin Berlin'de kendi pozisyonunun arkasında kararlılıkla durması koşulu” ile zirvenin önünün açılacağı ifadesi, olumlu bir adımın atılmasında belirli koşulların varlığının gerekliliğini ortaya koyan bir ifade biçimi olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra Özyiğit'in “ortak açılım beklentisi” açıklaması da belirli koşulların gerekliliğini ortaya koyan bir ifade olarak yansıtılmaktadır. Bu partilere ek olarak sağ partinin başkanı olarak öne çıkan Denktaş ise, üçlü görüşme sonrası beşli görüşmenin olup olmayacağını Berlin'de belli olacağını söyleyerek, ortaya çıkacak koşullara göre hareket edileceği mesajını ortaya koymaktadır.

Bölgesel Uyum: Habere göre, Berlin zirvesinin başarı gösteremeyeceğinin esas nedeni iki toplumun ortak vizyonda buluşmadığı, ortak siyasi görüşleri benimsemediği görüşüne dayanmaktadır. Gerek sürecin anlamlı olmaması, gerek federasyon çözümünün mümkün olmayışı gibi ifadeler, tarafların ortak fikir ve görüşler üzerinde uzlaşmadığı düşüncesinden yola çıkarak ifade edilmektedir. Aynı şekilde, zirvenin olumlu geçmesine bağlı olan koşullar ise yine bu ortak uzlaşma ve vizyonun varlık gösterebilmesine dayandırılmaktadır. Bu anlamda, haberin ana çerçevesi taraflar arasındaki ortak tutum ve görüşlerin varlığı ve yokluğu üzerine kurgulanmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberin detayına bakıldığında göze çarpan sözcüklerin “ortak vizyon ve ortak açılım” olduğu gözlemlenmektedir. Bu sözcükler genel anlamda iki toplumun ortak fikir, ilke ve ileri görüş üzerinde uzlaşması durumunu yansıtmaktadır. Haberde Berlin zirvesine yönelik açıklamalarda bulunan parti başkanlarının temelde bu sözler üzerinden bir tutum takındıkları düşünülmektedir.

Haber Retoriği: Haberde genel olarak Berlin zirvesinin bir başarı getirmeyeceği, bunun için taraflar arasında gerekli ortak vizyon ve ortak açılımın olmadığı mesajı yansıtılmaktadır. Olumsuz tutum ve tavırların net ve keskin bir anlatım biçimiyle haberin başına çekildiği gözlemlenmektedir. Buna karşın, Berlin zirvesi ile ilgili gerekli koşulların oluşmasıyla olumlu sonuçların alınabileceğine yönelik açıklamalar da yapılmış, ancak bu açıklamalar haberde sadece görüş belirtme biçiminde aktarılmıştır. Haberin anlatım bütünlüğü içerisinde fotoğraf eksik kalan bir unsur olarak göze çarpmaktadır. Haberde fotoğrafın yer almaması, haberin gündemdeki önem ve okunma değerini azaltan bir unsur olarak görülmektedir.

4.1.1.2.2 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Sentaktik: Berlin zirvesi konusunda haberde yalnızca Akıncı'nın söylemlerine yer verilmektedir. Bu sebeple de haberin esas öznesi Akıncı ve Akıncı'nın temsilcisi olduğu Kıbrıs Türk tarafıdır. Bu bağlamda, Anastasiadis ve Anastasiadis'in temsilcisi olduğu Kıbrıs Rum tarafı ile ilgili söylemler okuyucuya yansıtılmamıştır. Haberde Akıncı'nın "barışa ve çözüme hizmet eden tavrımızın karşılık görmesini ümit ediyoruz" şeklindeki ifadesindeki karşılık beklentisi, söylemlerine yer verilmeyen Anastasiadis ve Kıbrıs Rum tarafının Berlin zirvesinde alınacak kararlar konusunda sorumlu taraf olarak algılanmasına zemin yaratacak niteliktedir. Bu ifade biçimine göre, Kıbrıs Türk tarafının olumlu tavırlarıyla barış ve çözüme hizmet etmek için zirvede bulunduğu, ancak gidişatın olumlu yönde gelişmesinin bu bağlamda Kıbrıs Rum tarafına bağlı bulunduğu mesajı verilmektedir. Haberin içeriğine göre, Kıbrıs Türk tarafının Kıbrıs Rum tarafından bir beklenti içerisinde olduğu, ancak bu beklentinin Kıbrıs Rum tarafını bu süreçte "sorumlu" bir pozisyona yerleştirdiği gözlemlenmektedir.

Bölgesel Uyum: Akıncı'nın açıklamaları bağlamında Berlin zirvesinin gerçekleştirilmesindeki amaç “yol haritasının belirlenmesi” olarak gösterilmektedir. Buna göre, Akıncı'nın ifade ettiği yapıcı ve olumlu şekilde barış ve çözüme hizmet eden tavırların Kıbrıs Rum tarafından karşılık görmesi ile yol haritasının belirlenebileceği ve Berlin zirvesinin başarılı geçebileceği mesajı yansıtılmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberde “yol haritası” ifadesi dikkat çekici bir ayrıntı olarak görülmektedir. Yol haritası ifadesi haber içerisindeki kullanımı bağlamında “bir amaca ulaşmada takip edilecek adımların belirlenmesi” anlamını taşımaktadır.

Haber Retoriği: Haberin genel anlatımı Akıncı'nın Berlin zirvesine ilişkin açıklamaları üzerinde kurgulanmaktadır. Kıbrıs Rum tarafını temsilen Anastasiadis'in de katıldığı bu zirvenin sadece Akıncı tarafından yorumlanmasının haberi eksik bıraktığı görülmektedir. Doğrudan Akıncı'nın ağzından verilen açıklama ile Kıbrıs Türk tarafının Berlin zirvesine barış ve çözüme hizmet eden bir tavır içerisinde katıldığı ve aynı karşılığın Kıbrıs Rum tarafından da beklendiği ifade edilerek, bu bağlamda Kıbrıs Rum tarafına Kıbrıs sorunu bağlamında sorumluluk yüklendiği gözlemlenmektedir. Haberin metinsel içeriğinin yanı sıra haberde kullanılan fotoğrafın da sadece Akıncı'yı yansıtacak biçimde kullanıldığı görülmektedir. Akıncı'nın tek başına sunulduğu fotoğrafta ayrıca KKTC bayrağı da yer almaktadır. Bu bağlamda, fotoğrafın iki toplumun Kıbrıs sorunu konusunda ele alacağı çözüm arayışlarının yanı sıra, KKTC bayrağı ile Türk toplumun birlik ve bütünlüğünü de yansıttığı gözlemlenmektedir.

4.1.1.2.3 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Sentaktik: Haberin içeriği Guterres'in açıklamalarına dayandırılarak kurgulanmıştır. Bu bağlamda, haberde Akıncı ve Anastasiadis'in zirveden çıkan sonuç ile ilgili

doğrudan bir açıklamasının bulunmaması, her iki lideri de edilgen biçimde yansıtan bir unsur olarak görülmektedir. Haberin üzerinde durduğu esas konunun Kıbrıs sorunu konusunda çözüme ulaşmada sürecin farklı işlenmesi gerektiğinin liderler tarafından kabul edilmesi olduğu görülmektedir.

Bölgesel Uyum: Haberde liderlerin sürecin bu defa farklı olması gerektiğini kabul etmesinin arkasında yatan sebep, şimdiye kadar gelinen süreçte Kıbrıs sorununun çözümü konusunda atılan adımların ve çizilen yol haritalarının bir başarı getirmediği şeklinde yansıtılmaktadır. Bu nedenle de liderlerin federasyona dayalı çözüme ve barışa ve ulaşmada teyit ettiği bağlılık ve kararlılığın, sürecin farklı şekilde ilerlemesi gerektiğinin kabulü noktasında bir dayanak olduğu anlaşılmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberde “sürecin farklı olması gerektiği” ifadesi hem başlıkta hem de haberin içeriğinde kullanılmaktadır. Bu ifadeye göre, şimdiye kadar atılan adımların ve çizilen yolun bir başarı getirmediği ve başarıya ulaşmak için farklı bir süreç yaşanması gerektiğinin liderler tarafından anlaşılabilir kabul edildiği mesajı aktarılmaktadır.

Haber Retoriği: Haber esasen Kıbrıs sorununda çözüme ulaşmak için liderlerin farklı bir süreci izlemeleri gerektiğini kabul etmeleri üzerine kurulmaktadır. Zirveden çıkan sonuca göre liderlerin federasyona dayalı bir çözüme yönelik bağlılık ve kararlılıklarını teyit etmeleri önemli bir unsur olarak görülse de haberin esas odak noktasının çözüme ulaşmada gidilecek yolun ve atılacak adımların farklılaştırılması gerektiğinin liderler tarafından kabul edilmesi olduğu görülmektedir. Bir diğer yandan haberi destekleyici bir unsur olarak kullanılan fotoğraf ise zirvenin gidişatı ile ilgili bazı mesajlar ortaya koymaktadır. Fotoğrafta Akıncı'nın beden dilinin Anastasiadis ve

Guterres'inkinin aksine dışa dönük, güçlü ve kararlı duruş yansıttığı gözlemlenmektedir. Bu kararlı ve güçlü duruşun, zirvenin Kıbrıs Türk toplumunun lehine alınan kararlarla sonuçlanabileceği mesajını yansıttığı gözlemlenmektedir.

4.1.2 Yenidüzen Gazetesinden Makro ve Mikro Düzeyde Elde Edilen Bulgular

4.1.2.1 Makro Yapı Bulguları

4.1.2.1.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Yenidüzen Gazetesi

Ana Başlık: “İki toplumlu etkinlik bugün: Barış ve çözüm”

Haber Girişi: Haberin giriş cümlesi bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde yer verilen “görsel 4”ün, altı farklı fotoğrafın birleşiminden oluşan tek bir fotoğraf olduğu görülmektedir. Bu bağlamda genel olarak nasıl bir anlam yansıtılmak istendiğini çözümleyebilmek için her bir fotoğraf ayrı ayrı ele alınacaktır. Üst kısımda soldan birinci fotoğrafta, zafer işareti ve meşale görülmektedir. Zafer işaretinin İngilizce’de zafer anlamına gelen “victory” kelimesinin ilk harfini yansıttığı ve tüm dünyada barışın bir simgesi olarak kullanıldığı bilinmektedir. Meşale ise, aydınlık vermek için hazırlanan ve alev çıkararak yanan bir değnek olarak tanımlanmaktadır. Bu fotoğrafa göre, aydınlık günlerin barışın aydınlık günler getireceği mesajı aktarılmak istenmektedir. Üst kısımda ortada yer alan fotoğrafta ellerinde pankartlarla yürüyen kalabalık bir grup görünmektedir. Üst kısımda sağda yer alan fotoğrafta, elde tutulan bir zeytin dalı yer almaktadır. Zeytin dalı, barışın simgelerinden biri olarak kabul edilmekte ve fotoğrafta da bu anlamı yansıtır biçimde kullanılmaktadır. Alt kısımda solda yer alan fotoğrafta bir kişinin beyaz renkli bir bayrağı taşıdığı görülmektedir. Bayrağın üzerinde turuncu ve yeşil renklerle barış kelimesinin Rumca ve Türkçe dilinde yazıldığı gözlemlenmektedir. Renklerin taşıdığı anlamlara bakıldığında, beyaz renk saflığı ve temizliği yansıtmaktadır. Yeşil, doğayı

yansıtırken aynı zamanda insana güven vermekte ve sakinleştirmektedir. Turuncu ise tüm renkler içerisindeki en dikkat çekici renk olarak kabul edilmekte ve turuncunun bireyleri rahat hissettirdiği bilinmektedir. Bu bağlamda, barış sözcüğünün beyaz üzerine turuncu ve yeşil renklerle ifade edilmesi, barışın sağlanması ile yaratılacak saf, güvenilir ve rahat bir düzeni temsil etmektedir. Barış sözcüğünün Rumca ve Türkçe yazılması ise, barışın her iki toplum için huzur ve güven getireceğini ve her iki toplumun birlik ve bütünlüğünü ortaya koyduğunu göstermektedir. Alt kısımda ortada bulunan fotoğrafa yeşil bir Kıbrıs adası içerisinde pankart tutan bireylerin yer aldığı görülmektedir. Güven veren bir renk olarak yeşilin kullanılması, adanın tümüne yayılmak istenen güven ortamı ile ilişkilendirilmektedir. Son olarak, alt kısımda en sağda bulunan fotoğrafta ise bir kağıt üzerinde “ONE CYPRUS” yazıldığı görülmektedir. Türkçe karşılığı “Tek Kıbrıs” olan bu ifadeyle Kıbrıs adasının bölünmüşlüğüne vurgu yapılarak, adanın tüm Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumlara ait olduğuna, tüm toplumlar için Kıbrıs’ın bir ve tek olduğuna işaret edilmektedir. Aynı ayrı ele alınan her bir fotoğrafın bir araya getirilmesiyle yaratılan anlam bütünlüğüne bakıldığında ise, barış ve güven ortamı içerisinde bir ve tek Kıbrıs olduğu mesajının aktarılması istendiği görülmektedir.

**İki toplumlu
etkinlik bugün:
Barış ve çözüm**

57

Görsel 4: 22 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunuş biçimine bakıldığında, altı küçük fotoğrafın birleşiminden tek bir fotoğraf ve anlam bütünlüğü yaratıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, haberin başlığında yer “iki toplumlu etkinlik” ile “barış ve çözüm” ifadeleri, fotoğraflarda yansıtılmak istenen barış ve çözümün Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının bir araya gelmesiyle oluşacağı mesajını yansıtmaktadır. Bu bağlamda barış ve çözüm ortamı, iki toplumun bir araya gelmesiyle, birlikte hareket etmesiyle sağlanacaktır. Bunların yanı sıra, haberin başlık ve fotoğraf dışında başka bir içeriğe barındırmaması ise, haberi eksik bırakan bir detay olarak görülmektedir. Haberin konusuna dair başlık dışında herhangi bir içerik bulunmaması, haberin gündemdeki yeri ve öneminin yeterince büyük olmadığı mesajını vermektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisine göre, iki toplumlu etkinliklerin gerçekleştirilme amacının Kıbrıs sorunu bağlamında barış ve çözüme ulaşılmasıdır. Bu barış ve çözüm ise Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının bir araya gelmesi/birleşmesi ile mümkündür.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin detayına yer verilmediğinden haberi oluşturan kaynağın kim ya da ne olduğu anlaşılamamaktadır.

4.1.2.1.2 23 Kasım Cumartesi 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.1.2.1.2.1 23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Üst Başlık: “Berlin’deki 3’lü zirve öncesinde Erhürman’dan BM Genel Sekreteri Antonio Guterres’e mektup”

Ana Başlık: “Kararlılık ÇAĞRISI”

Spot 1: Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin’deki 3’lü zirve öncesinde BM Genel Sekreteri Antonio Guterres’e ileilmek üzere Birleşmiş Milletler (BM) Kıbrıs Özel Temsilcisi Elizabeth Spehar’a mektup verdi.

Spot 2: Erhürman mektubunda Doğu Akdeniz’deki gerginlik ve çıkmaza dikkat çekti, endişelerini paylaştı, tüm Birleşmiş Milletler kararında yer alan “siyasi eşitlik” ilkesini anımsattı.

Spot 3: “Bu kritik dönemde, ‘Referans Şartları’na ilişkin tüm konuların tartışılmasına eşsiz bir olanak sağlayacak beşli bir konferansın gerçekleşebilmesi için, yaklaşan üçlü toplantının başarılı bir sonuca ulaşması hayati önem arz etmektedir”

Spot 4: “Her iki lider de iki bölge ve iki toplumlu, siyasi eşitliğe dayalı bir federal çözüme ulaşılması konusunda kayıtsız şartsız kararlılık göstermelidir”

Spot 5: “Bu deklare edildikten sonra ise takip edilecek yol ucu açık olmayan bir müzakere şeklinde tasarlanmalı, sizin Liderliğiniz himayelerinde ve aciliyet gözetilen bir zaman çerçevesine bağlı, kesin kapsamlı bir siyasal anlaşmayı hedeflemelidir.”

Fotoğraf: Haberde yer verilen “görsel 5”te, Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) Başkanı Tufan Erhürman ve parti milletvekillerinden Fikri Toros’un, Birleşmiş Milletler Kıbrıs Özel Temsilcisi Elizabeth Spehar ve diğer yetkililer ile bir araya geldikleri gösterilmektedir. Bu bağlamda, fotoğrafın içeriğini siyasi aktörler, yetkililer ve görüşme gerçekleştirilen odanın köşesinde yer alan Birleşmiş Milletler bayrağı oluşturmaktadır. Haberde de ifade edildiği gibi, BM Genel Sekreteri Guterres’e ileilmek üzere Spehar’a mektup veren Erhürman’ın fotoğraftaki oturuş biçimine göre,

avuç ileri yeri gösterecek Şekilde ellerinin birinin dizinin üzerinde birinin de koltuğun kolunda durduğu görülmektedir. Bu anlamda, Erhürman'ın beden dilinin yansıtıtına göre, Spehar ve diğer yetkililer ile görüşmesinde kararlı ve ne istediğinden emin bir duruş sergilediği görülmektedir. Aynı oturma pozisyonu Spehar için de geçerli olmaktadır. Bu bağlamda, Spehar ve Erhürman'ın görüşme esnasındaki duruş biçimleri, her ikisinin de ne istediklerinden emin olduğunu ve kararlı bir konuşma gerçekleŐtirdiklerini göstermektedir. Buna karşın parti milletvekili Fikri Toros'un avuç ileri gizlenmiş vaziyette, elleri birbirine bağlı durduğu görülmektedir. Bu beden dili ise Toros'un Erhürman'a göre biraz daha ie dönük bir görüntü sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, haberin içeriğinden de anlaŐılacaĐı üzere Guterres'e mektup iletme amacını taşıyan Erhürman'ın BM temsilcileriyle kararlı ve kendinden emin bir görüşme gerçekleştirdiği mesajı yansıtılmaktadır. Bunun yanı sıra, odanın köşesinde duran BM bayrağı ise Birleşmiş Milletler'in bir simgesi olarak görüşmenin hangi ortamda/hangi çatı altında gerçekleŐtiĐini göstermektedir. Bayrak ile ilgili yansıtılan bir diğer mesaj ise, Kıbrıs sorununun zm bağlamında Erhürman'ın uluslararası arenalar ile kendinden emin ve güçlü duruşu ile ilişki kurmaya ve adım atmaya çalıştığı göstergesidir.

Berlin'deki 3'lü zirve öncesinde Erhürman'dan BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e mektup:

► Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin'deki 3'lü zirve öncesinde BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e iletilemek üzere Birleşmiş Milletler (BM) Kıbrıs Özel Temsilcisi Elizabeth Spehar'a mektup verdi.

► Erhürman mektubunda Doğu Akdeniz'deki gerginlik ve çıkmaza dikkat çekti, endişelerini paylaştı, tüm Birleşmiş Milletler kararında yer alan "siyasi eşitlik" ilkesini anımsattı.

► "Bu kritik dönemde, 'Referans Şartları'na ilişkin tüm konuların tartışılmasına eşiz bir olanak sağlayacak beşli bir konferansın gerçekleştirilmesi için, yaklaşan üçlü toplantının başarılı bir sonuca ulaşması hayati önem arz etmektedir."

► "Her iki lider de iki bölge ve iki toplumlu, siyasi eşitliğe dayalı bir federal çözüme ulaşılması konusunda kayıtsız şartsız kararlılık göstermektedir."

► "Bu deklare edildikten sonra ise takip edilecek yol ucu açık olmayan bir müzakere şeklinde tasarlanmalı, sizin Liderliğiniz himayelerinde ve aciliyet gözetilen bir zaman çerçevesine bağlı, kesin kapsamlı bir siyasal anlaşmayı hedeflemelidir."
5 6-7

"Kararlılık ÇAĞRISI"

25 Kasım Berlin, Kıbrıs Zirvesi'ne doğru...

En iyi sonuç: 'Referans kavramlarda uzlaş'

► YENİDÜZEN'in konuştuğu Kıbrıs barış sürecini yakından izleyen isimler, Berlin'deki zirvede tüm taraflardan "yapıcı bir kararlık" beklentisini dile getirdi.

Fehime ALASYA-Devrim DEMİR'in haberi 5 4-5

Görsel 5: 23 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin genel çerçevesi, CTP Genel Başkanı Erhürman'ın Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorunu konusundaki düşünce ve yaklaşımlarını BM Genel Sekreteri Guterres'e bir mektup ile iletmesini konu edinmektedir. Haber, genel olarak Erhürman'ın ve dolayısıyla da CTP'nin Kıbrıs sorununun federasyona bağlı olarak çözümünü desteklediğini ve çözümün gerçekleşebilmesi için de Berlin zirvesinden birtakım beklentileri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu beklentiler ise Akıncı ve Anastasiadis'e yapılan "kararlılık çağrısı" ile gösterilmektedir. Başlıktaki "kararlılık çağrısı" ifadesi de bu anlamda liderlerin federal çözüme ulaşmada bağlılık ve kararlılık göstermeleri için yapılan bir çağrıyı simgelemektedir. Haber, manşetten aktarılmakta ve fotoğraf ile desteklenmektedir. Haberin manşetten aktarılıyor olması, haberin gazete tarafından günün en önemli gündem maddesi olarak görüldüğünü ve okura da bu amaçla sunulduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Kıbrıs sorunu konusunda gazetenin sol görüşe ve sol görüşün benimsediği Kıbrıs sorununun federal çözümüne destek verdiği ve bu konuyla ilgili açıklamaları önemli bulduğu görülmektedir. Haberi

destekleyen bir unsur olarak fotoğraf, BM çatısı altında CTP parti başkanı ve vekilinin BM yetkilileri ile yaptıkları görüşmeyi ele almaktadır. Fotoğrafın bu bağlamda, CTP liderlerinin uluslararası arenalara ulaşmaya çalışarak Kıbrıs sorununun çözümü için kararlı adımlar attıklarını ve güçlü bir duruş sergilediklerini yansıtmaya çalıştığı gözlemlenmektedir. Sonuç olarak, haberin Kıbrıs sorununun federal çözümü için CTP'nin Berlin zirvesi bağlamındaki beklentilerini ortaya koyduğu ve fotoğraf ile de bu beklentilerin kararlı bir duruş ile uluslararası arenada yetkili kişilere aktarılmaya çalışıldığı mesajın okura yansıtılmak istendiği görülmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde, Erhürman'ın ve dolayısıyla da genel başkanı olduğu CTP'nin Berlin zirvesinin hayati bir öneme sahip olduğu yönündeki ifadelerin altındaki sebep, Berlin zirvesine alınacak başarılı sonuçlarla bir sonraki adım olan beşli konferansın önünün açılmasına dayandırılmaktadır. Bu bağlamda, Berlin zirvesi federal çözüme ulaşmada başarılı sonuçlan alınması beklenen bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Bu haberi oluşturan esas kaynak, CTP Genel Başkanı Erhürman'ın Kıbrıs sorununa çözüm bulunması bağlamında federal çözüme ulaşmada Berlin zirvesinden beklentilerini dile getirdiği ve BM Genel Sekreteri Guterres'e iletmek istediği mektubudur.

4.1.2.1.2.2 23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Haber Başlığı: “Zirve Öncesi Barış Eylemi”

Haber Girişi: Haberin girişi bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde yer alan “görsel 6” da iki fotoğraf bulunmaktadır. Fotoğraflara bakıldığında, Berlin zirvesi öncesinde kalabalık bir grubun barış çağrısı yapmak amacıyla bir etkinlik düzenlediği anlaşılmaktadır. Sol kısımda yer alan fotoğraf, el ele tutuşan bir kadın grubunu göstermektedir. Kadınların ellerinde şal tuttıkları görülmektedir. Bu bağlamda, o şalların aslında toplumların birbirine bağlılığını simgeleyen bir sembol olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır. Bu kadınların arkasında ise daha kalabalık bir grubun olduğu ve ellerinde pankartlar taşıdıkları görülmektedir. Bu fotoğraf ile Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin birbirine olan bağlılığı ve Kıbrıs adasının birlik ve bütünlüğü, taşınan pankartlar ve tutulan şalların yansıtılmasıyla gösterilmeye çalışılmıştır.

Bir diğer fotoğraf ise yine kalabalık bir gruba ve bu grubun elinde tuttuğu bir pankarta işaret etmektedir. Pankartın üzerinde bulunan logo, bu grubun “Birleşik Kıbrıs – İki Toplumlu Barış İnisiyatifi” adına toplandığını ortaya koymaktadır. İki toplumun birlikte yaşamasını ve Kıbrıs adasının yeniden birleşmesini savunan bu inisiyatifinin logosunda “yasemin çiçeği” bulunmaktadır. Yasemin bitkisine genel olarak Kıbrıs’ta çok fazla rastlanması ve bir çok evin önünde yasemin bitkisinin bulunması, bu çiçeğin Kıbrıs’ın kültürel pratiklerini yansıtan bir simge haline gelmesine neden olmaktadır. “Birleşik Kıbrıs – İki Toplumlu Barış İnisiyatifi”nin de Kıbrıs’ın kültürel ve toplumsal anlamdaki bütünlüğünü ve birliğini yansıtmaya bakımından yasemin çiçeğini kullandığı izlenimi edinilmiştir. İnisiyatifin logosunun yanı sıra pankartta yer alan “Çözüm-Yeniden Birleşme-Barış” ifadelerinin Türkçe’nin yanında İngilizce ve Rumca olarak yansıtılmasınının 1960’ta kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti’nin Türkçe, İngilizce ve Rumca olarak kabul edilen resmi dillerine ve dolayısıyla da Türkiye, İngiltere ve Yunanistan olarak kabul edilen garantör ülkelere bir gönderme yapıtığı izlenimi

edinilmektedir. Sonuç olarak, “Birleşik Kıbrıs – İki Toplumlu Barış İnisiyatifi”nin ve inisiyatif tarafından hazırlanan pankartın 1960 yılında kurulan bir cumhuriyet ile birleşen Kıbrıs’ın günümüzde de yeniden birleşmesi ve bir bütün olmasına atıfta bulunan simgeler kullandığı görülmektedir. Bu bağlamda, her iki fotoğrafın da genel çerçevede, Berlin zirvesi öncesinde düzenlenen iki toplumlu etkinlikler ile birleşik Kıbrıs’ı ve Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının bir arada yaşaması mesajını verdiği görülmektedir.

Görsel 6: 23 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin genel anlatımında başlık ve fotoğraf dışında başka bir detaya yer verilmemektedir. Haberin başlığı, Berlin zirvesi öncesinde Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerin bir araya gelerek “barış eylemi” yaptığını işaret etmektedir. Başlıkta kullanılan “barış eylemi” ifadesinin, mevcut düzenin veya sistemin değiştirilerek barışın sağlanması yönünde ortaya konulan çabayı işaret etmektedir. Bu çabanın bir göstergesi olarak da Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumların, Berlin zirvesinde bir araya gelecek lidelere barışı sağlamaları yönünde bir çağrı yapıldığı mesajı ortaya konulmaktadır. Bunun yanı sıra haberin detayına yer verilmemesi, haberin kurgusal açıdan eksik kaldığını göstermektedir. Ancak fotoğrafların geniş şekilde kullanımı ve haberin sürmanşette yer alması haberin gündemde önemli bir yer işgal ettiğine ışık tutmaktadır. Gazetenin bu haberi sürmanşetten vermesi ise Kıbrıs sorunu bağlamındaki ideolojik duruşu açısından gazetenin bu eyleme destek verdiğini ve bu

eylemi göz önünde tutmak istediğini göstermektedir. Tüm bu aktarılanlara göre haberin genel sunumu, Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum bireylerin Berlin zirvesi öncesinde liderlere barışı sağlamaları çağrısında bulunmalarını yansıtmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Habere göre, “barış eylemi” etkinliğinin gerçekleştirilmesinin arkasındaki sebep, mevcut sistemi/statükoyu değiştirmek ve barışın sağlanmasına zemin hazırlamaktır. Barış eylemi ifadesinin altında Kıbrıs’ta barışın ve dolayısıyla da birleşik hayatın yeniden kurulması yönünde Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların liderlere seslenmesi anlamı yatmaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Bu haberin içeriğini oluşturan kaynak barış eylemi olarak yansıtılan etkinliği organize eden ve/veya katılım gösteren Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlardır.

4.1.2.1.2.3 23 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber

Üst Başlık: 25 Kasım Berlin, Kıbrıs Zirvesi’ne doğru...

Ana Başlık: En iyi sonuç: ‘Referans kavramlarda uzlaş’

Haber girişi: YENİDÜZEN’in konuştuğu Kıbrıs barış sürecini yakından izleyen isimler, Berlin’deki zirvede tüm taraflardan “yapıcı bir kararlılık” beklentisini dile getirdi.

Fotoğraf: Haberde fotoğrafa yer verilmemiştir.

Ana Olay Sunumu: Haberin sunuş biçimi, Kıbrıs barış sürecini yakın izlediğine işaret edilen kişilerin Berlin zirvesine dair beklentilerini ortaya koymaktadır. Buna göre, bu kişilerin beklentisi, Berlin zirvesine katılan tüm tarafların “yapıcı bir kararlılık” göstermesidir. Başlıkla ilişkilendirildiği zaman, Berlin zirvesine dair en büyük beklentinin ise referans kavramlarında uzlaşa olduğu mesajı yansıtılmaktadır. Referans kavramlarındaki uzlaşa ifadesi, liderlerin Kıbrıs sorununun çözümü için atılacak adımlarda ve/veya izlenecek süreçte fikir birliğine varıp varmamasıyla ilgilidir. Buna göre, haberin genel çerçevesinin Berlin zirvesine katılan taraflardan kararlılık göstermeleri üzerine kurulduğu açıkça görülmektedir. Bunun yanı sıra haberde fotoğrafa yer verilmediği de görülmektedir. Fotoğraf eksikliği ve haberin fazla büyük puntolarla sunulmaması, haberin gündemdeki yerinin manşet ya da sürmanşete göre daha az önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalın ve bağlam bilgisi bulunmamaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin kaynakları Kıbrıs barış sürecini yakından izlediği ifade edilen kişilerden alınan açıklamalardır. Ancak, haberin içeriğine dair ya da kimin açıklamada bulunduğuna dair ön sayfada bilgi yer almadığından bu kaynaklar hakkında detaylı bulguya rastlanmamıştır.

4.1.2.1.3 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.1.2.1.3.1 25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Ana Başlık: GÖZLER BERLİN’DE

Haber Girişi: Kıbrıslı Türk Lider Mustafa Akıncı ile Kıbrıslı Rum Lider Nikos Anastasiadisbu akşam Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile birlikte üğ ü görüşmede buluşuyor.

Fotoğraf: “Görsel 7”de Akıncı, Anastasiadis ve Guterres’in birlikte poz verdikleri görülmektedir. Liderlerin arkasında ise BM amblemi görünmektedir. Fotoğrafta yansıtılan anlamı inceleyebilmek için öncelikle liderlerin duruşları ve verdikleri poza bakılmalıdır. Buna göre, Guterres ve Anastasiadis’in gülümser şekilde poz verdiği görülürken, Akıncı’nın ise fazla belirgin olmayan bir tebessüm ettiği görülmektedir. Ayrıca, Akıncı ve Anastasiadis’in gözleri yere doğru bakmakta iken, Guterres’in bakışları tam karşıya doğrudur. Bakışların yere doğru olması, bireyin kendinden pek emin olmadığına ya da zayıf görüldüğüne işaret etmektedir. Buna bağlı olarak, Akıncı ve Anastasiadis’in de bakışlarının yere doğru olması, gergin ve iç içe dönük olduklarının bir yansıması olarak görülmektedir. Liderlerin arkasındaki BM amblemi ve sol köşedeki BM bayrağı ise, üçlü görüşmenin BM çatısı altında gerçekleştirilen bir görüşme olduğuna dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, BM amblemi Berlin zirvesinin siyasi önemine ilişkin bir vurgu yapmaktadır.

GÖZLER BERLİN'DE

Kıbrıslı Türk lider Mustafa Akıncı ile Kıbrıslı Rum lider Nikos Anastasiadis bu akşam Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile birlikte üçlü görüşmede buluşuyor. Haber ve değerlendirmeler. **Haber ve değerlendirmeler iç sayfalarda.**

Görsel 7: 25 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haber, genel olarak Berlin zirvesinin Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum liderlerin katılımıyla gerçekleştirileceğini belirtmektedir. “Gözler Berlin’de”

başlığı ise zirvenin başlamasıyla birlikte dikkatlerin zirvenin gidişatına çevrildiği mesajını vermektedir. Haberi destekleyici nitelikte kullanılan fotoğrafın ise Akıncı ve Anastasiadis'in gözlerinin yere doğru bakmasından ötürü gergin olduğu izlenimini oluşturduğu görülmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisi bulunmamaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmesi: Haberin detayı iç sayfalarda verildiğinden kaynak olarak nereden yararlandığı bilinmemekle birlikte, bu kaynağın resmi makalar ve yetkililer olduğu öngörülmektedir.

4.1.2.1.3.2 25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Ana Başlık: “Genel sekreter ve liderler gerekli siyasi iradeyi göstermelidir”

Haber Girişi: CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin zirvesi sürecinde tüm uluslararası aktörlerle görüştü, parti önemli bir diplomasi maratonuna imza attı, bu akşamki zirveye mesaj gönderdi.

Fotoğraf: Haberde kullanılan “görsel 8”, CTP Genel Başkanı Erhürman’ın Berlin zirvesi öncesinde BM Genel Sekreteri Antonio Guterres’e iletilmek üzere Birleşmiş Milletler Kıbrıs Özel Temsilcisi Elizabeth Spehar’a maktup verildiği görüşmeden bir kareyi yansıtmaktadır. Bu fotoğrafın kullanılmasıyla aktarılmak istenen mesaj, CTP Genel Başkanı Erhürman’ın Berlin zirvesi sürecinde uluslararası aktörlerle yapmış olduğu görüşmelerin bir yansımasıdır.

“Genel sekreter ve liderler gerekli siyasi iradeyi göstermelidir”

CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin Zirvesi sürecinde tüm uluslararası aktörlerle görüştü, parti, önemli bir diplomasi maratonuna imza attı, bu akşamki zirveye mesaj gönderdi. S7

Görsel 8: 25 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin genel sunumu, Berlin zirvesi süresince uluslararası aktörler ve yetkililer ile görüşen CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'ın Kıbrıs sorununun çözüme ulaşması bağlamında Berlin zirvesi ile ilgili beklentilerini odak noktasına taşımaktadır. Buna göre, Erhürman'ın uluslararası arenada görev alan siyasi tekililerle görüşerek Berlin zirvesi konusundaki görüş ve beklentilerini aktardığı, Berlin zirvesinin Kıbrıs sorunu bağlamındaki önemine değindiği ifade edilmektedir. Haberde kullanılan fotoğraf ise Erhürman'ın Spehar ile Berlin zirvesi öncesinde gerçekleşen görüşmesini yansıtmakta ve Erhürman'ın siyasi aktörlerle olan ilişkisini ve bu süreçte attığı adımları yansıtmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde ardalan ve bağlam bilgisi bulunmamaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin kaynağı, CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'ın Berlin zirvesi hakkındaki açıklamalarıdır.

4.1.2.1.4 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Yenidüzen Gazetesi

Ana Başlık: SİYASİ EŞİTLİKLE, FEDERAL ÇÖZÜM

Alt Başlık: 5'linin kapısı aralandı

Spot 1: Kıbrıslı Türk Lider Mustafa Akıncı: “Raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik”

Spot 2: CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman: “Çözöme ulaşmak için bütün gücümüzle çalışmaya devam etmeliyiz”

Haber Girişi: Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres’in 2 buçuk yıl aradan sonra, Kıbrıslı liderleri Almanya’nın başkenti Berlin’de bir araya getirdiği toplantıdan, Kıbrıs’ta çözüm şeklinin iki tarafın siyasi eşitliğine dayalı bir federasyon olduğu vurgusu çıktı, 5’li konferansın önu açıldı.

Fotoğraf: Haberde kullanılan “görsel 9”da Akıncı, Anastasiadis ve Guterres’in birlikte otururken poz verdiği görölmektedir. Fotoğrafta, Anastasiadis ve Guterres’in avuç içleri kapalı biçimde elleri birbirine bağlı vaziyette oturduğu, buna karşın Akıncı’nın ise omuzlar dik ve avuç içleri yeri gösterir biçimde dizlerinin üstünde durduğu görölmektedir. Beden dillerinin yansıttığı anlama göre, Anastasiadis ve Guterres, daha içe dönük ve güvensiz bir imaj sergilerken, Akıncı’nın kendine güvenen, kararlı ve otoriter bir imaj ortaya koyduğu gözlemlenmektedir.

SİYASİ EŞİTLİKLE, FEDERAL ÇÖZÜM

5'linin kapısı aralandı

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'in 2 buçuk yıl aradan sonra, Kıbrıslı liderleri Almanya'nın başkenti Berlin'de bir araya getirdiği toplantıdan, Kıbrıs'ta çözüm şeklinin iki tarafın siyasi eşitliğine dayalı bir federasyon olduğu vurgusu çıktı, 5'li konferansın önu açıldı.

► BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, liderler görüşmesiyle ilgili olarak açıklama yaptı. Guterres, liderlerin, 11 Şubat 2014 tarihli Ortak Açıklama ve 30 Haziran 2017 tarihli çerçeve anlaşmasına bağlılıklarını teyit ettiklerini ifade ederek, 5'li görüşme olasılığı için çalışmayı taahhüt ettiğini açıkladı.

► "Kıbrıslı Türk lider ve Kıbrıslı Rum lider, aciliyet duygusu ile hareket ederek, Kıbrıs sorununa öngörülebilir bir gelecekte kapsamlı ve kalıcı bir çözüm bulunmasının her iki toplumun esenliği açısından büyük önemi haiz olduğu ve statükonun sürdürülebilir olmadığı konusunda mutabık kaldılar." S 12-13

Kıbrıslı Türk lider Mustafa Akıncı:
"Raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik"

CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman:
"Çözüme ulaşmak için bütün gücümüzle çalışmaya devam etmeliyiz"

BM Genel Sekreteri'nin 'bağlılıklarını ilan ettiler' dediği tüm çerçeve anlaşmaları ... S12-13

Görsel 9: 26 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunum biçimine göre, Berlin zirvesinin ardından öne çıkan en önemli gelişme, Kıbrıs sorunu bağlamında siyasi eşitlik temelinde federal bir çözüm için beşli konferansın önünün açılmasıdır. Gazetenin, CTP'nin hissedar durumunda bulunduğu sahiplik yapısı ve bu doğrultuda benimsediği politik görüşü göz önüne alımdığında, Kıbrıs sorunu bağlamında federasyona bağlı bir çözümü desteklediği ve okurlara da bu düşünceyi yansıtmak istediği açık biçimde gözlemlenmektedir. Gerek haber başlığının büyük puntolarla yansıtılması, gerek haberin manşetten verilmesi, gerekse de manşet haberin ön sayfanın büyük bir bölümünü kaplaması, gazete açısından en önemli gündem maddesinin Berlin zirvesi ve bu zirveden çıkan federal çözüm kararı olduğu mesajını açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca haberde yer alan fotoğrafta Akıncı'nın beden dili aracılığıyla kararlı ve kendinden emin bir duruş sergilediği izleniminin aktarılması, Berlin zirvesi sürecinin

Kıbrıs Türk toplumunun lehine işlediği mesajını okura yansıran bir unsur olarak görülmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisine göre, iki buçuk senelik durağan bir sürecin ardından Berlin zirvesi ile federal temelde bir çözüm kararı liderler tarafından yeniden teyit edilmektedir. Çıkan bu karara göre, Kıbrıs sorununun çözümü kapsamında bir sonraki adım olarak nitelendirilen beşli konferansın önünün açıldığı üzerinde durulmaktadır. Haberde yer alan spot bilgide, Akıncı'nın "Raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik" ifadesi de Berlin zirvesiyle Kıbrıs sorununun çözüm sürecinin yeniden canlandığını ve bu zirvenin bir sonraki adım olarak görülen beşli federasyonunun önünü açan bir gelişme olarak nitelendirildiğini göstermektedir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberi oluşturan esas kaynağın Berlin zirvesi sonrasında ortaya çıkan sonuçlarla ilgili açıklama yapan BM Genel Sekreteri Guterres olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda Akıncı ve Erhürman'ın da zirveyle ilgili açıklamalarına yer verilmiştir.

4.1.2.1.5 27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.1.2.1.5.1 27 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Ana Başlık: Tufan Erhürman: "Daha fazla zaman kaybedilmesin"

Haber Girişi: Haberin girişi bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde yer alan "görsel 10"da Tufan Erhürman'ın görüntüsü kullanılmaktadır. Haber başlığının hemen yanında yer alan bu görüntü ile açıklamayı yapan siyasi aktörün görsellik bağlamında da okura yansıtılmak istendiği gözlemlenmektedir. Bu sayede, siyasi bir kişilik olarak Erhürman'ın sadece

açıklamaları bazında değil, görüntü bazında da okurun gözünde daha fazla görünür olması istendiği gözlemlenmektedir.

Görsel 10: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunuş biçimine göre, yapılan açıklamadan “ne” olduğundan çok, açıklamayı “kimin” yaptığı daha fazla göz önündedir. Buna göre, haberin genel çerçevesi, açıklamayı yapan siyasi aktörün kim olduğuna odaklanırken, açıklamanın içeriğine dair detay vermemektedir. Bu bakımdan yapılan açıklamanın ne olduğu veya neyi kapsadığı yeterince ön plana çıkmamakta, haber yüzeysel bir biçimde aktarılıyor gibi görünmektedir. Ama buna karşın, açıklamanın kim tarafından yapılıyor olduğu hem siyasi aktörün görsel olarak yansıtılması hem de isminin ifade edilmesiyle daha çok göze çarpmaktadır. Bu sunuş biçimi, sahiplik yapısıyla bağlantılı olarak gazetenin hissedarı olan CTP’nin ve dolayısıyla da parti genel başkanının daha çok ön planda tutulmak istendiği ile ilişkilendirilmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin başlığında ifade edildiği gibi, “daha fazla zaman kaybetmeyelim” ifadesi, Kıbrıs sorunu konusunda ulaşılmaması amaçlanan çözüm için halihazırda “yeterince geç kalındığı” düşüncesi örtük bir biçimde yansıtılmaktadır. Buna göre, Berlin zirvesiyle de birlikte daha hızlı adımların atılması gerektiği mesajı okura yansıtılmak istenmiştir.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin kaynağı CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman ve Erhürman'ın Kıbrıs sorununa çözüm bulma amacıyla gerçekleştirilen Berlin zirvesine ilişkin değerlendirmeleridir.

4.1.2.1.5.2 27 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Ana Başlık: Cumhurbaşkanı Akıncı: “5’li görüşme için çok hızlı hareket edilmeyecek”

Haber Girişi: Haberin giriş cümleleri bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Haberde yer alan “görsel 11”de Mustafa Akıncı’nın görüntüsü paylaşılmaktadır. Buna göre, açıklamada bulunan siyasi kişiliğin sadece söylem açısından değil görsel bakımdan da yansıtılmak istendiği görülmektedir. Bu açıdan, söylemin kim tarafından söylendiği dikkat çekici bir hal almaktadır.

Görsel 11: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin okuyucuya aktarılma biçimine göre, söylemden ziyade söylemi ortaya koyan siyasi karakterin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda, gerek Mustafa Akıncı’nın ismi gerekse de haberde öne çıkan görüntüsü, Akıncı’nın Berlin zirvesiyle ilgili söyleminin önüne geçen bir unsur olarak gözlemlenmektedir. Akıncı’nın Berlin zirvesi ile ilgili söyleminin ise Berlin’den sonraki adım olarak nitelendirilen beşli konferansın gerçekleşmesi için hemen adım atılmayacağıdır. Bu noktada, Kıbrıs sorunu bağlamında “durağan” bir sürecin yaşanacağına işaret edilmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisi bulunmamaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin kaynağı Mustafa Akıncı ve Akıncı'nın Berlin zirvesine ilişkin değerlendirmesidir.

4.1.2.1.5.3 27 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber

Üst Başlık: “Berlin Zirvesi” Kıbrıs Rum basınına nasıl yansıdı

Başlık: Bahara kadar dondurucuda

Haber Girişi: Haberde giriş cümlesi yer almamaktadır.

Fotoğraf: Haberde yer alan “görsel 12”de Kıbrıs Rum basınına temsilen bir gazete sayfası yer almaktadır. Bu bağlamda, Berlin zirvesinin sadece Kıbrıs Türk basınında değil, Kıbrıs Rum basınında da yer aldığı ve değerlendirildiği mesajı verilmek istenmiştir. Bu doğrultuda, Kıbrıslı Rumların Berlin zirvesine dair bakış açısı da ortaya konmak istenmiştir.

Görsel 12: 27 Kasım 2019 Yenidüzen Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin genel çerçevesi, Berlin zirvesinin Kıbrıs Türk basınına yanı sıra Kıbrıs Rum basınında da nasıl ele alındığını aktarmaktır. Buradan hareketle, Kıbrıs Rum gazetelerini temsilen bir gazete sayfası fotoğrafının okura yansıtıldığı

görülmektedir. Burada dikkat çekilmek esas unsurun, Berlin zirvesine dair Kıbrıs Rum düşüncesinin ne olduğunu yansıtmak olduğu görülmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Berlin zirvesinin ve bu zirvenin sonucunun Kıbrıs Rum basınında nasıl yer aldığına yönelik haber başlığında kullanılan “Bahara kadar dondurucuda” ifadesi, Berlin zirvesi sonrasında gelişecek sürecin bahara kadar durağan şekilde seyredeceğini ortaya koymaktadır.

Haber Kaynaklar ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Bu haberin içeriğini oluşturan kaynak, Kıbrıs Rum basınında yer alan gazeteler ve bu gazetelerin Berlin zirvesi hakkındaki yayımlarıdır.

4.1.2.2 Mikro Yapı Bulguları

4.1.2.2.1 23 Kasım 2019 Cumartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.1.2.2.1.1 23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Sentaktik: Haberde esas özenin Tufan Erhürman’ın olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda haberin içeriği de Erhürman’ın Berlin zirvesi hakkındaki açıklamalarına göre kurgulanmaktadır. Erhürman’ın Berlin zirvesi öncesinde BM Genel Sekreteri Guterres’e ulaştırılması için mektup verdiğini bilgisini veren gazete, bu mektubun Erhürman’ın Berlin zirvesi konusunda liderlerden beklentilerini içerdiğini yansıtmaktadır. Erhürman’ın mektubunun temelinde, liderlerin Berlin zirvesinin sürecinde federal çözüme kayıtsız şartsız kararlılık göstermesi gerektiğini ortaya koyan bir “çağrı” olduğu görülmektedir. Haberin “Kararlılık çağrısı” şeklindeki başlığından da görüleceği üzere, liderlerin federal çözüm yönünde göstereceği kararlılık beklentisi haberin odak noktasını oluşturmaktadır. Bu anlamda, Erhürman’ın, Kıbrıslı Rumlarla yeniden birleşmek suretiyle kurulacak federal düzenin destekçisi olduğu mesajı yansıtılmaktadır.

Bölgesel Uyum: Habere göre, Kıbrıs sorunu bağlamında gerçekleşecek Berlin zirvesi hayati öneme sahip bir adım olarak nitelendirilmektedir. Bunun sebebi ise, Berlin zirvesinin referans şartlarının tüm boyutlarıyla tartışılabilmesi beşli konferansın önünün açılmasına imkan vermesine dayandırılmaktadır. Haberdeki bir diğer nedensellik ilişkisi ise, Erhürman'ın Guterres üzerinden yaptığı kararlılık çağrısıdır. Erhürman'ın Guterres'e mektup ileterek çağrıda bulunmasının nedeni, liderlerin federal çözüme ulaşmada kayıtsız şartsız kararlılık göstermesi gerekliliğine bağlanmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberin başlığındaki “kararlılık çağrısı” ifadesi, Akıncı ve Anastasiadis'in federal çözüme yönelik kararlılık göstermesi için Erhürman'ın liderlere seslenmesi mesajını yansıtmaktadır. Bir diğer yandan, mektup sözcüğü, Erhürman'ın Berlin zirvesi bağlamındaki beklentilerinin çağrı yoluyla Guterres ve ve liderlere iletilmesine yönelik bir mesajdır.

Haber Retoriği: Haber genel anlamda, Erhürman ve Erhürman'ın Berlin zirvesinden duyduğu beklentileri yansıtmaktadır. Bu bağlamda Erhürman'ın Berlin zirvesinden en büyük beklentisi, haber başlığına da yansıtıldığı üzere liderlerin federal çözüm için kararlılık göstermesidir. Liderlere duyurulmak istenen kararlılık çağrısı ise mektup ile dile getirilmektedir. Haberi oluşturan bir diğer unsur ise fotoğrafın kullanımınıdır. Fotoğrafta, siyasi aktör olarak Erhürman'ın beden dili bağlamında kararlı ve kendinden emin bir duruş sergileyerek bu çağrısını uluslararası mecralara bildirdiği mesajı yansıtılmaya çalışılmıştır. Haberde genel olarak, federal çözümün destekçisi olarak Erhürman'ın bu beklentilerini kararlılıkla dile getirdiği anlamını yansıtmaktadır.

4.1.2.2.1.2 23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Sentaktik: Haberin öznesi, Kıbrıs barış sürecini yakın izleyen isimler olarak yansıtılmıştır. Buna göre, bu kişilerin Berlin zirvesi sürecinden beklentileri olduğu, bu beklentinin de tüm tarafların yapıcı bir kararlılık göstermesi olduğu aktarılmaktadır. Bu kararlılık beklentisi ise haberin odak cümlesini oluşturmaktadır.

Bölgesel Uyum: Berlin zirvesine yönelik beklentilerin olduğu mesajına dayandırılan haberde, liderlerden beklentinin “yapıcı bir kararlılık” olduğu ifade edilmekte, bunu nyanı sıra Berlin zirvesinden çıkabilecek en iyi sonucun ise “referans kavramlar uzlaşısı” olduğuna işaret edilmektedir. Bu bağlamda, yapıcı bir kararlılık beklentisinin nedeni açıkça ifade edilmese de, zirveden çıkabilecek sonuç üzerine bir çıkarım ortaya konmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberde, “referans kavramları” ve “yapıcı kararlılık” ifadeleri dikkat çekmektedir. Referans kavramları ifadesi ile Kıbrıs sorununun çözümü için Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk tarafları arasında fikir birliğine varılarak alınacak kararlara işaret etmektedir. Yapıcı kararlılık ifadesi ise Kıbrıs sorununun federal çözümüne yönelik liderlerin göstereceği kararlılık anlamını iletmektedir.

Haber Retoriği: Haberin genel olarak taşıdığı anlam, Kıbrıs’ta barış sürecini izleyen isimlerin, çözümün sağlanması bağlamında gerçekleşecek Berlin zirvesine yönelik beklentilerini ortaya koymaktadır. Buna göre, liderlerin zirvede federal çözüme yönelik yapıcı kararlılık göstermesi bu isimlerin beklentilerinin bir yansımasıdır. Aynı zamanda Berlin zirvesinden çıkabilecek en iyi sonucun ise referans kavramları üzerinde uzlaşısı olduğu da ifade edilmektedir.

4.1.2.2.2 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.1.2.2.2.1 25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Sentaktik: Haberin öznesi Mustafa Akıncı ve Nikos Anastasiadis'tir. Haberin anlatımına göre, Akıncı ve Anastasiadis'in Berlin zirvesi kapsamında BM Genel Sekreteri Guterres ile bir araya geleceği belirtilmektedir. Haber başlığında ise dikkatlerin bu görüşmeye çevrildiği mesajı yansıtılmaktadır.

Bölgesel Uyum: Akıncı, Anastasiadis ve Guterres'in Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında gerçekleştireceği görüşme nedeniyle dikkatlerin Berlin üzerinde toplandığı ifade edilmektedir.

Sözcük Seçimi: "Gözler Berlin'de" ifadesi, Akıncı ve Anastasiadis ve Guterres arasında gerçekleşecek Berlin zirvesinin dikkatlerin odağında olacağı, gözlerin bu zirveden çıkacak sonuca odaklı olduğu mesajını yansıtmaktadır. Akıncı ve Anastasiadis'in Kıbrıslı Türk ve Rum liderler olarak yansıtıldığı da gözlemlenmektedir.

Haber Retoriği: Haber genel çerçevede, Akıncı, Anastasiadis ve Guterres arasında Berlin'de gerçekleştirilecek zirveye ilişkin bilgi aktarmaktadır. Bu sebeple de dikkatlerin odağının Berlin'e ve dolayısıyla Berlin'de gerçekleşecek zirveye kaydığı ifade edilmek istenmektedir.

4.1.2.2.2.2 25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Sentaktik: Haberin genel anlatımına göre, Tufan Erhürman ve genel başkanı olduğu CTP bu haberin öznesini oluşturmaktadır. Haberin odak noktası ise, Berlin zirvesi sürecince Erhürman'ın uluslararası siyasilerle yürüttüğü diplomasi maratonudur. Bu

bağlamda, okuyucuya yansıtılmak istenen mesajın, Berlin zirvesi bağlamında Erhürman ve dolayısıyla temsilcisi olduğu CTP'nin Kıbrıs sorunu çözümüne yaklaşım biçimi ve benimsediği siyasi duruş olduğu gözlemlenmektedir. Haberde kullanılan “Parti, önemli bir diplomasi maratonuna imza attı” ifadesi ise, gazetenin, Erhürman ve temsilcisi olduğu siyasi partinin Kıbrıs sorununun federal çözüm beklentilerini duyurma çabası adına yürüttüğü bu süreci ideolojik olarak benimsediği ve ön plana çıkarmak istediği görülmektedir.

Bölgesel Uyum: Haberde kurulan nedensellik ilişkisine bakıldığında, Erhürman'ın Berlin zirvesi süresince uluslararası siyasi aktörlerle bir araya gelerek sürdürdüğü diplomasi maratonunun arkasında, liderlerin Kıbrıs sorununun federal çözüme yönelik irade ve bağlılık göstermesine ilişkin bir beklenti ve bu beklentinin duyurulması yatmaktadır. Dolayısıyla, bu beklentinin bir getirisi olarak Erhürman ve temsilcisi olduğu CTP'nin, bu siyasi irade ve bağlılığın gösterilmesinde uluslararası aktörlerle görüşerek Berlin zirvesine mesaj ilettiği ifade edilmektedir.

Sözcük Seçimi: Haberin içeriğinde Erhürman'ın Berlin zirvesi süresince uluslararası aktörlerle görüştü ve bu bağlamda da Erhürman'ın temsilcisi olduğu CTP'nin “diplomasi maratonuna” imza attığı ifade edilmektedir. Maraton sözcüğünün dayanıklılık ve direnime gerektiren, uzun süreye yayılan bir iş olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla haber kapsamında kullanılan “diplomasi maratonu” ifadesinin ise CTP'nin ve dolayısıyla Erhürman'ın Kıbrıs sorununun federasyona bağlı çözümü yaklaşımı doğrultusunda uzun soluklu, kararlılık ve dayanıklılık gerektiren siyasi bir süreç başlattığı ve Berlin zirvesinden beklentilerini de bu süreç içerisinde duyurma eylemi gerçekleştirdiği anlamını yansıttığı gözlemlenmektedir.

Haber Retoriği: Haberin genel çerçevesi, CTP ve CTP'nin en baştaki temsilcisi olarak Tufan Erhürman'ın Kıbrıs sorunu konusundaki beklentilerini ve yaklaşımlarını ortaya koymakta ve bunlar meşrulaştırmaktadır. Haberin detayında, Erhürman'ın federal çözüm kapsamında uluslararası siyasilerle görüşerek partinin siyasi beklentileri ve görüşlerini aktardığı söylenmektedir. Bu amaçla yapılan bir dizi görüşmeyle de CTP Berlin zirvesi sürecinde “önemli bir diplomasi maratonuna imza atmış” bir parti olarak yansıtılmaktadır. Burada aktarılmak istenen mesajla göre, gazetenin kendi sahiplik yapısına da bağlı olarak CTP'nin siyasi görüşünü desteklediği ve bu görüş uğruna partinin uluslararası mecralara yaptığı çağrılarını önemli bulduğu açıkça görülmektedir. Bu bağlamda, ortaya konulan siyasi beklentiler ve siyasi söylemlerin ne olduğundan çok, bunu CTP ya da Erhürman'ın ortaya koymuş olmasının ve bu beklentiler bağlamında uluslararası mecralarla görüşme kararlılığı ve iradesi gösterebiliyor olmalarının, gazetenin daha çok ön plana çıkardığı bir unsur olarak görülmektedir.

4.1.2.2.3 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Yenidüzen Gazetesi

Sentaktik: Haber, Guterres'in ifadelerinden yola çıkılarak kurgulanmaktadır. Bu noktada, haberdeki söylemlerin esas öznesi de Guterres'tir. Guterres'in ifadelerine göre, Kıbrıslı Türk Eski Lider Akıncı ve Kıbrıslı Rum Lider Anastasiadis'in Kıbrıs sorunu konusunda iki tarafın siyasi eşitliğine dayalı bir federasyon temelinde çözüme bağlılıklarını ortaya koydukları söylemi haberin esas vurucu olduğu kısımdır. Bu bağlılığın sonucu olarak ise beşli konferansın önünün açıldığı yansıtılmak istenmektedir. Guterres'in yanı sıra haber spotlarında Akıncı ve Erhürman'ın söylemlerine de yer verildiği görülmektedir. Bu noktada Akıncı, “Raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik” ifadesini kullanarak, başka yöne doğru evrilen çözüm sürecinin yeniden federasyon temelinde bir çözüm sürecine bağlandığına dikkat çekmektedir.

Bir diğ er yandan Erhürman ise, ç özüme ulaşmada bütün güçle çalışılmaya devam edilmesi gerektiğini söylemektedir. Buna göre, haberin, ortaya konulan söylemler bakımından sadece “sol görüşe yakın ya da sol görüşlü” siyasi kişileri bir araya getirerek ortak bir anlam ortaya koymaya çalıştığı gözlemlenmektedir. Berlin zirvesine dair sol görüş ile bağlantılı kesimlerin yorumlarına başvurulmuş ancak sağ görüşten hiçbir siyasi aktöre yer verilmemiştir. Bu anlamda, haberin sol görüşe ve dolayısıyla da Kıbrıslı Rumlarla tek çatı altında birleşmeyi ortaya koyan federal temelde ç özü mü destek veren kesimlerin söylem ve düşüncelerini meşrulaştıracak bir haber olarak kurgulandığı anlaşılmaktadır.

Bölgesel Uyum: Berlin zirvesinin sonucunda federal temelde ç özüme bağlılık gösterilmesi ile beşli koferansın “kapısı aralanmaktadır”. Beşlinin kapısının aralanması ifadesi ise Berlin zirvesinden sonraki adım olarak nitelendirilen beşli konferansın gerçekleştirilme olasılığının ortaya çıktığı anlatılmak istenmektedir. Bir diğ er yandan Berlin zirvesinden federal temelde ç özüme bağlılık kararı çıkması ise “rayından çıkmış trenin yeniden rayına yerleştirilmesine” dayandırılmaktadır. Tren rayı ifadesinin bu bağlamda Kıbrıs sorununun federal temelde ç özü münde takip edilecek yol ve adımları temsil ettiği anlaşılmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberdeki “5’linin kapısı aralandı” ifadesi, Berlin zirvesinden federal ç özüme bağlılık kararı çıkması sonucunda beşli konferans olasılığının gerçekleşme olasılığına veya konferansın ön ün ün açıldığına işaret etmektedir. Bir diğ er ifadesi ise “raydan çıkmış trenin rayına yerleştirildiği” ifadesidir. Akıncı tarafından vurgulanan “raydan çıkmış tren” sözcüğü ile aslında Kıbrıs sorununa ç özü m bulma arayışında sürecin bozulduğu ya da bir şeylerin ters gittiği iması yaratılmaktadır. Bu da federasyon temeli dışındaki tüm ç özü m modellerinin “doğru ç özü m temeli olmadığına”

işaret etmektedir. Ancak, Berlin zirvesinde rayından çıkan tren, yani bozulan müzakere ve çözüm arayışı süreci yeniden düzeltilmiş ve federasyon temelinde çözüme bağlılığın ortaya konmasıyla yeniden rayına yerleştirilmiştir.

Haber Retoriği: Haberin genel olarak, Berlin zirvesinden çıkan federal temeldeki çözüm kararlılığı sonucunu “beşli konferansın önünü açan bir kapı” olarak yansıttığı gözlemlenmektedir. Gazetenin CTP’nin hissedarı olduğu bir sahiplik yapısı olmasının gazetenin ideolojik duruşu ve Kıbrıs sorunu konusundaki siyasi görüşünü belirleyen bir faktör olarak ele alınması bakımından, Berlin zirvesinden federal temelde çözüme bağlılık kararı çıkmasının gazete tarafından “olumlu” bir gelişme olarak nitelendirildiği açıktır. Bu bağlamda, Berlin zirvesinden çıkan federal çözüme bağlılık kararı, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının arasındaki barış ve çözümün sağlanmasında önemli bir adım olarak gösterilmektedir. Bu sebeple de, Berlin zirvesinin beşli konferansın kapısını aralayan bir gelişme olarak kabul edildiği görülmektedir. Buna ek olarak, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum tarafları arasında barışın sağlanması fikrini benimseyen bir siyasi parti olarak CTP’nin genel başkanı Tufan Erhürman’ın söylemlerine de yer verilmesi, Berlin zirvesinden çıkan sonucun okuyucunun gözünde pekiştirilmesi ve meşrulaştırılması amacını taşımaktadır. Ancak haberin bu bağlamda sadece sol görüşü benimseyen ve barışa destek veren partiler ve siyasi kişiler üzerinden bir anlam yaratması haberin eksik kalmasına neden olmaktadır. Buna göre, sağ ve diğer görüşleri benimseyen siyasi aktör ya da partilerin görüşlerine yer verilememesiyle, aslında Berlin zirvesi gazete tarafından eksik tanımlanmıştır

4.1.3 Politis Gazetesinin Makro ve Mikro Yapıya Göre Çözümlemesi

4.1.3.1 Makro Yapıya Göre Analiz

4.1.3.1.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Politis Gazetesi

Ana başlık: “Berlin... Üçü İçin Bir Masa”

Haber girişi: “Anastasiadis, Akıncı, Guterres üçlü görüşmesi önümüzdeki Pazartesi günü tarihi Adlon Kempinski otelde gerçekleştirilecek”

Fotoğraf: Haberde kullanılan “görsel 13”de Anastasiadis, Akıncı ve Guterres yer almaktadır. Fotoğrafa daha detaylı bakıldığında, Guterres’in en önde durduğu, hemen arkasında Anastasiadis’in yer aldığı, en sonda ise Akıncı’nın yer aldığı görülmektedir. Buna göre, fotoğrafta en fazla dikket çekilmesi istenen siyasi aktör Guterres’tir. Guterres’in en başta konumlandırılmasının nedeninin ise Berlin zirvesinin BM nezdinde gayri resmi biçimde gerçekleştiriliyor olmasına dayandırıldığı gözlemlenmektedir. Ancak Guterres’in bakışları yere doğrudur. Bu bakış ile Guterres’in Berlin zirvesi hakkında belirsizlik yaşıyor olabileceğine dair bir gönderme yapılabileceği düşünülmektedir. Hemen arkasında yer alan Anastasiadis’in yüzü Guterres’e bakacak şekilde konumlanmaktadır. Anastasiadis’in yüzünün sadece Guterres’e dönük olması ise BM ile kurulacak ilişkilere daha fazla önem verilmesiyle alakalı olabileceği görülmektedir. Buna göre Anastasiadis, Berlin zirvesi kapsamında BM’nin ve dolayısıyla da Guterres’in nasıl bir yaklaşım göstereceğine odaklı olduğu anlaşılmaktadır. Son olarak, Akıncı’nın hem en geride olduğu ve bakışlarının Anastasiadis ile benzer şekilde Guterres’e odaklandığı görülmektedir. Bu bağlamda, Akıncı ve Anastasiadis’in Berlin zirvesinden esas beklentisinin Guterres ve dolayısıyla temsilcisi olduğu BM’nin Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında nasıl bir rol oynayacağına ilişkidir.

Görsel 13: 22 Kasım 2019 Politis Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin sunum biçimine göre, ana olay Guterres, Akıncı ve Anastasiadis'in Almanya'nın başkenti Berlin'de yer alan tarihi Adlon Kempinski otelde gerçekleştireceği gayri resmi görüşmedir. Habere göre, bu gayri resmi görüşmeyle, bundan sonra atılacak adımlarla ilgili samimi ve özlü görüş alışverişinde bulunulacağı ifade edilmektedir. Bu anlamda, görüşmenin gayri resmi olmasının taraflar arasındaki samimi ve özlü görüş alışverişinde bulunması için bir olanak sunmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde, Berlin zirvesinin gerçekleştirilmesinin nedeni bundan sonraki süreçte atılacak adımların belirlenebilmesi için yapıldığı mesajını içermektedir. Tarafların ise üçlü olarak başbaşa görüşmesindeki amaç ise samimi ve özlü görüş alışverişi yapılabilecek bir ortamın sağlanmasıdır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Bu haberde kaynak, Berlin zirvesiyle ilgili bilgileri paylaşan resmi yetkililer ve makamlardır.

4.1.3.1.2 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Politis Gazetesi

Ana Başlık: “Berlin’de Tek Zar”

Haber Girişi: “Almanya’nın eski bölünmüş başkentinde yarın yapılacak üçlü görüşme için iki tarafın valizleri ağır”

Fotoğraf: Haberde kullanılan “görsel 14”, esasen iki farklı fotoğrafın birlikte kullanımıyla tek bir fotoğraf gibi görünmektedir. Fotoğrafın yarattığı anlam bütünlüğünü irdeleyebilmek için öncelikle her iki fotoğraf ayrı ayrı ele alınmalıdır. Buna göre, geniş şekilde yer verilen fotoğrafın, aslında görüşmenin gerçekleşeceği tarihi Adlon Kempinski Otel’in Brandenburg Kapısı üzerinden bir görünümünü yansıttığı anlaşılmaktadır. Brandenburg Kapısı, Berlin şehrinin ana sembollerinden biri olarak kabul edilmekle birlikte, aynı zamanda birleşmiş özgür Berlin’in ve barışın bir simgesi olarak da gösterilmektedir. Üçlü görüşmenin yapılacağı yer olarak Tarihi Adlon Kempinski Otel ise Brandenburg Kapısı’nın tam karşısında yer almaktadır. Akıncı, Anastasiadis ve Guterres arasında yapılacak üçlü görüşmenin, barışın ve birleşmiş özgür Berlin’in bir simgesi olarak gösterilen Brandenburg Kapısı’nın tam karşısında yer alan Adlon Otel’de gerçekleşmesi ise, yapılacak görüşmesinin temeldeki amacının Kıbrıs’ta barışın sağlanması olduğu mesajını vermektedir. Bu bağlamda, Brandenburg Kapısı üzerinden Adlon Otel’in bir görünümünü yansıtan fotoğrafın üzerinde ise Berlin zirvesine görüşmeci olarak katılacak Akıncı, Anastasiadis ve Guterres’in yer aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda, Adlon Otel’de yer alacak Berlin zirvesine katılım gösterecek liderlerin ve BM Genel Sekreteri Guterres’in bir yansımasının gösterilmek istendiği anlaşılmaktadır.

Görsel 14: 24 Kasım 2019 Politis Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Haberin genel sunumunda, Kıbrıs sorununun çözüme kavuşturulmasında ilk aşamanın Berlin zirvesi olduğu ifade edilmek istenmektedir. Liderlerin ise bu ilk aşama kapsamında yapılacak Berlin zirvesine ağır valizlerle gideceği söylenmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin ardalan ve bağlam bilgisi bulunmamaktadır.

Haber Kaynağı ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin kaynağı açık biçimde belirtilmese de örtük olarak resmi makamlardan veya yetkililerden alınan bilgilerle kurgulanabileceği gözlemlenmektedir.

4.1.3.1.3 25 Kasım 2019 Pazartesi Tarihli Politis Gazetesi

Üst Başlık: “Beklentilerin Sınırlı Olmasına Rağmen Berlin’deki Üçlü Görüşme Önemli”

Ana Başlık: “Çıkmazın Kaldırılması İçin Guterres’in Zamanı”

Haber Girişi: “İki lider bu akşamki yemekte söyleyecekleri ile altın kesit bulunması ve endişelerinin dağıtılması veya üzerine köprü kurulması için siyasi iradeye sahip olduklarını ikna etmeye çağırılıyor”

Spot 1: “BM Genel Sekreteri Müzakerelerin Yeniden Başlaması İçin Prosedürel Çözüm Bulunması Çağrısı Yapıyor”

Spot 2: “Jane Holl Lute Üçlünün Görüşmesinden Önce Müzakerecileri Görecek”

Fotoğraf: Haberde yer alan “görsel 15”te Anastasiadis, Guterres ve Akıncı’nın el sıkışarak birlikte poz verdiği bir fotoğraf kullanılmaktadır. Bu fotoğrafta dikkat çeken esas nokta, liderlerin el sıkışma biçimleridir. Anastasiadis’in sadece parmak uçlarını kullanarak tokalaştığı görülmektedir. Bu şekilde tokalaşan bireylerde güvensizlik, endişe ya da çekingenlik görüldüğü ifade edilmektedir. Bu nedenle de Anastasiadis’in el sıkışma şekli dolayısıyla Berlin zirvesi kapsamında yapılacak görüşmeden ötürü gergin ve kendinden emin durmadığı izlenimi edinilmektedir. Bunun yanı fotoğrafta en arkada yer alan ve tam olarak görünmeyen bir BM bayrağı da göze çarpmaktadır. Bu bayrak ile görüşmenin BM’nin nezdinde yapıldığı mesajı algılanmaktadır.

Σημαντική η τριμερής στο Βερολίνο παρά τις περιορισμένες προσδοκίες

Η ώρα του Γκουτέρες για άρση αδιεξόδου

Οι δύο ηγέτες καλούνται να πείσουν -με όσα θα αναφέρουν στο άτυπο αποψινό δείπνο- ότι έχουν την πολιτική βούληση να βρεθεί η χρυσή τομή και να γεφυρωθούν ή να διασκεδαστούν για την ώρα οι διαφορές ανησυχίες τους. Την ίδια ώρα ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ καλείται να αναλάβει πρωτοβουλίες που θα βγάλουν τη διαδικασία από το τέλμα στο οποίο βρίσκεται το τελευταίο διάστημα χρόνια. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης ευελπιστεί σε θετικό αποτέλεσμα, το οποίο θα οδηγήσει σε συμφωνία στους όρους αναφοράς ή ακόμα και στην οριστικοποίηση των στοιχείων που θα επιτρέψουν να συγκληθεί οριστικά άτυπη σύσκεψη στην παρουσία των εργαζομένων δυνάμεων. «Με ανοικτή ατζέντα πήμε στο Βερολίνο για να καθήρσομε μαζί ένα είδος οδικού χάρτη, να συζητήσομε τα βήματα από δω και πέρα» δήλωσε χθες ο Μουσταφά Ακίντζι.

Ο γ.γ. του ΟΗΕ καλείται να βρει τη διαδικαστική λύση για την επανέναρξη συνομιλιών

Η Τζέιν Χολ Λουτ θα δει τους διαπραγματευτές πριν τη συνάντηση των τριών

Görsel 15: 25 Kasım 2019 Politis Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Gazete, Berlin zirvesiyle ilgili olarak “sınırlı” beklentilerin olduğunu ancak yine de bu görüşmenin önem arz ettiğini yansıtmaktadır. Bu bağlamda, toplum liderleri Akıncı ve Anastasiadis, Kıbrıs sorununun çözümü kapsamında siyasi iradeye sahip olup olmadıklarını göstermek için çağılırken, BM Genel Sekreteri Guterres ise Kıbrıs sorununun çözüm sürecini içerisinde bulunan bataklıkta çıkarmak için inisiyatif almaya davet edilmektedir. Haberde Akıncı ve Anastasiadis’in zirveyle ilgili açıklamalarına da yer verilmektedir. Buna göre, her iki liderin de Berlin zirvesine belirli konularda uzlaşma sağlanması bakımından bir beklenti içerisinde gittiği ifade edilmektedir. Ancak, fotoğrafa göre Anastasiadis’in el sıkışma biçimine bakıldığında, kendinden emin durmadığı anlaşılmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberdeki ardalın ve bağlam bilgisine göre Berlin zirvesinin, Kıbrıs sorunu bağlamında iki buçuk yıldır bataklığa saplandığı ifade edilen çözüm sürecinin yeniden kurtarılmasına fırsat tanımak amacıyla yapılmaktadır. Bu sebeple, liderler siyasi iradelerini göstermek, Guterres ise çözüm sürecinin yeniden başlatılmasında bazı inisiyatifler almak için çağırılmıştır. Bu ifadeye göre, Berlin zirvesinin esas olarak bataklığa saplanmış bir sürecin yeniden başlatılmasına olanak sağlamak için yapılmaktadır.

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin içeriğini oluşturan kaynaklar, Berlin zirvesiyle ilgili bilgilerin edinildiği resmi makamlar ile zirveye ilişkin olarak Akıncı ve Anastasiadis’in yapmış olduğu açıklamalardır.

4.1.3.1.4 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Politis Gazetesi

Üst Başlık: “Guterres’in Genel ve Zaman Sınırı Olmayan Açıklaması”

Ana Başlık: “Beşliye (Konferans) Kadar Sunulan Solunumla”

Haber Girişi: “BM Genel Sekreteri’nin Berlin’deki üçlü görüşme sonrasında yaptığı açıklamanın içeriği Kıbrıs sorunundaki prosedürün idamesi için kaygılı bir çabaya verilebilir”

Spot 1: “Anastasiadis ve Akıncı Üçlü Görüşmeyi Olumlu Adım Diye Niteledi”

Spot 2: “Müzakereler İçin Ön Şart MEB-Maraş’taki Türk Faaliyetlerine Son Verilmesi”

Fotoğraf: Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.

Ana Olay Sunumu: Haberin spot cümlesinde de yer aldığı üzere, Akıncı ve Anastasiadis’in Berlin zirvesindeki görüşmeyi olumlu olarak nitelediği, ancak buna karşın bir sonra adım olarak nitelendirilen beşli konferans ile ilgili kesin ve net bir tarihin belirlenmediği üzerinde yoğunlaştığı esas noktalardır. Haberin iç detayına göre ise Kıbrıs sorununun çözümü için liderlerin çaba göstermeye devam edeceği belirtilmekte ve bundan sonraki sürecin ise garantör ülkelerin ve BM’nin de katılımıyla gerçekleşecek beşli konferans olacağı, ancak bu konferansın ne zaman gerçekleşeceği ile ilgili somut bir tarihin kararlaştırılmadığı aktarılmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde aktarıldığı üzere, Berlin zirvesi sonrasındaki süreç “suni solunum” ile sürecektir. Liderlerin Berlin zirvesini olumlu olarak değerlendirmesine karşın bir sonraki adım olan beşli konferans hakkında somut bir tarihin belirlenmemesi, bu sürecin suni bir solunum ile devam etmesine neden olacaktır.

Haber Kaynağı ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri: Haberin içeriğini oluşturan kaynak Akıncı, Anastasiadis ve Guterres’in Berlin zirvesinin ardından yaptığı değerlendirmelerdir.

4.1.3.1.5 27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Politis Gazetesi

Üst Başlık: “Üçlü Görüşmeden Sonra ‘Normalliğe’”

Ana Başlık: “Şimdi Kabine Değişikliği – ‘Seçimler’”

Haber Girişi: “Berlin’den ve tarafların her birinin olumlu başlangıcı öne çıkarmasından sonra Başkan Anastasiadis dikkatini ilanı zaman meselesi olan çeviriyor, Mustafa Akıncı ise, Kıbrıs sorununda prosedür ve öz düzeyindeki bazı önemli olumlu noktalar ile bir seçim kampanyası savaşına girebilir.”

Fotoğraf: Haberde yer alan “görsel 16”da, Akıncı ve Anastasiadis’in yer aldığı iki fotoğrafa yer vermektedir. Berlin zirvesi sonrasında somut bir tarihe bağlanmayan beşli konferans sebebiyle sürecin muallakta kaldığına işaret edecek şekilde Akıncı ve Anastasiadis’in haber içerisinde ayrı ayrı yansıtıldığı mesajı algılanmaktadır. Bu bağlamda, iki lider arasında Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında kurulan bağlantının kopmaya ve beşli konferansın tarihinin belirlenmemesi sebebiyle sürecin bulanıklaşmaya başladığına dair bir mesaj yaratılmak istendiği gözlemlenmektedir.

Görsel 16: 27 Kasım 2019 Politis Gazetesi

Ana Olay Sunumu: Olayın sunum biçimine göre, liderlerin Berlin zirvesinin ardından “normalliğe” dönüş yaptıkları ifade edilmektedir. Haberde verilen iç detaya göre, liderlerin Berlin zirvesiyle ilgili olumlu değerlendirmelerinin geride kaldığı ve şimdi dikkatlerin liderlerin kendi bireysel siyasi meselelerine döndüğü aktarılmaktadır. Bu bağlamda, Akıncı ve Anastasiadis’in dikkatlerini gerek kabine değişikliği gerekse de seçim yarışı gibi başka yerlere çevirerek, çözüm sürecinden uzaklaştıkları yansıtılmaktadır. Bu sebeple, Kıbrıs sorununun çözümüne dair süreç artık “puslanmaktadır”.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde yer verilen bilgilere göre, Berlin zirvesi sonrasında Kıbrıs sorununun çözümüne dair sürecin puslanmaya başlamasının arkasındaki sebep, Akıncı ve Anastasiadis’in kendi bireysel siyasi yaşamlarına odaklanmaya başlamalarında kaynaklanmaktadır.

Haber Kaynağı ve Olay Taraflarının Değerlendirmesi: Haberin içeriğini oluşturan kaynağın resmi yetkililer ve makamlardan alınan bilgiler olduğu düşünülmektedir.

4.1.3.2 Mikro Yapıya Göre Analiz

4.1.3.2.1 22 Kasım 2019 Cuma Tarihli Politis Gazetesi

Sentaktik: Habere göre, Akıncı, Anastasiadis ve Guterres'in Berlin'de düzenlenecek gayri resmi bir görüşmede, samimi ve özlü görüş alışverişinde bulunmak için bir araya gelecekleri aktarılmaktadır.

Bögesel Uyum: Haberin içeriğinde zirvenin yapılmasının esas nedenin gayri resmi bir ortamın oluşmasıyla liderler arasında samimi ve özlü bir görüş alışverişinin gerçekleşmesine olanak tanımak olduğu yansıtılmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberde genel olarak "gayri resmi" biçimde üçlü bir görüşme yapılacağına dikkat çekilmek istenmektedir. Yapılacak bu üçlü görüşmenin gayri resmi biçimde yapılmasıyla resmiyetten uzak, samimi bir ortam yaratılacağı mesajı aktarılmak istenmektedir.

Haber Retoriği: Haberin genel olarak liderler arasında gayri resmi üçlü bir görüşmenin yapılacağını bildirdiği görülmektedir. Buna göre, gayri resmi bir ortamın oluşturulmasıyla amaçlanan şeyin liderler arasında samimi ve özlü bir görüş alışverişinin yaratılması olduğu ortaya konmaktadır. Haberde kullanılan fotoğrafta ise, üçlü görüşmede yer alacak Akıncı ve Anastasiadis'in odaklandığı esas konunun BM'nin zirve bağlamında ortaya koyacağı duruş ve yaklaşım olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.3.2.2 24 Kasım 2019 Pazar Tarihli Politis Gazetesi

Sentaktik: Haberin aktardığı detaya göre, Berlin zirvesi kapsamında gayri resmi bir görüşme gerçekleştirecek Akıncı ve Anastasiadis'in görüşmeye ağır valizlerle gittiği belirtilmektedir. Buna göre, haberin öznesi konumundaki Akıncı ve Anastasiadis'in durumlarının ağır olduğuna dikkat çekilmek istenmektedir.

Bölgesel Uyum: Haberde, liderlerin görüşmeye neden ağır valizlerle ya da bir diğer deyişle ağır bir durumda gittiğine dair bir detay bulunmamaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberin başlığındaki “tek zar” ifadesi ile haberin iç detayındaki “ağır valiz” ifadesi dikkat çeken unsurlardır. Öncelikle “tek zar” sözcüğü, Berlin zirvesi bağlamında çözüm sürecini yeniden başlatmak hususunda liderlerin elde edebileceği “tek fırsat” ya da “tek şans” mesajını taşımaktadır. Buna göre, gazetenin, Berlin zirvesini liderlerin eline geçen ve çözüm sürecinin yeniden başlatılmasında rol oynayacak önemli bir fırsat olarak gördüğü gözlemlenmektedir. Tek zar ifadesinin kullanılmasıyla, liderlerin ellerine geçen bu fırsatı kullanarak çözüme ulaşmak için siyasi irade gösterip göstermeyeceği ve belirli konularda bir uzlaşmaya varılıp varılmayacağına önemine değinmek istenmiştir. Haberde bir diğer göze çarpan ifade ise “ağır valiz”dir. Ağır valiz ifadesiyle, liderlerin Berlin zirvesine konuşulup çözülmesi gereken büyük ve sayıca fazla konu ile gittiğine dair bir mesaj verilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bunun dışında ağır valiz ifadesinin Kıbrıs sorununda çözüme ulaşmak için liderler arasında aşılması gereken politik sorunları işaret edebileceği de düşünülmektedir.

Haber Retoriği: Haber genel çerçevede, liderlerin Kıbrıs’ta barışı sağlayabilme adına Berlin zirvesiyle tek ve önemli bir fırsatı yakaladığı mesajını taşımaktadır. Bunun yanı sıra, liderlerin, Berlin zirvesine çözülmesi gereken fazlaca sorunu da beraberinde taşıdığına değinilmektedir.

4.1.3.2.3 25 Kasım Pazartesi Tarihli Politis Gazetesi

Sentaktik: Haberin detayına göre, Akıncı ve Anastasiadis’in Kıbrıs’ta çözüme ulaşmada siyasi iradeye sahip olup olmadıklarını teyit etmek ve BM Genel Sekreteri Guterres’in de Kıbrıs’ta çözüm sürecinde prosedürün devamını sağlamak bakımından

inisiyatif almak için Berlin zirvesine çağrıldıkları haberin odak noktasını oluşturmaktadır. Ayrıca, Akıncı ve Anastasiadis'in Berlin zirvesinden beklenti içerisinde olduğu da yansıtılmaktadır.

Bölgesel Uyum: Haberin detayına göre, Kıbrıs'ta çözüme ulaşma sürecinde prosedürün son iki buçuk yıldır içinde bulunduğu bataklıktan çıkarılması adına inisiyatif alınması ile liderlerin siyasi irade göstermeleri çağrısı, Berlin zirvesinin aslında durağanlaşmış bir müzakere sürecini yeniden alevlendirmek adına atılan önemli bir fırsat olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre Berlin zirvesinin gerçekleştirilmesindeki esas amaç, taraflar arasındaki görüşmelerin yeniden başlatılmasıdır.

Sözcük Seçimi: Haber başlığında yer alan “çıkmanın kaldırılması” ifadesindeki “çıkma” sözcüğü, Kıbrıs sorununa işaret etmektedir. Bu anlamda, Kıbrıs sorununun, yani çıkmanın kaldırılması için ise Guterres'in de katılımıyla gerçekleşecek Berlin zirvesinde görüşmeleri yeniden başlatacak kararların alınması için Guterres'in alacağı inisiyatiflere işaret edilmektedir. Haberin iç detayında yer alan “altın kesit” ifadesi ise Berlin zirvesinde alınan kararlar ile Kıbrıs sorununun çözümüne ulaşmada önemli bir fırsatın yakalanabileceği anlamını taşımaktadır.

Haber Retoriği: Haberin genel anlatımında, Berlin zirvesinin Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları için altın fırsat değerinde olabileceği ve liderlerin de bu doğrultuda Kıbrıs'ta çözüme ulaşma noktasında siyasi iradeleri olup olmadığını göstermeleri için Berlin'e davet edildikleri ifade edilmektedir. Kıbrıs sorununun bir “çıkma” olarak görüldüğü de aktarılırken, Berlin zirvesiyle ortaya çıkacak sonuçların önemli fırsatlar getirebileceğine değinilmektedir.

4.1.3.2.4 26 Kasım 2019 Salı Tarihli Politis Gazetesi

Sentaktik: Haberde esas dikkat çekilmek istenen noktanın, Berlin zirvesi sonrasında yapılması beklenen ve garantör ülkeler ile BM'nin de dahil olduğu beşli konferansın ne zaman gerçekleşeceği ile ilgili somut bir tarihin verilmeyişi olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, liderlerin Berlin zirvesini olumlu biçimde değerlendiriyor olmasına karşın gazete bir sonraki adım olarak nitelendirilen beşli konferansa dair net bir zamanın belirlenmemesini haberin odak noktasına taşımıştır.

Bölgesel Uyum: Habere göre, Berlin zirvesi sonrasında sürecin “suni solunum” ile devam edeceği ifadesinin arkasındaki sebep, bir sonraki adım olan beşli konferansın ne zaman gerçekleştirileceği yönünde kesin bir tarihin belirlenmemesine dayanmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haberin ana başlığında yer alan “suni solunum” ifadesi dikkat çekmektedir. Bu ifadeyle, Berlin zirvesinin liderler tarafından olumlu biçimde değerlendirilmesine karşın beşli konferansın yapılması için somut bir tarih belirlenmemesi dolayısıyla beşli konferans gerçekleştirilene kadar çözüm sürecinde çözüme değişen bir şey olmayacağı mesajı ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Haber Retoriği: Haber genel olarak, liderlerin Berlin zirvesine yönelik olumlu değerlendirmeleri olmasına karşın bir sonraki adım niteliğindeki beşli konferans için kesin bir tarih belirlenmediği, bu sebeple de beşli konferans gerçekleşene kadar geçecek olan sürecin aslında yeni bir gelişme ortaya koymadığı ve taraflar arasındaki ilişkinin değişmediği mesajını ortaya koymaktadır. Bu anlamda, beşli konferans gerçekleşene kadar taraflar arasındaki süreç durağanlığını koruyacaktır.

4.1.3.2.5 27 Kasım 2019 Çarşamba Tarihli Politis Gazetesi

Sentaktik: Haberin iç detayına göre, haberin öznesi konumundaki liderler Berlin zirvesinin ardından tekrardan durağan bir süreç içerisine girerek, kendi bireysel politik meselelerine geri dönmüşlerdir.

Bölgesel Uyum: Haberin iç detayına göre, Berlin zirvesinden sonra beşli konferans için somut bir tarih belirlenmemesinin, sürecin durağanlaşmasının bir nedeni olarak gösterilmektedir. Ayrıca, liderlerin Berlin zirvesinin hemen ardından kendi bireysel politik meselelerine dönmesi, bu durağanlığın kalıcılaşmasında ve 2020'nin baharına kadar sürmesinde de etkili olacak bir unsur olarak yansıtılmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haber başlığında yer alan “üçlü görüşmeden normalliğe” ifadesi, liderlerin Berlin zirvesinin ardından kendi politik meselelerine odaklanmaya başladığının bir yansıması olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, çözüm sürecinde “görüntünün puslandığı” ifadesiyle liderlerin çözüm sürecinden uzaklaşarak başka meseleler üzerinde yoğunlaşmaya başladıkları, bu sebeple de çözüm sürecinin muallakta kaldığı mesajı verilmektedir.

Haber Retoriği: Haber genel olarak, Berlin zirvesi sonrasında Kıbrıs sorununa çözüm bulunmasında yürütülecek sürecin bulanıklaştığını ortaya koymaktadır. Liderlerin Berlin zirvesinin olumlu değerlendirmesinin ardından kendi iç meselelerine döndüğü ve bu doğrultuda çözüm sürecinin bir süreliğine aynı seyirde devam edeceği aktarılmak istenmektedir.

4.2 Değerlendirme

4.2.1 Kıbrıs Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Kıbrıs Türk basını kapsamında ele alınan Kıbrıs gazetesinin Berlin zirvesine ilişkin olarak 22, 23, 24, 25 ve 26 Kasım 2019 tarihlerinde ön sayfasından haber yayımladığı tespit edilmiştir. İlgili haberlerin ise sadece 23, 25 ve 26 Kasım 2019 tarihli yayımlarında fotoğraf bulunmaktadır.

4.2.1.1 22 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Kıbrıs gazetesinin 22 Kasım 2019 tarihli haberinin Berlin zirvesi ve Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununa “olumsuz” bir tutum ile yaklaştığı anlaşılmaktadır. Öncelikle, haberin ana ve alt başlığında Berlin zirvesinin “başarı getirecek bir süreç olmayacağı” izleniminin yansıtılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir. Bu izlenimin “3 parti umutsuz” ve “UBP, HP ve YDP’nin beklentisi yok” ifadeleriyle ortaya konmak istendiği görülmektedir.

Haberin iç detayında ise Berlin zirvesinin başarı getiremeyeceği izlenimini ortaya koyan ve bu noktada “olumsuz” olarak algılanan Tatar’ın “federal çözümün mümkün olamayacağına ortada olduğu”, Özersay’ın “sürecin anlamlı olması için ortak vizyon olmalıdır ama bu yoktur” ve Arıklı’nın ise “5’li zirvenin zor görüldüğü” şeklindeki ifadelerinin başlıklar vasıtasıyla da öne çıkarılmak istendiği anlaşılmaktadır.

Hem başlıklarda hem de haberin girişinde ön plana alınan bu tutumlara göre haberde inşa edilmek istenen gerçekliğin “Berlin zirvesinin olumlu bir sonuç ya da başarı getirmeyeceği, dolayısıyla da olumsuz bir süreç olacağı” şeklinde yansıtıldığı anlaşılmaktadır.

Bu olumsuz tutum ve görüşlerin öne çıkarılmasındaki bir başka etken ise, Berlin zirvesine ilişkin daha ılımlı biçimde kullanılan ifadelerin “yansıtılma biçimidir”.

Buna göre, Tatar, Özersay ve Arıklı'nın ifadeleri “zaten ortada olan bir gerçeğin ifade edilmesi” izlenimi uyandıracak biçimde kesin ve net bir dille yansıtılırken, Berlin zirvesine ılımlı ya da nötr yaklaşan Ehürman, Özyiğit ve Denктаş'ın ifadelerinin ise sadece “görüş ve beklentilerini dile getirme” algısını yaratacak şekilde kullanıldığı gözlemlenmektedir.

Haberde fotoğrafa yer verilmemesi ise haberin gazete için pek fazla haber değeri taşımadığına ve dolayısıyla gazetenin gündeminde önemli bir yere sahip olmadığına işaret etmektedir.

Bu bağlamda, Kuzey Kıbrıs siyasetinde “sağ görüşü” temsil eden ve Türkiye ile daha yakın ilişkiler kurarak aynı adımları atmaya sıcak baktığı bilinen Ulusal Birlik Partisi (UBP), Halkın Partisi (HP) ve Yeniden Doğuş Partisi (YDP)'nin Berlin zirvesinin başarı getirmeyeceğine ilişkin olumsuz tutumlarının desteklenerek, öne çıkarılmak istendiği düşünülmektedir.

Gazetenin özel bir kuruluş olduğu ve ticari ve siyasi kaygılarına göre hareket edebileceği göz önüne alındığında, bu haberde Berlin zirvesine karşı olumsuz tutumları ön plana çıkarmanın gazetenin çıkarlarına uygun düşeceği izlenimi edinilmiştir.

Gazete bu anlamda haberi sağ görüşü benimseyen bir ideoloji etrafında kurgulamakta, Berlin zirvesinden bir beklenti olmaması gerektiği gerçeği bu tutum ve görüşü

benimseyen siyasi aktörlerin söylemlerini daha fazla ön plana yerleştirerek meşrulaştırmaya çalışmaktadır.

4.2.1.2 23 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Kıbrıs gazetesinin 23 Kasım tarihli haberi fotoğraf üzerinde bir başlık şeklinde yansıtılmaktadır. Haber başlığı içerisinde Berlin zirvesine ilişkin bir sözcük ya da ifade yer almasada, haber başlığının örtük olarak Berlin zirvesiyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Haberin iç detayına yer verilmemesi de haberin eksik kalmasına neden olan bir unsur olarak algınmaktadır.

Haberin başlığı “Barış taraftarlarından liderlere mektup” ifadesini yansıtmaktadır. Haberin fotoğrafında ise yüzleri gülümser bir ifade takınan ve alkış tutan kalabalık bir grup görünmektedir. Fotoğrafın odak noktasında ise iki kişinin tuttuğu bir “zeytin dalı” yer almaktadır. Zeytin dalının “barış”ın bir simgesi olduğu bilinmektedir. Bu anlamda, haberin başlığı ile de ilişkili olarak zeytin dalının barışın bir sembolü olarak yansıtıldığı düşünülmektedir. Bir diğer yandan, zeytin dalının Akdeniz kültürünün de bir simgesi olduğu ve dolayısıyla bir Akdeniz ülkesi olarak Kıbrıs’ı ve “Kıbrıslılık” kimliğini de yansıttığı düşünülmektedir. Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar ise bu kültürün birer parçası ve tamamlayıcısıdır. Bu bağlamda, zeytin dalından hareketle barış sembolünün, Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların ortak toplumsal ve kültürel pratiklerini de yansıttığı algılanmaktadır.

Bu anlamda fotoğrafın genel olarak barışı yansıtırken, barış sembolünün ise Kıbrıs kültürünün birer parçası ve tamamlayıcısı olarak Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların “birleşmesini, bir araya gelmesini ya da ortaklığını” yansıttığı gözlemlenmektedir.

Ancak, haber başlığında yer alan “barış taraftarları” ifadesinin, Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türklerin bir araya gelmesini simgelemekte olan barışın belirli kesimler tarafından benimsenirken, belirli kesimler tarafından da benimsenmediği izlenimini ortaya koymaktadır ve bu bağlamda toplum bireylerini “barış isteyenler” ya da “barışı istemeyenler” olarak ayrıştırmaktadır.

4.2.1.3 24 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Kıbrıs gazetesinin 24 Kasım tarihli haberi, gazetenin ön sayfasının en alt kısmında yer alan spot bir başlık olarak sunulmaktadır. Ertesi gün, yani 25 Kasım’da yapılacak olan Berlin zirvesinin sadece hatırlatıcı nitelikte bir başlık ile aktarılıyor olması ve zirvenin kapsamına dair haberde hiçbir detay bulunmaması, gazetenin Berlin zirvesini gündeme ilişkin önemli bir haber olarak nitelendirmediği izlenimini yaratmaktadır.

Haberin başlığı “3’lü görüşme yarın yapılıyor” şeklinde verilmektedir. Başlığa göre, görüşmenin Berlin zirvesi olduğu bilgisi yüzeysel bir şekilde aktarılmakta, bunun yanı sıra haberde bir fotoğraf unsuru kullanılmamaktadır. Berlin zirvesinin bu anlamda gazetenin önemli bulduğu ve detaylı biçimde okura aktarmak istediği bir gelişme olarak görülmemektedir. Burada gazetenin takındığı tutum, “Berlin zirvesine uzak bir konumda durması ve yeterince önemli görmemesi” ile yakından ilişkilidir.

Bu anlamda, gazetenin Berlin zirvesine dair sadece “hatırlatıcı” niteliğe dair bir başlık kullandığı ve gündemi farklı gelişmelerle yeniden kurgulamak gibi bir amaç taşıdığı açıkça gözlemlenmektedir.

4.2.1.4 25 Kasım 2019 Tarihli Kıbrıs Gazetesi

Kıbrıs gazetesinin 25 Kasım tarihli haberi, Berlin zirvesinin gerçekleştiği güne ilişkin bir haber olarak okura sunulmaktadır. Haberin sürmanşetten verildiği ve sadece Mustafa Akıncı’nın söylemleri üzerinden kurgulandığı görülmektedir. Haberin

sürmanşetten veriliyor olması, Berlin zirvesinin Kıbrıs gazetesi açısından gündemdeki en önemli gelişme olarak görülmediği izlenimini uyandırmaktadır.

Haberin başlığı Akıncı'nın "Berlin'de yol haritasını belirlemek üzere bulunuyoruz" ifadesini ön plana çıkarmaktadır. Bu ifadenin, Kıbrıs sorununun çözümünde atılacak adımların belirlenmesi ya da düzenlenmesi anlamını taşıdığı söylenebilir.

Haberin iç detayına bakıldığında ise yine Akıncı'nın yol haritasını belirlemeye yönelik ifadesinin öne çıkarıldığı görülmektedir. Bunun yanında Akıncı'nın Berlin zirvesine ilişkin "...barışa ve çözüme hizmet eden tavrımızın karşılık görmesini ümit ediyoruz" ifadesi de yer almaktadır. Bu ifadeye göre, Kıbrıs Türk tarafının görüşmeye "halihazırda olumlu ve barışın sağlanması adına yapıcı bir tutum" içerisinde gittiği vurgulanmak istenmekte, dolayısıyla zirveyle ilgili olumlu bir gelişme yaşanmasının Kıbrıs Rum tarafının bu tavıra göstereceği karşılık ile gerçekleşebileceği mesajı yansıtılmak istendiği düşünülmektedir. Bu durumda, Kıbrıs sorunu ile ilgili içinde bulunulan süreç ve bundan sonra yaşanacak gelişmeler Kıbrıs Rum tarafının göstereceği tavır ve tutuma göre şekillenecektir.

Ancak, Kıbrıs Türk tarafının Berlin zirvesiyle ilgili sergilediği duruşun gazetede yer almasına karşın, Kıbrıs Rum tarafı için böyle bir zemin sağlanmadığı görülmektedir. Bu durumda, gazetenin haberi yalnızca Kıbrıs Türk tarafının söylemleri üzerinden kurguladığı ve Kıbrıs Rum tarafının söylemlerini göz ardı ettiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, gazetenin Berlin zirvesini "yanlı bir tutum" ile değerlendirdiği ve haberi de bu tutum üzerinden kurguladığını söylemek mümkündür.

Haberde yer verilen fotoğraf da haberin iç detayında gözlemlenen yanlı tutumu pekiştirir ve meşrulaştırır bir pozisyonda yer almaktadır. Berlin zirvesine Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarını temsil eden Akıncı ve Anastasiadis olmasına rağmen, fotoğrafta Anastasiadis'e yer verilmemiş, yalnızca Akıncı gösterilmiştir. Akıncı'nın hemen arkasında duran Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) bayrağı ise bu yanlı tutumu pekiştiren esas unsur olarak kabul edilebilir. Kıbrıs sorununun çözümü ve iki toplum arasındaki barışın sağlanması için gerçekleştirilen Berlin zirvesine ilişkin bir haberde KKTC bayrağının kullanılıyor olması, gazetenin bu zirvenin tam karşısında konumlandığını gösteren bir detaydır. KKTC'nin, Kıbrıs'ın kuzeyinde kurulan bir devlet olarak sadece adanın kuzeyinde yaşayan Kıbrıslı Türklerin birlik ve bütünlüğünü simgelediği düşünüldüğünde, haberin iç detayının ve fotoğrafın bir araya gelmesiyle ortaya çıkan anlam bütünlüğünün Kıbrıs sorunu bağlamında barışın ve çözümün tam karşısında yer alan bir ideolojiyi ortaya koyduğu söylenebilir.

4.2.1.5 26 Kasım Tarihli 2019 Kıbrıs Gazetesi

Kıbrıs gazetesinin 26 Kasım tarihli haberi, Berlin zirvesinden çıkan sonuca işaret eden bir haber olarak sunulmaktadır. Sürmanşetten paylaşılan bu haber, gündemin en önemli gelişmesi olarak görülmesi de haberin kapladığı yer ve geniş fotoğraf gibi unsurlar göz önüne alındığında haberin belirli bir öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır. Haberde üst ve ana başlığına bakıldığında, Berlin zirvesi ile birlikte liderlerin “sürecin farklı olması gerektiğini kabul ettiği” ifadesi zirvenin en dikkat çekici ayrıntısı olarak ele alınmaktadır. Gazete, okurun dikkatini çekmek istediği bu ifadeyle, Kıbrıs sorununun çözümü ve barışın sağlanması sürecinde şimdiye kadar izlenen yolların dışında farklı bir yol izlenmesi gerektiği sonucunun önemini ortaya koymaya çalışmaktadır.

Haberde, liderlerin federasyona bağlı bir czm sürecine bağlılıklarını teyit ediyor olmaları haberin i detayında en başta verilse de, başlıklardan anlaşılacağı üzere esas dikkat ckici detayın bu olmadığı izlenimi yaratılmak istenmektedir.

Haberin detayını destekleyen bir unsur olarak fotoğrafın geniş bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Fotoğrafta yer alan siyasi aktörlerin beden dillerine göre ise Akıncı'nın oturma pozisyonu, Anastasiadis ve Guterres'e göre hakimiyeti ve kontrolü ele aldığını ve kendine güvendiğini göstermesi bakımından diğerlerinden ayrılmaktadır. Fotoğrafa göre, Akıncı'nın temsilcisi olduğu Kıbrıs Türk tarafının Berlin zirvesinde kendi lehine sonuçlanabilecek bir görüşme gerçekleştirdiği izlenimi uyandırılmaktadır.

4.2.2 Yenidüzen Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Yenidüzen gazetesinin Berlin zirvesine ilişkin olarak 22, 23, 25, 26 ve 27 Kasım 2019 tarihlerinde haber yayımladığı tespit edilmiştir. Ayrıca haber yayımlandığı tüm tarihlerde fotoğrafa da yer verilmiştir.

4.2.2.1 22 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

Yenidüzen gazetesinin 22 Kasım'da yayımladığı haberinde Berlin zirvesi öncesinde gerçekleştirilen iki toplumlu bir etkinlik ele alınmaktadır. Haberinin yalnızca bir başlık ve altı kck fotoğrafın bir araya gelmesiyle oluşan tek bir fotoğraf ile sunulduğu görülmektedir. İ detaya yer verilmemesi ise haberin n sayfada geniş bir yer kaplayacak kadar önemli bir gündem maddesi olmadığı izlenimini ortaya koymaktadır.

Haberin başlığı "İki toplumlu etkinlik bugün: barış ve czm" şeklinde yansıtılmaktadır. Bu başlığa barış ve czme ulaşma amacını taşıyan iki toplumlu bir etkinlik yapılacağı mesajı verilmektedir.

Haberi destekleyen bir unsur olarak kullanılan fotoğrafın altı küçük fotoğrafın yan yana getirilmesiyle meydana gelen tek bir fotoğraf gibi düzenlendiği görülmektedir. Tüm fotoğrafların birlikte ele alınmasıyla ortaya çıkan anlamın “barış ve güven ortamı içerisinde bir ve tek Kıbrıs” mesajı verdiği ve gazetenin bu mesajı vermesi amacıyla spesifik bazı fotoğrafları bir araya getirmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

İki toplumlu etkinlik haberinin sunuş biçimi, gazetenin Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında gerçekleştirilecek Berlin zirvesini ve dolayısıyla da barışın sağlanmasını destekleyen bir konumda bulunduğunu göstermektedir.

4.2.2.2 23 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.2.2.2.1 23 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Yenidüzen gazetesinin 23 Kasım tarihinde yayımladığı birinci haber manşetten verilmektedir. Haberin manşetten paylaşılması, ilgili haberin gündemin en önemli gelişmesi olduğunu ortaya koymaktadır. Haberin başlığının büyük font kullanılarak yazıldığı görülmektedir. Ayrıca haberde beş ayrı spot kullanılmış ve geniş bir fotoğrafa yer verilmiştir. Bu anlamda, haberin ön sayfadaki en dikkat çekici haber olduğunu söylemek mümkündür.

Haberin başlığı “Kararlılık çağrısı” olarak atılmaktadır. Bu başlık ile aslında Cumhuriyetçi Türk Partisi Genel Başkanı Tufan Erhürman’ın Berlin zirvesi bağlamında liderlerden beklentilerine işaret edildiği anlaşılmaktadır. Başlıktan hareketle haberin odak noktası, Berlin zirvesine katılacak Akıncı ve Anastasiadis’in federal temelde bir çözüme ulaşılmasında kararlılık göstermesi gerektiğine ilişkin olarak Erhürman’ın BM Genel Sekreteri Guterres’e iletilmek üzere BM yetkilileri ile görüşerek mektup vermesidir.

Tufan Erhürman'ın BM yetkilileriyle görüşmesini konu edinen haber fotoğrafında, BM yetkilileri ile görüşmesinde Erhürman'ın beden diline göre oldukça kararlı ve kendinden emin bir şekilde hareket ettiği ve beklentilerini bu kararlılıkla duyurmaya çalıştığı mesajı ileilmeye çalışılmaktadır.

Haberin iç detayı ve fotoğrafın birlikte ele alınmasıyla, CTP ve CTP'nin genel başkanı olarak Erhürman'ın federal çözüme ulaşılmasında ve barışın sağlanmasında kararlılıkla ve kendinden emin şekilde hareket ettiği imajının yaratılmaya çalışıldığı düşünülmektedir.

Gazetenin yayımladığı haberde esas konunun liderlere federal çözüm çağırısı olmasına karşın, çağırısının kapsamından çok, çağırının "kim" tarafından yapıldığının daha fazla ön planda olduğu görülmektedir.

Bun duruma neden olan etkenin ise CTP'nin Yenidüzen gazetesinin hissedarı olmasına bağlanmaktadır. Buna göre, Yenidüzen gazetesi yayımladığı bu haber ile bir nevi CTP'nin ideolojisini ve Kıbrıs sorunu bağlamındaki siyasi duruşunu meşrulaştırmaktadır.

4.2.2.2.2 23 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Yenidüzen gazetesinin 23 Kasım'a ilişkin yayımladığı ikinci haberde, Berlin zirvesi öncesinde barış ve çözüm adına yapılan iki toplumlu etkinliğe yer verilmektedir. Gazetenin sürmanşetten aktardığı bu haber yalnızca fotoğraf ve bir başlıktan oluşmaktadır.

Haberin iç detayına yer verilmemesi haberin yüzeysel biçimde sunulduğu izlenimini uyandırır da haber kapsamında yer verilen fotoğraflar ve bu fotoğrafların geniş şekilde kullanılması, haberin dikkat çekmesini kolaylaştıran detaylar olarak görülmektedir.

Haberde başlığında kullanılan “barış eylemi” ifadesine göre, adanın içerisinde bulunduğu mevcut düzenin ya da statükonun değiştirilmesi ve barışın sağlanması yönünde hem Kıbrıs Türk hem de Kıbrıs Rum toplumlarından bireylerin Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununun çözümüne bir etkide bulunabilme çabası içinde olduğuna işaret edilmektedir.

Haberde kullanılan fotoğraflara bakıldığında iki toplum arasında yeniden çözüme, barışa ulaşılmasına ve iki toplumun yeniden birleşmesine yönelik toplum bireylerinin çağrıda bulunulduğu gösterilmektedir.

Bu bağlamda haberin başlığı ve haberde kullanılan fotoğrafların ortak bir anlam yansıttığı izlenimi edinilmiştir.

4.2.2.2.3 23 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber

Yenidüzen gazetesinin 23 Kasım’a ilişkin üçüncü haberi ise Kıbrıs’ta barış sürecini takip eden isimlerin Berlin zirvesi ile ilgili beklentilerine dayandırılmaktadır.

Haberin yalnızca başlık ve haber girişinden oluştuğu görülmektedir. Haberin girişinde belirtildiği üzere, Kıbrıs’taki barış sürecini takip eden isimlerin liderlerden “yapıcı bir kararlılık” beklentisi olduğu dile getirilmektedir. Bu bağlamda haberin esas odağı, bu isimlerin liderden Berlin zirvesi kapsamında yapıcı kararlılık göstermeleri yönündeki beklentisidir.

Haberde liderlerden beklentisi olduğu dile getirilen isimlerin, adlarına ya da fotoğraflarına yer verilmemesi haberin kimlerin açıklamalarına dayandırılarak kurgulandığı konusunda yeterli bilgi sunmamakta, bu durum haberin eksik biçimde algılanmasına neden olmaktadır.

4.2.2.3 25 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.2.2.3.1 25 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Yenidüzen gazetesinin 25 Kasım'a ilişkin yayımladığı ilk haberde Berlin zirvesinin başladığına işaret edilmektedir. Buna göre, "Gözler Berlin'de" başlığıyla aktarılan haberde Kıbrıslı Türk Eski Lider Akıncı ile Kıbrıslı Rum Lider Anastasiadis'in Kıbrıs sorununa çözüm bulma amacıyla Berlin zirvesinde Guterres ile bir araya geleceği belirtilmektedir.

Berlin zirvesinin başladığına işaret eden haberde bir de fotoğraf yer almaktadır. Fotoğrafta Akıncı ve Anastasiadis'in bakışlarının yere doğru olması, her iki liderin de Berlin zirvesi bağlamında gergin olduğunu ve kendi içlerine dönük olduklarını gösterdiği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, haberde kullanılan fotoğraf ve başlığın ortaya koyduğu izlenime göre, liderlerin Berlin zirve bağlamında gergin olduğu ve zirveden çıkacak sonuç için tüm dikkatlerin Berlin'de toplandığı aktarılmaktadır.

4.2.2.3.2 25 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Yenidüzen gazetesinin Berlin zirvesiyle ilişkili olarak yayımladığı ikinci haber ise, Berlin zirvesinden beklentilerini dile getiren CTP Genel Başkanı Tufan Erürman'ın açıklamalarına dayandırılarak kurgulanmaktadır.

Erhürman'ın "Genel sekreter ve liderler gerekli siyasi iradeyi göstermelidir" başlığıyla aktarılan haberin odak noktasında ise, Erhürman ve temsilcisi olduğu CTP'nin Berlin zirvesine ilişkin beklentileri doğrultusunda uluslararası siyasi aktörlerle bir araya gelmesi ve CTP'nin de bu bağlamda bir "diplomasi maratonuna imza atması" yer almaktadır.

Haberin içeriğine bakıldığında, Berlin zirvesi kapsamında liderlere yapılan çağrının ne olduğu değil de bu çağrının kim ya da kimlerce yapılmış olduğunun daha ön planda olduğu izlenimi edinilmektedir. Haberde, liderlere gönderilen federal temelde çözüm çağrısının içeriği ya da kapsamından çok, bu mesajı gönderen Tufan Erhürman ya da temsilcisi olduğu siyasi parti CTP'nin, Berlin sürecinde nasıl bir diplomasi maratonuna imza attığına ya da Erhürman'ın kaç uluslararası siyasi yetkiliyle görüştüğüne değinilmesi, dikkatleri liderlere yapılan çağrının içeriği ve kapsamından çok, çağrıyı yapan kişiye yöneltmektedir.

Bu bağlamda, gazetenin bu haberi paylaşırken sadece liderlere yönelik yapılan çözüm ve barış çağrısını değil, aynı zamanda bu çağrıyı yapan siyasi kişileri ya da partileri de daha çok görünür kılmaya ve meşrulaştırmaya çalıştığı da düşünülmektedir.

Haberde yer alan fotoğrafın da Erhürman'ın Berlin zirvesi öncesi BM yetkilileriyle yaptığı görüşmeyi anımsatmasından ötürü, burada dikkat çekilmek istenen esas detayın Erhürman ve onun Kıbrıs sorunu konusundaki siyasi duruşu olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.2.4 26 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

Yenidüzen gazetesinin 26 Kasım'da yayımlanan haberinin, Berlin zirvesinden çıkan sonucu "Siyasi eşitlikle, federal çözüm" başlığını kullanarak manşetten yansıttığı görülmektedir. Zirveden çıkan federal çözüme bağlılık kararına göre bu haberin

manşetten paylaşılmasının, Yenidüzen gazetesinin federal temelde çözüme ve barışa destek verdiğinin bir yansıması olduğu anlaşılmaktadır.

Haberin esas odak noktası, liderlerin Berlin zirvesinde federal temelde çözüm üzerinde uzlaştığı kararlarla birlikte bir sonraki adım olan beşli konferansın önünün açılmasıdır. Gazetenin beşli konferansın önünün açılmasıyla ilgili detayı alt başlıkta vermesiyle, Berlin zirvesinin olumlu şekilde sonuçlandığı mesajını aktarmaya çalıştığı düşünülmektedir.

Haberde spot olarak Akıncı ve Erhürman'ın Berlin zirvesine ilişkin birer açıklamalarına yer verilmiştir. Akıncı'nın "raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik" ifadesiyle, Erhürman'ın "çözüme ulaşmak için bütün gücümüzle çalışmaya devam etmeliyiz" ifadesinin Berlin zirvesinden çıkan sonucun olumlu olduğu ve bir sonraki aşama olan beşli konferansın önünü açtığı mesajını ortaya koyduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, Berlin zirvesinden çıkan sonucun Akıncı ve Erhürman'ın açıklamalarıyla pekiştirildiği ve meşrulaştırıldığı düşünülmektedir.

Ancak haberin yalnızca barış ve çözümü destekleyen siyasi kesimlere söz hakkı tanındığı gözlemlenmektedir. Bu anlamda, Berlin zirvesine katılan bir diğer Kıbrıslı lider Anastasiadis ile Kıbrıs Türk siyasetinde sağ görüşü temsil eden siyasi parti ve temsilcilerinin söylemlerine yer verilmemesi haberin yanlı bir tutum içerisinde kurgulandığı sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, haberde yalnızca tek bir siyasi partinin, yani CTP'yi temsilen Erhürman'ın söylemlerine yer verildiğinin görülmesi ise, gazetenin bilhassa Erhürman ve temsilcisi olduğu CTP'nin söylemlerini ve siyasi duruşunu meşrulaştırmak istediğini göstermektedir.

Haberde yer alan fotoğrafta ise, liderlerin beden dillerine göre, Akıncı'nın Anastasiadis ve Guterres'e göre daha kendinden emin ve kontrol sahibi görüldüğü mesajı aktarılmaktadır. Bu bağlamda fotoğrafın haberle birlikte okunduğu zaman ortaya attığı mesaj, Berlin zirvesinde konuşulanların ve alınan kararların Kıbrıs Türk tarafının lehine yönelik olduğudur.

4.2.2.5 27 Kasım 2019 Tarihli Yenidüzen Gazetesi

4.2.2.5.1 27 Kasım 2019 Tarihli Birinci Haber

Yenidüzen gazetesinin 27 Kasım'a dair yayımladığı ilk haber, gazetenin ön sayfasının üst kısmında yer alan spot bir haber başlığından oluşmaktadır. Haberin başlığının CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'ın Berlin zirvesiyle ilgili olarak yaptığı "Daha fazla zaman kaybesilmesin" açıklamasını yansıttığı görülmektedir. Ayrıca, haber başlığının hemen yanında da Tufan Erhürman'ın görüntüsüne yer verilmektedir.

Gazetenin başlık ve Erhürman'ın görüntüsü dışında başka bir detay kullanmadan yansıttığı bu haberde, Erhürman'ın açıklamasından çok kendisinin daha fazla ön planda durduğu izlenimi edinilmiştir. Erhürman'ın hem görüntü hem de isim olarak haber içeriğinde fazlasıyla işaret edilmesi, habere konu olan açıklamadan çok, siyasi bir kişilik olarak Erhürman'ın daha fazla dikkatleri üzerine çekmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda gazetenin, en az haberin konusu kadar Erhürman'ın kendisini de daha fazla göz önünde tutmak istediği anlaşılmaktadır.

4.2.2.5.2 27 Kasım 2019 Tarihli İkinci Haber

Yenidüzen gazetesinin 27 Kasım'da yayımladığı ikinci haberinde, Mustafa Akıncı'nın Berlin zirvesinin ardından yaptığı açıklama ele alınmaktadır. Buna göre Akıncı'nın Berlin zirvesi sonrasında gerçekleşmesi beklenen beşli konferans ile ilgili olarak "5'li

görüşme için çok hızlı hareket edilmeyecek” açıklamasının, haberin başlığında yer aldığı gözlemlenmektedir.

Haberin içeriğine veya kapsamına dair başka bir detay bulunmamasıyla birlikte Akıncı’nın görüntüsüne de yer verilmektedir. Bu kapsamda, açıklamanın Akıncı tarafından yapıldığı hem isim olarak hem de görüntü olarak açıkça ifade edilirken, haberin konusuna ilişkin iç detayların aktarılmadığı gözlemlenmektedir. Bu durumda, yapılan açıklamanın kapsamından çok, açıklamayı yapan kişinin, yani Akıncı’nın daha fazla ön planda olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre haberin genel olarak Akıncı’nın Berlin sonrası açıklamasına değinen yüzeysel kapsamda bir haber olduğu ve haberin içeriğinden çok Akıncı’yı ön plana çıkardığı izlenimi edinilmektedir.

4.2.2.5.3 27 Kasım 2019 Tarihli Üçüncü Haber

27 Kasım’a ilişkin olarak Yenidüzen gazetesinin yayımladığı son haber ise, Berlin zirvesinin Kıbrıs Rum basınındaki yansımalarına değinmektedir. “Bahara kadar dondurucuda” başlığıyla aktarılan haberde, haberin detayına ilişkin bilgi yer almazken, görüntü olarak ise Kıbrıs Rum gazetelerini temsilen bir gazete sayfası kullanıldığı görülmektedir. “Bahara kadar dondurucuda” ifadesinin ise Berlin zirvesi sonrasında kapısının aralandığı beşli konferansın hemen gerçekleşmeyeceği, Kıbrıs Türk tarafıyla Kıbrıs Rum tarafı arasında yaşanan son gelişmelerin bir süre daha aynı şekilde devam edeceği ve yeni bir gelişme yaşanmayacağı aktarılmak istenmektedir.

4.2.3 Politis Gazetesinden Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Kıbrıs Rum basını kapsamında ele alınan Politis gazetesinin ise Berlin zirvesiyle ilgili olarak 22, 24, 25, 26 ve 27 Kasım 2019 tarihlerinde haber yayımladığı tespit edilmiştir.

Gazetenin ayrıca 22, 24, 25 ve 27 Kasım tarihli haberlerinde fotoğraf da kullandığıu gözlemlenmiştir.

4.2.3.1 22 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi

Politis gazetesinin 22 Kasım tarihinde yayımladığı haberinin “Berlin... Üçü için bir masa” başlığıyla aktarıldığı görülmektedir. Habere göre, Akıncı, Anastasiadis ve Guterres’in Berlin zirvesi bağlamında gayri resmi bir ortamda görüşeceklerdir. Bu görüşmenin sadece üç kişi ile “gayri resmi” olarak gerçekleştirilmesi ise tarafların özlü ve samimi görüş alışverişinde bulunabilmelerine bağlanmaktadır.

Berlin zirvesi hakkında kısa bir bilgi aktaran bu haberde aynı zamanda fotoğraf da kullanılmaktadır. Kullanılan fotoğrafta Akıncı, Anastasiadis ve Guterres yer alırken, sırasıyla Guterres en önde, Anastasiadis ortada ve Akıncı ise en arkada konumlanmaktadır. Liderlerin fotoğraftaki konumlarına göre, Akıncı ve Anastasiadis’in Kıbrıs sorununun çözümü kapsamında gerçekleşecek Berlin zirvesi dolayısıyla BM Genel Sekreteri Guterres’e odaklandıkları görülmektedir. Buna karşın Guterres ise kararsız ve gidişatın ne olacağı konusunda belirsiz bir durum içerisinde konumlandırılmaktadır.

4.2.3.2 24 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi

Politis gazetesi 24 Kasım’a ilişkin aktardığı haberin ana başlığında “Berlin’de Tek Zar” ifadesini kullanmaktadır. “Tek zar” ifadesinin liderler için Berlin zirvesinin Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında karşılıklarına çıkabilecek “tek şans” ya da “tek fırsat” anlamını taşıyabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, Politis gazetesinin Berlin zirvesini önemli bir fırsat olarak nitelendirdiği izlenimi edinilmiştir. Haberde bir diğer dikkat çekici ifade ise “ağır valiz” ifadesidir. Liderlerin görüşmeye ağır valizlerle

gittiğine değinen Politis gazetesi, liderlerin Berlin zirvesine Kıbrıs sorununa dair sayıca fazla ve/veya oldukça önemli konularla gittiğine işaret ediyor olabilir.

Haber içeriğinde dikkat çeken ifadelerin yanı sıra, haberin üst üste konumlandırılmış iki farklı fotoğraf ile desteklendiği de gözlemlenmektedir. Bu fotoğraflardan geniş olanı, üçlü görüşmenin gerçekleşeceği tarihi Adlon Kempinski Otel'in Brandenburg Kapısı üzerinden yansıtılan bir görüntüsüne yer vermektedir. Brandenburg Kapısı, barışın ve birleşmiş özgür Berlin'in bir simgesi olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda, haberde Adlon Otel'in barışın ve özellikle de birleşmiş özgür Berlin'in bir simgesi olan Brandenburg Kapısı üzerinden çekilmiş bir fotoğrafına yer verilmesinin bilinçli bir ayarlama olduğu düşünülmektedir. Bir diğer fotoğraf ise Adlon Otel'in görüldüğü fotoğrafın üzerinde yer almakta ve Guterres, Akıncı ve Anastasiadis'in beraber olduğu bir görüntüyü yansıtmaktadır. Sonuç olarak her iki fotoğrafın bir araya gelmesiyle barışın simgesi olan Brandenburg Kapısı'nın karşısında yer alan Adlon Otel'de bir araya gelecek olan liderlerin de barış ve çözüm yolunda bir adım atacaklarına vurgu yapılmak istendiği düşünülmektedir. Haberde barışı simgeleyen detayları öne çıkaran Politis gazetesinin Berlin zirvesine ılımlı bir tutum ile yaklaştığı izlenimi edinilmiştir.

4.2.3.3 25 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi

Politis gazetesinin Berlin zirvesinin gerçekleştiği güne işaret eden 25 Kasım tarihli haberinde Berlin zirvesine dair beklentilerin "sınırlı" olduğu, ancak yine de bu görüşmenin önem taşıdığına değinilmektedir. Bu ifadeye göre gazete, Kıbrıs sorununun çözümü bağlamında liderlerden büyük adımlar beklenmemesi gerektiği mesajını yansıtmaktadır.

Haberin iç detayına göre, liderler Kıbrıs sorununda çözüme ulaşmak için siyasi iradelerini teyit etmeye, Guterres ise bataklığa saplanan çözüm sürecini kurtarmak amacıyla inisiyatif üstlenmeye çağrılmaktadır.

Haberin iç detayında yer “altın fırsat” ifadesinin, Berlin zirvesinin Kıbrıs sorununa çözüm bulunması konusunda önemli bir adım olarak görüldüğü mesajını ortaya koymaktadır.

Haber kapsamında ayrıca, her iki liderin söylemlerine eşit yer verildiği ve bu bağlamda liderlerin ikisinin de Berlin zirvesi konusuna ılımlı ve temkinli bir şekilde yaklaşıklarının ifade edildiği görülmektedir.

Haberde kullanılan fotoğrafta, Anastasiadis, Akıncı ve Guterres’in el sıkışarak bir poz verdiği görülmektedir. Gazetenin bu pozunu haberde yansıtarak, liderlerin arasında olumlu bir görüşme geçebileceğine işaret etmek istediği anlaşılmaktadır. Ancak fotoğrafın detayına bakıldığında, Anastasiadis’in beden dili dolayısıyla güvensiz ve kendi içine dönük bir duruş sergilediği de anlaşılmaktadır.

4.2.3.4 26 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi

Politis gazetesinin 26 Kasım’a ilişkin yayımladığı haberde ise Berlin zirvesi sonrasındaki sürece işaret edilmektedir. Haberin “Beşliye (konferans) kadar suni solunumla” başlığıyla aktarıldığı görülmektedir.

Berlin zirvesinin ardından gerçekleşmesi beklenen beşli konferans ile ilgili zirveden somut bir tarih çıkması dolayısıyla, haberin başlığında “suni solunum” kullanıldığı görülmektedir. Bu ifadeyle de belirtilmek istenen mesaj, beşli konferansın gerçekleştirileceği zamana dek çözüm sürecinde yeni bir gelişmenin olmayacağıdır.

Bu bağlamda sürecin durağan bir şekilde ilerleyeceği yansıtılmak istenmektedir. Suni solunum ise, bu durağanlığı simgelemektedir.

Haberin eksik bir yönü olarak fotoğrafın kullanılmadığı görülmektedir. Haberde fotoğrafa yer verilmemesi ise, Berlin zirvesinden beşli konferans ile ilgili net bir sonuç çıkmaması nedeniyle zirvenin gündemdeki yerini yavaş yavaş kaybetmeye başlamasıyla ilişkilendirilebilir.

4.2.3.5 27 Kasım 2019 Tarihli Politis Gazetesi

27 Kasım tarihinde yayımlanan Politis haberinde ise Berlin zirvesinin ardından “normalliğe” geçiş sürecinin başladığına işaret edilmektedir. Bu haber ile aktarılmak istenen esas mesaj, Kıbrıs sorunu kapsamındaki çözüm sürecinin artık “puslandığıdır”. Haberin iç detayına göre, Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum liderler, beşli konferans için somut bir tarihin belirlenmemesinden hareketle kendi bireysel politik meselelerine dönmüşlerdir. Dolayısıyla, Kıbrıs’ta çözüm süreci durağan bir döneme girmektedir.

Bu ifadelerin yansıttığı anlamı desteklemek açısından ise haberde kullanılan fotoğrafta Akıncı ve Anastasiadis’in ayrı ayrı yer aldığı görülmektedir. Akıncı ve Anastasiadis’in ayrı fotoğraflarda gösterilmesi ise barış ve çözüme ilişkin sürecin bir duraksama dönemine girdiği ve liderlerin kendi iç meselelerine yoğunlaştığının bir yansımasını oluşturmaktadır.

Bölüm 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, bulguların analizi ve değerlendirmesi sonrasında ulaşılan genel bir sonuç aktarılacaktır. Ayrıca, bu çalışmaya benzer araştırma konularına ilişkin olarak ileride yapılması önerilen çalışmalara yer verilecektir.

5.1 Sonuç

Esasen bu çalışma, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum medyasında kullanılan söylemsel pratikler ve kurgulanan temsiliyet biçimleri üzerine odaklanmaktadır. Bu çalışmayla, medyanın kendi gerçekliğini nasıl inşa ettiği ve bu gerçekliğin inşa sürecinde hangi söylemlerin kullanıldığı ortaya konmak istenmektedir. Bu bağlamda, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının ortak tarihsel ve kültürel pratikleri bulunmasına rağmen, her iki toplum medyasının gerçekliği farklı söylemler ve temsiller üzerinden nasıl inşa ettiği üzerinde durulacaktır.

Bu doğrultuda, yüzyıllardır aynı topraklar üzerinde yaşam süren, aynı kültürel ve toplumsal pratikleri paylaşan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının, Kıbrıs sorununun çözümünü kapsamında gerçekleşen Berlin zirvesini ve dolayısıyla da Kıbrıs Sorununu kendi ulusal gazetelerinde nasıl tanımladığı ve hangi söylemler ile inşa ettiği üzerine bir analiz yapılmıştır. Ayrıca, gazetelerin gerçekliğin inşa sürecinde yer verdiği fotoğraflarda nasıl bir ideoloji barındırıldığına da bakılmıştır. Bu amaçla, Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin ön sayfalarından elde edilen veriler, Teun

Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi kapsamında geliştirdiği makro ve mikro düzeydeki inceleme yöntemine göre analiz edilmiştir.

Çalışma kapsamında ortaya konan problemlerin cevaplanabilmesi için Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin ön sayfalarında yayımlanan Berlin zirvesine ilişkin haberler taranmıştır. Üç gazetenin de yaklaşık olarak aynı tarihlerde zirveye ilişkin haber yayımladığı görülmüştür. Araştırma kapsamında belirlenen tarih aralığına göre, üç gazetenin de bu tarih aralığının sadece beş gününde zirveye ilişkin haber yayımladığı da belirlenmiştir. Bu anlamda, her üç gazetenin de zirveye ilişkin gelişmeleri benzer tarihlerde yansıttığı tespit edilmiştir.

Çalışmanın üzerine yoğunlaştığı;

1. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum ulusal gazetelerinin Berlin zirvesine dair kendi gerçekliklerini hangi söylemler ile kurguladığı sorusuna şu şekilde cevap verilmektedir:

Kıbrıs gazetesinin Berlin zirvesinin başarılı bir sonuç getirmeyeceğine dair “olumsuz” tutum ve görüşleri daha çok ön plana koyduğu gözlemlenmiştir. Gazetenin genel olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üzerinden Kıbrıs Türk toplumunun birlik ve bütünlüğüne vurgu yaptığı ve Kıbrıs Rum tarafının söylemlerine yer vermediği görülmektedir. Bu anlamda, Kıbrıs gazetesinin Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs sorununun çözümüne ve barışın sağlanmasında destek veren pozisyonda yer almadığı, bundan hareketle Türkiye ile birlikte hareket edilmesini savunan parti ve parti temsilcilerinin söylemlerine ön plana yerleştirdiği ve bunun sonucu olarak da sağ ideolojiyi benimsediğini gösteren “yanlı bir tutum” izlediği anlaşılmaktadır.

Yenidüzen gazetesinin ise Berlin zirvesi bağlamında Kıbrıs'ta federal çözüme destek verdiği ve adada barışın sağlanmasının savunucusu olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak Yenidüzen gazetesinin Berlin zirvesi öncesinde gerçekleştirilen iki toplumlu etkinliklere yer verdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra, bir parti gazetesi olarak Yenidüzen'in hissedarı olan Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP)'nin Kıbrıs'ta barış ve çözüm politikasını da oldukça yoğun biçimde yansıttığı da gözlemlenen bir başka detaydır. Yenidüzen gazetesinde Berlin zirvesiyle bağlantılı olarak Kıbrıs sorunu konusunda sağ görüşü ortaya koyacak parti ve parti temsilcilerinin açıklamaları ile Kıbrıs Rum tarafının söylemlerine de yer verilmediği saptanmıştır.

Son olarak Politis gazetesinin de Yenidüzen gazetesine benzer biçimde Kıbrıs sorununun çözümünü ve adada barışın sağlanmasını destekler biçimde haberler yayımladığı ve bu bağlamda Berlin zirvesini çözüm ve barışa ulaşmada önemli bir fırsat olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Gazetenin Kıbrıs ve Yenidüzen'e kıyasla siyasi parti ve parti temsilcilerinin Berlin zirvesiyle ilgili açıklamalarına yer vermediği ve bununla birlikte Kıbrıslı liderler Akıncı ve Anastasiadis'e ortaya koydukları söylemler bakımından eşit yer verdiği görülmektedir.

2. Gazetelerin kendi gerçeklikleri inşa ederken kullandıkları görsellerde ne gibi ideolojiler barınmaktadır sorusuna şu şekilde cevap verilmektedir:

Kıbrıs gazetesinde yayımlanan haberlerde toplamda üç fotoğraf kullanıldığı tespit edilmiştir. Gazetenin, Kıbrıs'ta federal çözümü destekleyen ve iki toplumun tek çatı altında yaşamasını savunan bireylerin "barış taraftarları"

şeklinde ayrıştırıldığı, buna bağlı olarak da barış olgusu üzerinden Kıbrıslı Rumlar ile birleşmeyi kabul edenler ve etmeyenler şeklinde bir algı oluşturulmak istendiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, Kıbrıs gazetesinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) bayrağını kullanarak, yine Kıbrıs Türk toplumunun birlik ve beraberliğini meşrulaştırmak istediği gözlemlenmektedir. Kıbrıs Rum tarafının bir temsilcisi olarak ise Anastasiadis'in sadece bir kez fotoğraflarda yer aldığı görülmektedir. Buna göre, Kıbrıs gazetesinin haber içerisindeki söylemlerinin yanı sıra yer verdiği fotoğraflarda da Kıbrıs'ta barış ve federal çözümün karşısında yer aldığı anlaşılmaktadır. Gazetenin bu bağlamda sağ görüşe dayanan bir ideoloji ile hareket ettiğini söylemek mümkündür.

Yenidüzen gazetesinin ise haberlerinin tümünde fotoğrafa yer verdiği görülmektedir. Fotoğraflarda genel olarak Kıbrıs'ın birleşmesini, federal çözüme ve barışa ulaşmasını simgeleyen unsurlara rastlanmaktadır. Barış işareti, meşale, zeytin dalı gibi sembollerin yanı sıra, Berlin zirvesi öncesinde Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerin gerçekleştirdiği iki toplumlu barış etkinliğine dair görüntülerin de haberlerde yansıtıldığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda gazetenin Kıbrıs'ta federal temelde bir çözümün ve barışın destekçisi olduğu ve bu fotoğraflarda da bu ideolojiyi yansıtmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Fotoğraflarda gerek Akıncı'nın gerekse de Anastasiadis'in Berlin zirvesi kapsamında haberlerde yer buldukları gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra, gazetenin özellikle haber içerisinde söylemlerine sıkça yer verdiği CTP ve CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'ı fotoğraflarda da sıkça yansıttığı ortaya çıkmaktadır. Gazetenin bu anlamda, hissedarı olduğu siyasi partiyi ve

bu partinin ideolojisini yeniden üretmek ve meşrulaştırmak konusunda bir çaba içerisinde olduğu izlenimi edinilmiştir. Bu sebeple, barış ve federal çözüm mesajlarının kapsamı kadar bu mesajları “kimin” söylediği de gazetenin öne çıkarmak istediği bir unsur olarak göze çarpmaktadır.

Politis gazetesinin yayımladığı haberler içerisinde sadece tek bir haberde fotoğraf olmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda Politis’in de genel olarak haberlerini fotoğraf kullanarak desteklediği anlaşılmaktadır. Haberlerde yer verilen tüm fotoğraflarda Berlin zirvesi kapsamında bir araya gelen Akıncı ve Anastasiadis’i yansıttığı ve her iki liderin de fotoğraflar içerisinde eşit şekilde yer aldığı görülmektedir. Politis gazetesinin haber içeriklerinde de söylemlerine eşit şekilde yer verdiği liderleri, görüntü bazında da eşit şekilde yansıttığını söylemek mümkündür. Politis gazetesinin yer verdiği fotoğraflarda barışın ve birleşmiş özgür Berlin’in bir sembolü olarak kabul edilen Brandenburg Kapısı’nın yansıtıldığı da görülmektedir. Brandenburg Kapısı ile Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum toplumlarının birleşmesini ve adada barışın sağlanmasını yansıtan bir mesaj aktarılmak istendiği düşünülmektedir. Bu bağlamda, Politis gazetesinin de tıpkı Yenidüzen gazetesi gibi barış ve çözüm mesajlarını yansıtan fotoğraflara yer verdiği ve bu yönde bir ideolojiyi savunduğu düşünülmektedir.

3. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum gazetelerinin sahiplik yapılarından hareketle, benimsedikleri görüş, kullandıkları söylem ve temsil biçimleri uyumlu mudur sorusuna şu şekilde cevap verilmektedir:

Çalışma kapsamında analiz edilen Kıbrıs Türk gazetelerinden Kıbrıs gazetesinin Asil Nadir tarafından kurulmuş olduğu ve bu sebeple özel bir kuruluş olarak kabul edildiğini söylemek yerinde olacaktır. Gazetenin özel bir kuruluş olması sebebiyle Asil Nadir'in ticari ve siyasi çıkarları doğrultusunda hareket edeceği ve haberlerini de bu amaç doğrultusunda kurgulayabileceği anlaşılmaktadır. Gazetenin yayımladığı haberlerde kullandığı söylemler ve yer verdiği fotoğraflar dolayısıyla, Berlin zirvesi sürecinde sağ görüşü kapsayan bir ideolojiyi benimsediği ve bu sebeple de Kıbrıs siyasetinde sağ görüşü temsil eden partilerin söylemlerini ön plana çıkarmak istediği anlaşılmaktadır.

Sahiplik yapısı bakımından, CTP'nin hissedar konumunda bulunduğu Yenidüzen gazetesi ise yayın faaliyetlerini bir parti gazetesi olarak yürütmektedir. Gazetenin hem haberlerde yer verdiği söylemler hem de kullandığı fotoğraflar bakımından CTP'ye sıkça yer verdiği görülmektedir. Bu sebeple, gazetenin Kıbrıs'ta barış ve çözümü destekleyen bir ideoloji ile haber yayımlarken, aynı zamanda da bu görüşü benimseyen CTP'nin de propagandasını yaptığı ve partinin barışı ve çözümü destekleyen görüşlerini meşrulaştırmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Bu durumun genel olarak haberlerde aktarılmak istenen söylemden çok, bu söylemin "kim" tarafından söylendiğinin daha fazla göz önüne çıkmasına neden olduğu söylenebilir. Yenidüzen gazetesinin de bu nedenle, aktardığı haberlerin içeriği bakımından CTP'nin ideolojisinin bir taşıyıcısı ya da aktarıcısı rolüne girdiği izlenimi edinilmektedir.

Kıbrıs Rum gazetesi olarak Politis gazetesinin ise Arktinos Ltd tarafından kurulması sebebiyle özel bir kuruluş olarak kabul edildiğini söylemek mümkündür. Gazetenin Kıbrıs'ta barış ve çözümü savunan bir gazeteci olarak

Şener Levent'in yazılarına da yer veren bir habercilik anlayışına sahip olmasından hareketle, Kıbrıs sorunu yaklaşımının da barış ve çözümden yana şekillendiği gözlemlenmektedir. Gazetenin Berlin zirvesini ele alış biçimi, haberlerde yer verdiği söylemler ve kullandığı fotoğraflar da göz önüne alındığında, barış ve çözümü destekleyen bir ideolojiyi benimsediği ve haberleri de bu anlayış ile sunmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

4. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum basınında kullanılan söylemler arasında benzerlik ve/veya farklılıklar var mıdır sorusuna ise şu şekilde cevap verilmektedir:

Yenidüzen ve Politis gazetesinin haberde yer verilen söylemler ve kullanılan fotoğraflar bakımından Berlin zirvesi ve dolayısıyla da Kıbrıs sorununa ilişkin barış ve çözümü destekler nitelikte bir ideoloji benimsediği ve gerçekliğini de bu ideoloji üzerinden kurgulamaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Kıbrıs gazetesinin ise Berlin zirvesi'ne ve dolayısıyla da Kıbrıs sorununa ilişkin barış ve çözümün karşısında yer alan bir ideoloji benimsemekte olduğu ve Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıs Rumların federal temelde birleşmesinden ve adada barışın sağlanmasından ziyade, Türkiye ile yakın ilişkiler içerisinde hareket edilmesini ve KKTC'nin birlik ve bütünlüğünün devamının sağlanmasını desteklediği düşünülmektedir.

5.2 Öneriler

Medyadaki söylem ve temsil pratikleri üzerine odaklanan bu çalışma, aynı topraklar üzerinde yaşayan, aynı toplumsal ve kültürel pratikleri paylaşan toplumların medya üzerinden kendi gerçekliklerini hangi söylemleri kullanarak inşa ettiklerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının Berlin zirvesi bağlamında kendi gerçekliklerini kendi ulusal gazetelerinde hangi söylemler ile kurduğuna ve Berlin zirvesiyle ilişkili olarak Kıbrıs sorununu nasıl tanımladıklarına bakılmıştır.

Çalışma kapsamında Kıbrıs, Yenidüzen ve Politis gazetelerinin ön sayfaları taranmış ve Berlin zirvesine ilişkin yayımlanan haberler tespit edilerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ise, Yenidüzen ve Politis gazetesinin haberlerinde yer verdiği söylemler ve kullandığı fotoğraflar bakımından Berlin zirvesini ve dolayısıyla da Kıbrıs sorunu bağlamında barış ve çözümü desteklediği, Kıbrıs gazetesinin ise barış ve çözümün karşısında yer aldığı ortaya çıkarılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın geleneksel geleneksel kitle iletişim aracı olarak gazetelerin analiz edilmesi sonucunda ortaya konduğunu söylemek yerinde olacaktır. Bu bağlamda, benzer bir probleme cevap bulunması amacıyla yapılacak bu tarz bir araştırma için sayı olarak daha fazla gazetenin daha uzun bir zaman dilimi içerisinde incelenmesi önerilmektedir.

Medya metinlerinin incelenmesinin yanı sıra etki çalışması üzerine odaklanılabileceği ve bu bağlamda haberlerin bireyler üzerindeki etkisini ölçebilmek adına anket çalışması yapılabileceği de önerilmektedir. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarından bireylere sunulacak anketler ile bireylerin medya metinlerinden ne anladığı ya da bu metinlerden ne derece etkilendiğine dair bulgular elde edilebilir.

KAYNAKLAR

- Ar, M. (2020) Jeopolitik Söylemde Paradigmatik Değişim ve Eleştirel Söylem Analizi, *International Journal of Geography and Geography Education* (42) 278-290
- Arık, E. (2014) Demokrasi Paketi Bağlamında Medya ve İdeoloji İlişkisinin Haber Metinlerine Yansıması, *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4 (8) 27-35
- Arklan, Ü. Taşdemir, E. (2008) Bilgi Toplumu ve İletişim: Bilginin Yayılması Sürecinde Kitle İletişim Araçları ve İnternet, *Selçuk İletişim*, 5 (3) 67-80
- Artar, F. (2019) Medyada Sınıfsal Temsil Mücadelesi: Suriyeli Mülteciler “Yardıma Muhtaç” Mı “Ucuz Emek” Mi?, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 22 (2) 26-61
- Atik, A., Bilginer Erdoğan, Ş. (2014) Toplumsal Bellek ve Medya, *Atatürk İletişim Dergisi*, (6) 1-16
- Ayhan, B. (2003) Küreselleşme Sürecinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü, *Selçuk İletişim*, 3 (1) 82-90
- Bayraktar Durgun, G. Yaman, H. (2017) İdeoloji, Dil ve Sembol Bağlamında Medya ve Siyaset, *Akademik Hassasiyetler*, 4 (7) 39 – 51
- Beşe, A. Baykara, T. (2019) İdeolojinin Söylemsel İnşası; August Wilson, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23 (4) 1785 – 1797

- Çaba, D. (2017) Gezi Parkı Olayları Örneği'nde Medyatik Şiddetin Söylemsel Pratikleri*, *Marmara İletişim Dergisi*, (27) 21-40
- Çakmak, F. (2019) Medyada Dezenformasyon Sorunsalı ve Manipülasyonun Gücü: İdeoloji ve Söylem Açısından Seçim Haberlerinin Siyasal İletişimdeki Rolü, *Selçuk İletişim*, 12 (2) 1127-1154
- Çakmak, F. Bilişli, Y. (2019) İdeoloji, Söylem ve İletişim Çalışmalarında Ruth Wodak, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19 (2) 99-124
- Çambay, S. (2015) Bir Toplumsallaşma Aracı Olarak Yeni Medya: Kuramsal Bir Değerlendirme, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2) 237-247
- Çatal, Ö. (2006) KKTC Radyo ve Televizyon Kanallarının Yayın Politikaları, Sahiplik Yapısı ve Haber Üretim Süreçleri, *Küresel İletişim Dergisi*, (1)
- Çelik, H. Ekşi, H. (2008) Söylem Analizi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27 (27) 99-117
- Çetin, Berkay, Haber Söyleminde Mülkiyet, Siyaset İlişkisi 1 Kasım 2015 ve 24 Haziran 2018 Seçimleri Hürriyet Gazetesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2019

- Çiçek, A. C. Uysal, G. (2019) Siyaset İdeoloji ve Manipülasyon Ekseninde Medya: 16 Nisan 2017 Referandumunun Medyaya Yansıması Üzerine Eleştirel Bir Söylem Analizi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 74 (4) 1183-1201
- Dağtaş, B. (1999) İngiliz Kültürel Çalışmaları'nda İdeoloji, *Kurgu*, 16 (1) 321-343
- Değer, K. (2020) Medya, Siyaset, Sermaye Ekseni Üzerine Bir İnceleme: Siyasi Partilerin Genel Seçimlerdeki (2002-2017) Miting Haberlerinin Gazetelerde Yer Alma Oranları, *Kurgu*, 28 (1) 95-121
- Doyuran, L. (2018) Medyatik Bir Çalışma Alanı Olarak Eleştirel Söylem Çözümlemesi (Televizyon Dizileri Örneğinde), *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4) 301-323
- Duran, K. Yeniceler, İ (2019) Gelenekselden Yeni Medyaya Geçiş Sürecinde İçerik Üretimi Sürecinin Dönüşümü: Cüneyt Özdemir Youtube Kanalı, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 3 (3) 200-212
- Durmuşahmet, Anıl, Ekonomi Politil Yaklaşım Çerçevesinde Yeni Medyanın Büyük Veri Üzerinden İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019
- Dursun, Ç. (2004) Televizyon Haberlerinde Siyasal İslamcı Partinin Temsili: 1999 Seçimlerinde Fazilet Partisi, *Selçuk İletişim*, 3 (3) 5-20

- Ercan, E. (2019) Kıbrıs Türk Toplumunda Milliyetçiliğin Tarihsel Dinamikleri ve Basın, *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Etkileşim*, (4) 168-185
- Ercan, E. (2019) KKTC Basımında Dava ve Barış Politikalarının Günümüzdeki Durumu, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (30) 193-214
- Filiz, H. (2020) Kitle İletişim Araçlarının Hedonizm Ekseninde Günlük Yaşam İçerisindeki Kullanım Alanları, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (5) 1465-1476
- Güner, A. (2020) Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (Kıbrıs Cumhuriyeti'nin) Avrupa Birliği Üyeliğinin Kıbrıs Sorununa Etkisi, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, (37) 95-118
- Güneş, A. (2018) Yazılı Basında Haber Söylemi: 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçim Haberlerinin Çözümlemesi, *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6 (12) 13-42
- Güngör, B. (2020) Söylem Yaklaşımı Üzerine Bir Kavram Çalışması ve Eleştirel Söylem Analizi, *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2 (2) 1-11
- Gürel, E. Çetin, B. (2020) Basın Kuruluşlarında Sahiplik Yapısı ve Misyon-Vizyon İlişkisi: Türkiye'de Yayımlanan Ulusal Gazeteler Üzerine Bir Analiz, *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2) 115-134

- Hançer, E. (2006) Kıbrıs Türk Basınında Sahiplik Yapısı ve Haber Üzerindeki Etkileri, *Küresel İletişim Dergisi*, (1)
- Işık, M. (2013) Medya ve Demokrasi Paradoksu: Medya Yoluyla Demokrasinin Tehdit Edilmesi, *Selçuk İletişim*, 3 (4) 114-121
- İnanç Demir, M. (2018) Siyasal İletişim: Kavramsal Bir Derleme, Uluslararası Sanat, *Kültür ve İletişim Dergisi*, 1 (1) 79-104
- İplikçi, H. (2015) İletişimde Temel Modeller ve Kitle İletişim Modelleri, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 7 (2) 15-25
- İşliyen, M. (2019) Yerel Basında İdeolojik Söylem: 1919-1920 Konya Basını Örneği, *Aksaray İletişim Dergisi*, 1 (2) 181 – 207
- Karaca, M (2016) Sosyolojik Perspektiften İletişim, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (57) 0-0
- Karaçay Arın, E. (2020) İdeoloji Ve İdeolojik Eleştiri Paradoksunda Sinema, *Egemia Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya Ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi*, (6) 70-90
- Karaduman, M. Akbulutgiller, B. (2018) İnternet Gazeteciliği ve Haber Söylemi: Reina Saldırısı Haberlerinin Çözümlemesi, *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (3) 12-26

- Karaduman, S. (2007) Medyatik Gerçeklikte Kimlik Temsilleri: Televizyon Haberlerinin Aktörleri Üzerine Düşünceler, *Selçuk İletişim*, 4 (4) 45-56
- Karaduman, S. (2017) Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4 (2) 31-46
- Karakoç E. Mert, A. (2016) Sinemada Siyasal İktidar, İdeoloji ve Medya Üçgeni: Wag the Dog Filminin İncelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (34) 279-297
- Kazancı, M. (2002) Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57 (01)
- Kazaz, M. Çoban, M. (2013) Televizyon Haberleri ve Egemen Söylemin Yeniden Üretimi Sürecinde İdeoloji İnşa Stratejilerinin Kullanımı, *Selçuk İletişim* 6 (2) 191-206
- Kılıç, D. (2005) Haber Yapma Sürecinin Belirleyici Unsurları ve Basın Ahlakı, *Selçuk İletişim* 3 (4) 142-151
- Kazaz, M. Acar, N. (2020) Eleştirel Ekonomi Politik Bakış Açısıyla Editoryal Bağımsızlık, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37) 66-82

- Kocabay Şener, N. (2020) İletişimin Ekonomi Politikğine Dallas W. Smythe'in Perspektifinden Bakmak, *İnsan ve İnsan*, 7 (26) 25-39
- Kocabay Şener, N. (2017) Haberlerde Gerçeğin Yeniden Üretilmesi: Batı Medyasında Doğu İmgesi, *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 2 (1) 1-7
- Kuyucu, M. (2013) Türkiye'de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri ve Bu Etkilerin Önlenmesine Yönelik Öneriler, *Selçuk İletişim*, 8 (1) 144-163
- Macit, M. (2016) İdeoloji Üzerine Felsefi Bir Değerlendirme, Kaygı. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (26) 29-36
- Mert, Ö. (2003) Osmanlı Belgelerine Göre Bir Kıbrıs Gazetesi: Zaman, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, (4)
- Oçak, Z. (2018) İdeoloji Kavramına Marksist ve Post – Marksist Yaklaşımlar: Karl Marks, Antonio Gramsci ve Louis Althusser, *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*, 1 (2) 56-74
- Öksüz, O. (2007) Kamuoyu Oluşum Sürecinde Basın-Siyaset Etkileşiminin Etik Açından Değerlendirilmesi: “Kıbrıs Müzakerelerinin Hürriyet Gazetesinde Sunumu”, *Selçuk İletişim* 5 (1) 68-81
- Özçetin, B. (2010) İdeoloji, İletişim, Kültür: Bir Stuart Hall Değerlendirmesi, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (13) 139-159

- Özkoyuncu, H. Asit, G. (2020) Kıbrıs Sorunu Çözüm Sürecinde Crans Montana Görüşmelerinin Kıbrıs Basınında Haberleştirilmesi, *MEDIAJ*, 3 (2) 26-52
- Özsoy, S. (2015) Anlamın Resim Kuramından Dil Oyunlarına: Ludwig Wittgenstein, *Mavi Atlas*, (4) 145-154
- Passerat, D. Beştaş, G. (2014) Gazete Söyleminde Gerekçelendirme, *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (3) 187-202
- Polat, H. (2018) Geleneksel Medyada Temsil Sorunu: Alternatif Bir Mecra Olarak Yeni Medya, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 38 (38) 45-60
- Polat, H. (2019) Medyada Kadın ve Temsil Biçimi: TV Dizileri Üzerinden Bir Tartışma, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 9 (2) 77-96
- Salman Günalp, Ö. (2011) Kıbrıs Sorunu Paradoksunda Görsel Kültür Ortaklığı ve İki Toplum, *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (2) 50-69
- Satır, M. E. (2020) Yeni Zelanda'da Medyana Gelen Terör Eyleminin Uluslararası Medyada Sunuluş Biçimleri Üzerine Eleştirel Söylem Analizi, *Atatürk İletişim Dergisi*, (19) 5-22
- Sayın, Ö. (1999) İdeoloji, *Sosyoloji Dergisi*, (7) 0-0

- Sögüt, F. (2019) Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Toplumsal Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu, *Akdeniz İletişim Dergisi*, (31) 212-231
- Sucu, İ. (2012) Althusser'in Gözünden İdeoloji ve İdeolojinin Bir Taşıyıcısı Olarak Yeni Medya, *Selçuk İletişim*, 7 (3) 30-41
- Şah, U. (2020) Eleştirel Söylem Analizi: Temel Yaklaşımlar, *Kültür Araştırmaları Dergisi* (7) 210-231
- Şen, F. (2017) Bir "Öteki" Olarak Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Anaakım ve Alternatif Medyada Temsili, *Atatürk İletişim Dergisi*, (12) 27-42
- Şimşek, S. (2009) Medya - Siyaset - İktidar Üçgeninde Medya Gerçeği, *Selçuk İletişim*, 6 (1) 124-143
- Şimşek, B. Geçer, E. (2020) Hegemonik İdeoloji, Birey ve Psiko-Politik Etkileşimler: Persepolis Örneği, *Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1) 241-264
- Taş, R. (2020) Türkiye-Avrupa Birliği Müzakerelerinde Kıbrıs Sorununun Etkisi ve Bugünkü Durumu, *Anadolu Strateji Dergisi*, 2 (2) 43-54
- Taylan, A. Ünal, R. (2017) Ana Akım Medyada Sansasyonel Habercilik: Sağlık İletişimi Örneği, *Atatürk İletişim Dergisi*, (14) 27-44
- Tekin, F. (2020) Türkiye'deki Siyasal Partilerin Kıbrıs Sorununa Yaklaşımları: 2002-2020, *Anadolu Strateji Dergisi*, 2 (2) 71-88

- Temizel, H. (2008) Kamuoyu Kuramları ve Kamuoyu Oluşumunda Kitle İletişim Araçları, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 8 (15) 126-146
- Tuğcu, M. (2016) Althusser'in İdeoloji Kavramı Bağlamında "Operasyon Argo" Filminin Analizi, *The Journal of International Scientific Researches*, 1 (3) 55-71
- Tunç Subaşı, S. (2018) Marx'ta İdeoloji Eleştirisi ve Kavramın Farklılaşan Görünümleri, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20 (1) 147 – 164
- Uçan, H. (2007) Dilbilimsel Kuramlar ve İdeoloji, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 7 (2) 199-208
- Utma, S. (2019) Bilgi Çağında İletişim Olgusu ve "İletişimsizlik" Becerisi, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6 (2) 263-274
- Uysal, E. (2020) Medyanın Gösterdikleri: Haber Metinleri Üzerinden Medyanın Dördüncü Kuvvet Rolüne Bakış, *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1) 18-28
- Ünlüer, A. (2016) Ana Akım Medyada Haberler: Televizyon ve Gazetelerin Haber Seçimleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz, *Selçuk İletişim*, 9 (2) 138-158
- Yağlı, S. (2007) Haber ve İdeoloji İlişkisi: Haber Metinlerinde Gerçekliğin Sunumu, *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (2) 337-353

- Yanardağ, U. (2020) Sosyal Çalışmacıların Yazılı Basında Temsili Üzerine Bir Nitel Araştırma, *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4 (2) 1-8
- Yardım, G. Doğruel, H. (2019) Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Haber Metinlerinin İncelenmesi: Pippa Bacca Cinayeti Örneği, *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (1) 137-148
- Yaylagül, L. (2018) Dallas W. Smythe'nin İletişimin Ekonomi Politigine Yönelik Katkısı, *İNİF E-DERGİ*, 3 (2) 63-74
- Yaylagül, L. (2019) Eleştirel Ekonomi Politik Perspektifinden Devlet ve Medya İlişkisi, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5 (2) 134-152
- Yurdakul, H. (2018) Kitle İletişimde Haber ve Etki: Liberal ve Eleştirel Yaklaşımlar, *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, (1) 62-77
- Yücel, M (2019) Kitle İletişim Araçlarının ve Teknolojik Gelişmelerin Küreselleşme Üzerindeki Rolü, *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 1 (3) 34-50
- Zengin, E. (2018) Louis Althusser'in Düşüncesinde İdeoloji, Özne ve Bilinç İlişkisi, *Anasay*, (5) 51-70

EKLER

Ek 1: Haber Görselleri

Haber 1: 22 Kasım 2019, Kıbrıs gazetesi

Haber 2: 23 Kasım 2019, Kıbrıs gazetesi

Haber 3: 24 Kasım 2019, Kıbrıs gazetesi

Haber 4: 25 Kasım 2019, Kıbrıs gazetesi

Haber 5: 26 Kasım 2019, Kıbrıs gazetesi

Haber 6: 22 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

İki toplumlu etkinlik bugün: Barış ve çözüm

S 7

Haber 7: 23 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Berlin'deki 3'lü zirve öncesinde Erhürman'dan BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e mektup:

► Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin'deki 3'lü zirve öncesinde BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e iletilmek üzere Birleşmiş Milletler (BM) Kıbrıs Özel Temsilcisi Elizabeth Spehar'a mektup verdi.

► Erhürman mektubunda Doğu Akdeniz'deki gerginlik ve çıkmaza dikkat çekti, endişelerini paylaştı, tüm Birleşmiş Milletler kararında yer alan "siyasi eşitlik" ilkesini anımsattı

► "Bu kritik dönemde, 'Referans Şartları'na ilişkin tüm konuların tartışılmasına eşsiz bir olanak sağlayacak beşli bir konferansın gerçekleştirilmesi için, yaklaşan üçlü toplantının başarılı bir sonuca ulaşması hayati önem arz etmektedir."

► "Her iki lider de iki bölge ve iki toplumlu, siyasi eşitliğe dayalı bir federal çözüme ulaşılması konusunda kayıtsız şartsız kararlılık göstermelidir."

► "Bu deklare edildikten sonra ise takip edilecek yol ucu açık olmayan bir müzakere şeklinde tasarlanmalı, sizin Liderliğiniz himayelerinde ve aciliyet gözetilen bir zaman çerçevesine bağlı, kesin kapsamlı bir siyasal anlaşmayı hedeflemelidir." S 6-7

Kararlılık ÇAĞRISI

En iyi sonuç: 'Referans kavramlarda uzlaş'

► YENİDÜZEN'in konuştuğu Kıbrıs barış sürecini yakından izleyen isimler, Berlin'deki zirvede tüm taraflardan "yapıcı bir kararlılık" beklentisini dile getirdi.

Fehime ALASYA- Devrim DEMİR'in haberi S 4-5

Haber 8: 23 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Haber 9: 23 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Haber 10: 25 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

GÖZLER BERLİN'DE

Kıbrıslı Türk lider Mustafa Akıncı ile Kıbrıslı Rum lider Nikos Anastasiadis bu akşam Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile birlikte üçlü görüşmede buluşuyor. Haber ve değerlendirmeler. **Haber ve değerlendirmeler iç sayfalarda.**

“Genel sekreter ve liderler gerekli siyasi iradeyi göstermelidir”

CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman, Berlin Zirvesi sürecinde tüm uluslararası aktörlerle görüştü, parti, önemli bir diplomasi maratonuna imza attı, bu akşamki zirveye mesaj gönderdi. S7

SIYASİ EŞİTLİKLE, FEDERAL ÇÖZÜM

5'linin kapısı aralandı

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'in 2 buçuk yıl aradan sonra, Kıbrıslı liderleri Almanya'nın başkenti Berlin'de bir araya getirdiği toplantıdan, Kıbrıs'ta çözüm şeklinin iki tarafın siyasi eşitliğine dayalı bir federasyon olduğu vurgusu çıktı, 5'li konferansın önu açıldı.

► BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, liderler görüşmesiyle ilgili olarak açıklama yaptı. Guterres, liderlerin, 11 Şubat 2014 tarihli Ortak Açıklama ve 30 Haziran 2017 tarihli çerçeve anlaşmasına bağlılıklarını teyit ettiklerini ifade ederek, 5'li görüşme olasılığı için çalışmayı taahhüt ettiğini açıkladı.

► “Kıbrıslı Türk lider ve Kıbrıslı Rum lider, aciliyet duygusu ile hareket ederek, Kıbrıs sorununa öngörülebilir bir gelecekte kapsamlı ve kalıcı bir çözüm bulunmasının her iki toplumun esenliği açısından büyük önemi haiz olduğu ve statükonun sürdürülebilir olmadığı konusunda mutabık kaldılar.” S12-13

Kıbrıslı Türk lider Mustafa Akıncı:
“Raydan çıkmış treni rayına yerleştirdik”

CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman:
“Çözüme ulaşmak için bütün gücümüzle çalışmaya devam etmeliyiz”

BM Genel Sekreteri'nin **“bağlıklarını ilan ettiler”** dediği tüm çerçeve anlaşmaları ... S12-13

Haber 13: 27 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Haber 14: 27 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Haber 15: 27 Kasım 2019, Yenidüzen gazetesi

Haber 16: 22 Kasım 2019 Politis gazetesi

Çeviri 1: 22 Kasım 2019, Politis gazetesi

“Berlin... Üçü İçin Bir Masa”

“Anastasiadis, Akıncı, Guterres üçlü görüşmesi önümüzdeki pazartesi günü tarihi Adlon Kempinski otelde gerçekleştirilecek. Üçlünün baş başa görüşmesinin hedefi, gayri resmî ortam içerisinde, bundan sonraki adımlarla ilgili samimi ve özlü görüş alış verişinde bulunmaları.”

Haber 17: 24 Kasım 2019, Politis gazetesi

Çeviri 2: 24 Kasım 2019, Politis gazetesi

“Berlin’de Tek Zar”

“Almanya’nın eski bölünmüş başkentinde yarın yapılacak üçlü görüşme için İki tarafın valizleri ağır.”

Haber 18: 25 Kasım 2019, Politis gazetesi

Σημαντική η τριμερής στο Βερολίνο παρά τις περιορισμένες προσδοκίες

Η ώρα του Γκουτέρες για άρση αδιεξόδου

Οι δύο ηγέτες καλούνται να πείσουν -με όσα θα αναφέρουν στο άσπιο αποψινό δείπνο- ότι έχουν την πολιτική βούληση να βρεθεί η χρυσή τομή και να γίνουν οι βήματα που απαιτούνται για την άρση αδιεξόδου της διαδικασίας. Την ίδια ώρα ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ καλείται να αναλάβει πρωτοβουλίες που θα βγάλουν τη διαδικασία από το τέλμα στο οποίο βρίσκεται τα τελευταία δύο χρόνια. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επιμένει σε θετικό αποτέλεσμα, το οποίο θα οδηγήσει σε συμφωνία στους όρους αναφοράς ή ακόμα και στην οριστικοποίηση των στοιχείων που θα επιτρέψουν να συγκληθεί αμέσως άσπια σύσκεψη στην παρουσία των ευρωπαϊκών δυνάμεων. -Με ανοικτή πόρτα παμε στο Βερολίνο για να καθορίσουμε μαζί ένα είδος οδικού χάρτη, να συζητήσουμε τα θέματα από ένα και πέρα- δηλώνει χθες ο Μουσταφά Ακιντζί. ΣΣΑ 3

Ο γ.γ. του ΟΗΕ καλείται να βρει τη διαδικαστική λύση για την επανέναρξη συνομιλιών

Η Τζέιν Χολ Λου θα δει τους διαπραγματευτές πριν τη συνάντηση των τριών

Çeviri 3: 25 Kasım 2019, Politis gazetesi

“Çıkmazın Kalkması İçin Guterres’in Zamanı... Beklentilerin Sınırlı Olmasına Rağmen Berlin’deki Üçlü Görüşme Önemli”

1.spot: “BM Genel Sekreteri Müzakerelerin Yeniden başlaması İçin Prosedürel Çözüm Bulunması Çağrısı Yapıyor”

2. spot: “Jane Holl Lute Üçlünün Görüşmesinden Önce Müzakerecileri Görecek”

“İki lider, bu akşamki yemekte söyleyecekleri ile altın kesit bulunması ve endişelerinin dağıtılması veya üzerine köprü kurulması için siyasi iradesine sahip olduklarına ikna etmeye çağrılıyor. Aynı zamanda BM Genel Sekreteri de prosedürü, son iki buçuk yıldır içerisinde bulunduğu bataklıktan çıkaracak inisiyatifleri almaya çağrılıyor. Başkan Anastasiadis, referans şartlarında anlaşmaya ve hatta derhal, garantör güçlerin huzurunda gayri resmî toplantı çağrılmasına olanak tanıyacak unsurların kesinleştirilmesini gündeme getirecek olumlu sonuç umuyor. Mustafa Akıncı dün ‘bir çeşit yol haritası belirlemek, bundan sonraki adımları görüşmek için Berlin’e açık gündemle gidiyoruz’ dedi.”

Γενικόλογη και χωρίς χρονικό ορίζοντα η δήλωση Γκουτέρες

Με τεχνητή αναπνοή μέχρι την πενταμερή

Σε μια αγωνιώδη προσπάθεια για συνέχιση της διαδικασίας στο Κυπριακό μπορεί να αποδοθεί το περιεχόμενο της δήλωσης του γ.γ. του ΟΗΕ μετά τη χθεσινή τριμερή στο Βερολίνο. Δεν υπάρχει καμία συγκεκριμένη χρονική αναφορά σε σχέση με το επόμενο βήμα, παρά το γεγονός πως ο γ.γ. του ΟΗΕ αναγνωρίζει ότι αυτό δεν μπορεί να είναι άλλο από μια άτυπη πενταμερή διάσκεψη με τη συμμετοχή των δύο πλευρών, των τριών εγγυητριών δυνάμεων και των Ηνωμένων Εθνών την κατάλληλη στιγμή. Πηγές αναφέρουν στον «Π» πως οι προσπάθειες σε σχέση με τους όρους αναφοράς στρέφονται πλέον κυρίως στις εγγυητριες δυνάμεις, ενώ δεν προβλέπεται συμφωνία πριν από την ενδεχόμενη άτυπη πενταμερή. Ικανοποίηση με συγκρατημένη αισιοδοξία εξέφρασαν Αναστασιάδης και Ακιντζί. ΣΕΑ 1

Θετικό βήμα χαρακτήρισαν την τριμερή συνάντηση Αναστασιάδης και Ακιντζί

Προϋπόθεση για συνομιλίες ο τερματισμός των τουρκικών ενεργειών σε ΑΟΖ - Αμμόχωστο

Çeviri 4: 26 Kasım 2019, Politis gazetesi

“Beşliye (konferans) Kadar Suni Solunumla... Guterres’in Genel ve Zaman Sınırı Olmayan Açıklaması”

1.Spot: “Anastasiadis ve Akıncı Üçlü Görüşmeyi Olumlu Adım Diye Niteledi”

2.Spot: “Müzakereler İçin Ön Şart MEB-Maraş’taki Türk Faaliyetlerine Son Verilmesi”

“BM Genel Sekreteri’nin Berlin’deki üçlü görüşme sonrasında yaptığı açıklamanın içeriği Kıbrıs sorunundaki prosedürün idamesi için kaygılı bir çabaya verilebilir. BM Genel Sekreteri’nin, bunun uygun zamanda iki tarafın, üç garantör gücün ve BM’nin gayrı resmî konferansından başka bir şey olamayacağını biliyor olmasına rağmen bundan sonraki adımla ilgili herhangi somut bir zaman ifadesi yok. Kaynaklar Politis’e referans şartları ile ilgili çabaların artık özellikle garantör güçlere yönelmekte olduğunu söylüyor ancak muhtemel gayrı resmî beşli konferanstan önce anlaşma öngörülüyor. Anastasiadis ve Akıncı temkinli iyimserlikle memnuniyet belirtti.”

Haber 20: 27 Kasım 2019, Politis gazetesi

Çeviri 5: 27 Kasım 2019, Politis gazetesi

“Şimdi Kabine Değişikliği – ‘Seçimler’... Üçlü Görüşmeden Sonra ‘Normalliğe’”

“Berlin’den ve tarafların her birinin olumlu başlangıcı öne çıkarmasından sonra Başkan Anastasiadis dikkatini, ilanı zaman meselesi olan kabine değişikliğine çeviriyor, Mustafa Akıncı ise sadağında, Kıbrıs sorununda prosedür ve öz düzeyindeki bazı önemli olumlu noktalar ile bir seçim kampanyası savaşına girebilir. Görüntü artık puslu, her şey Kıbrıs sorunundaki gelişmelerin 2020 baharına kaldığını gösteriyor.”

Ek 2: Mütercim Tercümanlar

Gücem Sert.....BRTK (Bayrak Radyo Televizyon Kurumu)

Şifa Aslan.....TAK (Türk Ajansı Kıbrıs)